Ömür İklim Demir

Muhtelif Evhamlar Kitabı

ÖYKÜ

11. baskı

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

MUHTELİF EVHAMLAR KİTABI

Ömür İklim Demir 1980'de Adana'da doğdu. Tarsus'ta büyüdü. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Yedi yıl ceza avukatı, üç yıl da reklam yazarı olarak çalıştı. Öğrencilik yıllarında çeşitli fanzinlerde ve teknoloji dergilerinde yazarlık yaptı. İlk öyküsü 2010'da *Varlık*'ta, ilk kitabı ***Muhtelif Evhamlar Kitabı*** 2015'te YKY'de yayımlandı. Bu kitabıyla, Haldun Taner Öykü Ödülü'ne, Ankara Üniversitesi Öykü Ödülü'ne ve Notre-Dame de Sion Liseliler Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü. 2015'te yazdığı bir öyküsüyle de Giovanni Scognamillo adına verilen GİO Ödülleri'nde "Yılın En İyi Öyküsü" ödülünü aldı. Şimdilik var olmakla meşgul.

ÖMÜR İKLİM DEMİR

Muhtelif Evhamlar Kitabı

Öykü

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4442
Edebiyat - 1256

Muhtelif Evhamlar Kitabı / Ömür İklim Demir

Kitap editörü: **Devrim Çakır**
Düzelti: **Cennet Türker**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 44452

1. baskı: İstanbul, Temmuz 2015
11. baskı: İstanbul, Ekim 2019
ISBN 978-975-08-3353-3

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: **ykykultur@ykykultur.com.tr**
facebook.com/**YapiKrediKulturSanatYayincilik**
twitter.com/**YKYHaber**
instagram.com/**yapikrediyayinlari**

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

İçler Dışlar Çarpımı • 7
Vasati 40 Yaş • 24
Tuz • 33
Sonsuz Rasim Abi'ler Diyarı • 34
Dün Gece Ansızın • 43
Kartela • 48
Saraylı'nın Üç Ölümü • 59
İki Oda, Bir Salon, Yarım Hayat • 73
Uzun Uzun Çalan Ziller ve Bir Mutfak Kapısı Hakkında • 79
Sessizliği Öldüren Tuzluk • 86

İçler Dışlar Çarpımı

"Ve her şey dönüştü işte,
Kahverengi bir çarşambadan
Sapsarı bir cumartesiye."
Edip Cansever

İçindeki sıkıntıyı saklarcasına bakımlı olacak Melda'nın elleri. Apartman kapısı arkasında kapanırken torbaları yere bırakacak. Atkısının ucu toz olacak. Posta kutusundaki zarfa uzanacak; üzerinde yazılı ismi görünce ağlamaya başlayacak. Karşıdaki kapının deliğinde beliren gözü ve merdivenin ortasında donakalan kapıcıyı fark etmeyecek. O serin loşlukta hepsi, hıçkırıklar su sayaçlarının arasında yitene kadar bekleyecekler. Daha değil ama. Henüz vakti gelmedi.

• • •

Murat Bey'in solgun fotoğrafı, yüzündeki on yıllık tebessümle, üçlü kanepenin ötesindeki gri binalara bakıyordu. Gözleri biraz kısıktı. Murat Bey sağken hep bu ifadeyle dışarı bakardı, o zaman dışarıda ağaçlar vardı. Elinde çay bardağıyla pencerenin önünde durur, uzaktaki tepeleri göstererek, "Ne güzelmiş şu çamlar Melda" derdi, "Seninle evlenmeden önce böyle güzel değildi buralar."

Senden sonra da güzel değil, diye düşündü Melda duvardaki fotoğrafa dalmışken. Televizyonun altındaki çekmeceyi açtı. Kocasından kalan emekli maaşını, katlanmış dantellerin en altına koydu. "Kiri belli etmez abla" demişti bohçacı bu danteller için, daha neleri belli etmezdi kimbilir?

Melda çekmeceyi kapadı, televizyonu açtı.

"Şampiyonluğa kanat açan kara kartalların yıldızı Metin, *Tan*'da parlıyor. Siyah beyaz gollere imza atan Sarı Fırtına'nın hayatı bu pazar *Tan*'da!" dedi televizyon.

Bir maç kuyruğunda Murat Bey'le yediği is kokan köfteler geldi Melda'nın aklına. Dolmabahçe'den İnönü'ye hafif bir rüzgâr esiyordu o gün, ikisinin de boynunda siyah beyaz atkılar vardı. Sarı Fırtına, "Çocukluğumu, gençliğimi, hayatımı *Tan*'a anlattım" derken Melda kanalı değiştirdi.

Tık.

"Bazen Büdü bir sayı tut derler bana, ben hep o sayıyı tutarım. En sevdiğim sayı altı!"

Murat Bey'in en sevdiği sayı kaçtı acaba? Yirmi iki mi?

Tık.

Düşünceler de böyle kolay değişseydi keşke.

Tık.

Hatta unutulsaydı.

Tık.

Kanalın birinde, Murat Bey'le ilgili hiçbir anıya denk gelmeyen yeni şarkılar çalıyordu. Ekranda Nazan Öncel'i görünce sesi açtı. Yenilik iyiydi, iyi olmalıydı.

Günlerdir kapımı kimseler çalmıyor,
Göğsümden içeri yokluğun sızıyor.
Bir demlik çayım var, tütünüm de geçiyor.

Şarkının sözlerini duyunca mutfağa gitti, kahvaltıdan kalan çayın altını yaktı. Dudağına yerleştirdiği Parliament'i ocağın ateşine tuttu. Katlanmış gazetelerin, nemli tuzlukların ve toz bağlamış reçel kavanozlarının olduğu masaya oturdu. Ortası kararmış pirinç kül tablasını kenara çekerken gözü gazeteye kaydı: "Sevgili balık, bugün eskileri atıp yenileri yaşamınıza sokmaya karar verebilirsiniz. Yeni başlangıçlar için harika bir gün olabilir. Belki yeni bir saç modeli ya da yeni bir sevgili? Karar sizin. Karamsar olmayı bırakın. Moralinizi yüksek tutun ve olaylara farklı açıdan yaklaşın."

Moral ya, moral, dedi içinden. Öncesi olmayan yepyeni bir gün düşündü; bir ilk güneş, bir ilk gölge, bir ilk hayat.

Geceler kara tren, geceler.
Yüklüyor bana seni, geceler
Bende bir resmin var, yüzüme bakmıyor.

Sözlerin devamı içini karartti. "Ölenle ölünmez" dedi bazı kadınlar aklında; kapı köşelerinde, ağaç gölgelerinde, sahil kenarlarında defalarca tekrarlayıp durdular. Yaz akşamları balkonlarında okey oynayıp çay içerlerken, "Kocayı da gömdü dul karı, gözü dışarıda şimdi" diye fısıldaştılar. Ah onlar... Bilmeden ve hatta duymadan konuşurlar. Ne bilsinler, gazete okudukları mı var? Bakın! Sevgili balık burcu, diyor gazeteler: Bugün, ölenle ölmemek için harika bir gün.

Mırıldana mırıldana çöpçatan sayfasına geçti. Kaçak Âşık, 29 yaşındaymış, Balıkesir'de yaşıyormuş, ciddi bir ilişki peşindeymiş. Gözleri maviymiş. İkinci Bahar, 63 yaşındaymış, ikinci bir bahar arıyormuş. Artık önemi kalmadığı için gözlerinden bahsetmemiş. Yabancı ise 42 yaşındaymış, kimseyi aramıyormuş, biri onu bulsun istiyormuş.

Ben peki, dedi, birini mi arıyorum, yoksa bulunmak mı istiyorum? Aramak kelimesi içini acıttı. "Herif arıyormuş zilli" dedi hiç tanımadığı dudaklar, sigara kokan basık odalarda birbirlerine kuru pasta dolu tabaklar uzattılar. Yine onlar, ah onlar...

Melda sigarasını söndürdü. Çaydanlıktaki suyun fokurdadığını duyunca yerinden kalktı. Mutfak tezgâhının üstündeki ince belli bardağa zift gibi bir çay koydu. "Bu da benim kötü huyum" derdi Murat Bey, "Şu çayı illa ince bellide içeceğim." Mizah duygusunun zayıf olması, bulmacaları tükenmez kalemle çözmesi ve en olmadık zamanlarda akla gelmesini saymazsak, iyi bir adamdı Murat Bey.

Eli yanınca, çay bardağını ah diye masaya bıraktı. Paşa çayı olsun teyzesi, demek istedi, kek ve poğaça kokan bir salonun ortasında. Aklındaki ılık çaya, hayali bir çocuğun uzandığını görür gibi oldu. Hadi paşam, dedi çocuğa, uslu uslu iç şimdi. Çocuk sus pus bekledi. Anne, demedi, neden paşa çayı diyolar buna, diye sormadı. Oysa Melda, kendisine böyle saçma sorular sorulmasını çok isterdi. Anne kelimesinin her tonunu duymaya ve bütün acayip sorulara uzun zamandır hazırdı. Çocuğu ne sorarsa sorsun şaşırma-

yacaktı. Oğlunun saçlarını tarakla sola yatırırken, paşaların savaş meydanındaki zamansızlığından dem vuracaktı ona. At sırtında, toz duman paşalar geçecekti aralarından. Elbet bir gün.

"Bu yaştan sonra zor" dediler en tıbbi sesleriyle, apartman boşluklarında, "Bizim bir Nesrin vardı, doğumda öldü anacım" diye konuyu cümle içinde kullandılar. Kocasının da perişan olduğunun altını çizdiler. Anacım... Melda, kelimenin bu tonunu hiç düşünmemişti.

Sıcak çayı parmaklarının ucuyla tutarken, gazeteyi koltuğunun altına sıkıştırdı. Salondaki büfenin çekmecesinden kâğıt kalem aldı. Birbirinin içine geçmiş bardak izlerini ve saatlerce ve yıllarca beklemiş bardakları ve bardakların bırakılma anlarını görmezden geldi. Koltukların arkasındaki yemek masasına oturdu.

Bir sigara yaktı.

"Rumuz" yazdı, iki nokta üst üste...

İçinde, her şeye dair, kafası karışık bir umut vardı. Net bir konu hakkında olmasa da güzel şeyler düşünüyordu. Liseden kalma alışkanlıkla, tükenmez kalemi parmağında çevirdi. Tıkır. Tıkır. Tıkır. Üst üste bekleyen noktaların üstünden geçti, yuvarladı, yuvarladı.

"Siyah Lale" yazdı, aç parantez, 37, kapa parantez.

Yazmaya başladı.

"İstanbul'da yaşıyorum, 37 yaşındayım. Siyah saçlı, siyah gözlü, buğday tenliyim. Orta boyluyum, kilolu değilim. On yıl süren bir evliliğim oldu. Kocam beş yıl önce öldü. Kocamdan kaynaklı bir durum vesilesiyle çocuğumuz olmadı."

Durdu.

Son cümlenin üstünü okunmayacak şekilde karaladı.

"Boş zamanlarımda roman okumayı, film izlemeyi, müzik dinlemeyi severim. Hayatımın geri kalanını dolduracak birisiyle tanışmak istiyorum."

İmza, Siyah Lale.

Sigarasını çay bardağına söndürdü, mektubu katladı. Sigarayı da bırakırım belki, diye düşündü; hah, dedi hemen ardından, bir sigara daha yaktı.

• • •

İki hafta sonra Melda, gazetedeki uzun boylu adamın kendine uzattığı zarflara bakıyordu. Bazısının mürekkebi ıslanıp dağılmış, bazısının kenarları kıvrılmıştı.

"Hepsi bana mı?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Evet hanımefendi."

"Çok değil mi?"

"Biraz... Ama daha fazla gelenler de oluyor."

"Ya..." dedi, gülümsedi.

Zarfları çantasına koyup tek nefeste gazeteden çıktı. Koşar adımlarla Cağaloğlu Yokuşu'ndan aşağı inmeye başladı. Arnavut kaldırımda tıkırdayan topuklularıyla, kendini keşfedilmemiş bir şiir gibi hissetti.

Bir mısırcının önünde durdu. Onunla birlikte, geçmişte kalan eylüllerin başka günlerinde, başka yerlerde, başka mısırcıların önünde, yüzlerce Melda ve Murat daha durdu. Yüzlerce farklı şekilde güldüler, yüzlerce para üstü aldılar; binlerce, on binlerce mısır tanesi yediler.

"Süt mısır hepsi abla, vereyim mi bir tane?" diye sordu mısırcı.

Melda duymadı.

Son vapura yetişmek ister gibi fırladı gitti.

Eve vardığında zarfları salondaki masaya yığdı. İsimsiz onlarca umut, bir gün ansızın çay bahçesinde, pastanede ya da sahilde, şu işin adını koyalım artık, demek için, Halep işi masa örtüsünün üstünde onu bekliyordu. Bir iş değil bu, diye düşündü, adı da olmasın. Murat Bey'in fotoğrafına baktı. Murat Bey'in fotoğrafı da çok uzaklara...

Zarflardan birini açtı, içinden yetmiş yaşlarında bir adamın vesikalığı düştü. Vesikalığı alıp tekrar zarfa koydu. Mektubu okumadan, ortadaki kristal meyveliğin içine attı.

Sonraki mektubu, "Hayatımın ışığı olun" cümlesine kadar okudu. Noktadan sonrasına gidemedi. Murat Bey de ona "Hayatımın ışığısın" derdi, "Yaşımı dert etmezdim seni görene kadar ama şimdi ediyorum. Erkenden ölüp seni burada yalnız bırakmaktan korkuyorum." Korktuğu gibi de oldu; elli beş yaşında, pankreas kanserinden öldü Murat Bey. Sevgisini de aldı gitti, geriye üç kuruş emekli maaşı ve buz gibi bir ev bıraktı.

Melda, masadaki gece mavisi sigara paketini hafifçe salladı. İçinde bir tane kalmıştı. Son sigarasını yaktı ve paketi, elindeki mektupla birlikte buruşturup meyveliğe yolladı.

Ciddi düşünen, çok ciddi düşünen, olgun, seviyeli, dürüst, evi-arabası-maaşı olan, içkisi-sigarası-kumarı olmayan, orta boylu, siyah saçlı, sevgi dolu, minnet dolu, yalnızlık dolu ve yine ciddi düşünen adamların yazdığı mektuplar arasında kayboldu. Bir ara masadan kalkıp dışarıyı izledi, uzaktaki binalara koyu lacivert bir akşam çöküyordu. Perdeleri çekti, ışığı yaktı.

Kül tablasındaki izmarit dağını, mutfak kapısının koluna astığı naylon torbaya döktü. Tekrar salondaki masaya oturdu. Geriye kalan mektuplara baktı: Bir, iki, üç, dört, beş, altı. İçlerinden birini daha açıp umutsuzca okumaya başladı.

"Merhaba Siyah Lale,

Adım İhsan, 42 yaşındayım, Zonguldak'ta yaşıyorum. Küçük bir kitapçım var. Bir müddet önce gazeteye, kimseyi aramıyorum, biri beni bulsun istiyorum diye ilan vermiştim. Sonra büyük bir hata yaptığımı anladım, çünkü kaybolduğum yere insanların ulaşması imkansız" diye başlıyordu mektup, "İnsan en azından kendisi için harekete geçmeli, öyle değil mi? Bulunmayı beklememeli. Başkalarına sorarsanız, okumuş akıllı bir adamım ama emin olun zamanın akışına akıl sır erdiremiyorum. Babamın son fotoğrafına bakıyorum mesela: Otuz beşinde bir adam. Onun kişisel tarihinde o yaştan ötesi yok. Ne yaparsa yapsın benden yedi yaş küçük; zaman aktıkça daha da küçülüyor ama elleri ayakları hiç küçülmüyor. Ve nasıl bakarsam bakayım, o fotoğraftaki adamı hep benden daha yaşlı biriymiş gibi görüyorum. Yazdığım gibi işte efendim, zaman konusunda aklım çok karışık. Velhasıl hayat beklemiyor, beklemek gibi bir derdi de yok. Biz onu anlayana kadar gelip geçecek" diye de devam ediyordu.

Mektubun ortasında bir yerlerde konu, "İlanınızı gördüğümde aklım böyle fikirlerle doluydu. Hayatımın geri kalanını doldurabilecek birisiyle tanışmak isterim, demişsiniz. Ne güzel söylemişsiniz. Ben de yarım kalmış hayatımı, yıllardır yalnız başıma doldurmaya çalışıyorum, olmuyor. Emin olun bu tek başına üstesinden gelinebilecek bir mevzu değil" şeklinde özetleniyordu.

Ve...

"Öncelikle fotoğrafınızı değil, kalbinizi görmek isterim. Aynı nedenle, mektubuma kendi fotoğrafımı eklemedim. Olur da kalbimi severseniz, elbet yüz yüze görüşürüz" diye sona eriyordu.

Melda masanın üstünde bekleyen diğer beş mektubu okumadan meyveliğe attı. Artık, dedi içinden, benim de en sevdiğim sayı altı oldu.

• • •

Üç ay sonra Melda her zamankinden daha neşeliydi. Mutfakta Umay Umay'ın hareketli popüler şarkılarından biri çalıyordu.

Bir kere yetmez, iki kere sev beni!
Üç köşe yetmez, karelere böl beni!

Melda bir yandan ritm tutarak cezveyi karıştırırken,
"Bir kere yetmez"
bir yandan da buzdolabının üstündeki radyoya
"iki kere sev beni!"
eşlik ediyordu.

Bakır cezve ısındı. Ocağın mavi alevi kızıla çaldı. Kahvenin yüzeyinde bir köpük belirdi; sonra bir köpük, bir köpük, bir köpük daha... Fokurdayana kadar biriktiler. Melda terliklerinin içinde parmaklarını oynattı. Aklında İhsan'ın gönderdiği son mektup vardı; hâlâ açmamıştı, masanın üstünde öylece duruyordu. Amma heyecanlandım, diye düşündü, önce şu kahveyi yapayım, sonra keyfine vara vara okurum. Kaçmıyor ya!

Kahvesini doldurdu. Başını ritme göre oynata oynata bir yudum aldı. Tam kıvamında. Koridordan geçerken kendisiyle göz göze geldi. Fincanı aynanın önündeki mermere bırakıp saçını düzeltti. Yalnızlığa alışıp onu unutan çoğu insan gibi kendi kendine konuştu: "Şimdi hazırım. Hadi bakalım."

Mektubu masadan alıp cam kenarındaki üçlü kanepeye oturdu. Kahvesini ortadaki mermer sehpanın üstüne koydu. Okumaya başladı:

"Sevgili Melda"

Üçüncü mektuplardan sonra, hanım ve bey laflarını kullanmamaya karar vermişlerdi.

"Bana eski eşinizden bahsetmeniz ne büyük incelik, bir hayatın derinliklerine inmeyeli çok uzun zaman olmuştu. Size ne kadar teşekkür etsem azdır. Malumunuz, ölüler yokluklarıyla var olur,

anılarla yaşar. Siz siz olun, Murat Bey'i bir daha öldürmeyin. Hiçbir vicdan böyle bir yükü kaldıramaz.

Daha önceki mektuplarımda hep güzel şeylerden bahsetmiştim. Ama sizi gerçekten yanımda görmek istiyorsam, benim de size kaybolduğum yerleri anlatmam gerekir. Çünkü biliyorum: Eğer oraya gelemezseniz, asla tam anlamıyla birlikte olamayız."

Melda, gözlerini mektuptan ayırmadan kahvesinden bir yudum aldı.

"Lafı uzatmayayım, yetmişlerin başında üniversite öğrencisiydim. O zamanlar ben de herkes kadar siyasi olayların içindeydim. Kuytu duvarlara 'Kahrolsun Faşizm!' yazar, geceleri Beyazıt'a afişe çıkar, gündüzleri fen-edebiyat kantininde bildiri dağıtırdım. Ellerim ispirto kokardı. Şimdi hemen şu eski solculardan olduğumu düşünmeyin. Ben eski değil, yaşlı bir solcuyum.

Hiç uykum gelmezdi. Daha doğrusu, hiçbirimizin uykusu gelmezdi. Teksir makinasının başında sabahlardık. Çay ve sigara içip bol bol kitap okurduk. Sonrasında yine çay ve sigara içerek uzun uzun konuşurduk. Tartıştığımız da olurdu. O dönemki arkadaşlarımdan gövdesiz, belirsiz bir kalabalık gibi bahsettiğime bakmayın, hepimizin güzel isimleri vardı: İhsan, Refik, Kemal ve Emel.

Ve Emel...

Bir tarafta, bıyıklı hoyrat adamlardan müteşekkil biz, diğer tarafta bütün zerafetiyle, ismini kendimizden her daim 've' ile ayırdığımız Emel... Gizliden gizliye hayrandık ona. Konuşmasını, bağırmasını, fısıldamasını, gülmesini, sigara içmesini izlemeye doyamazdık. Düşünürken sol elini çenesine koyardı, ben ona da doyamazdım."

Murat Bey'i hatırlamaya çalıştı Melda, o da düşünürken ellerini bir yerlere koyar mıydı?

"Velhasılıkelam üniversitedeki ilk yıllarımız böyle geçti. Üçüncü sınıfın başında Emel ile kendimizi, arkadaşlığın birkaç adım ötesinde bulduk. Kemal de Mine'yle o sıralar tanıştı. Net bir günü, net bir cümlesi olmadan başladı her şey; kendiliğinden, ağır ağır içimizde hasıl oldu. Zaten o dönemlerde, hayatımızı takvim yapraklarına kaydetmek gibi bir alışkanlığımız yoktu. Bir ölümlerin tarihini bilirdik, sayıları artınca onları da bilemez olduk.

Son sınıfa geçtiğimizde geldi bütün sonlar. 9 Nisan'dı. Havada kırık, insanın içini acıtan bir güneş vardı. Refik'i Balat'ta bir ara sokakta, annesinin evine giderken vurdular. Refik'in kafasının arkasından giren mermi, mavi gözünden çıkıp hepimizi darmadağın etti. Hemen değil ama yavaş yavaş...

Onun ardından, yüzü asık, 'Devrimci mücadelemizde' diye başlayan ciddi cümleler kurduk. Öyle toyduk ki, öldüğünü uzun süre idrak edemedik. Akşamüstleri, Süleymaniye'nin gölgesinde nohutlu pilav yedik, ayran içtik, birbirimizden kibrit istedik. Gündelik hayattan zorla söktüğümüz lafları sıraladık. Çünkü biz hâlâ Refik'in elinde sigarasıyla teksir makinesinin başında dikileceğini, sonra da Emel'in 'Asker gibi dikilme tepemde!' diye ona çıkışacağını sanıyorduk. Gülecektik. Yanıldık. Onun gerçekten öldüğünü birkaç hafta sonra, ayakkabılığın dibinde terliklerini görünce anladık.

Sonra her şey..."

Melda derin bir nefes aldı, geçmişteki uzak mahallelerden silah sesleri geldi kulağına. Babasının, "Camın önünde durma kızım!" diye bağırdığını işitir gibi oldu. Geriye yaslanıp bacaklarını topladı. Tekrar mektuba döndü.

"Sonra her şey iyice kötüye gitti. Refik'in ölümünden on yedi gün sonra, Emel hiç var olmamış gibi ortadan kayboldu. İnsanın aklı almıyor. Halbuki daha o sabah Çınaraltı'nda beraber çay içmiştik. Hatta, 'Ders çıkışı hukuğun kantininde buluşuruz' diye sözleşmiştik.

Ertesi gün arkadaşlarından öğrendim, Emel o sabahki derse hiç girmemiş. Benden ayrıldıktan sonra ne oldu, bilmiyorum. Kimse bilmiyor. Akşam evine de dönmemiş. Kemal ve Mine'yle birlikte günlerce araştırdık. Karakollara, hastanelere, morglara, yol kenarlarına, öğrenci evlerine ve her yere baktık. Yoktu. Mine'nin babası avukattı, onu bile devreye soktuk, yine olmadı. Daha ne diyeyim ki? Yokluğu hissetmek kolay da anlatması zor. Bir vardı, bir yok oldu işte, gerisi boş laf."

Melda, Murat Bey'in duvardaki fotoğrafına baktı. Fincanın dibindeki soğumuş kahveyi, bütün kader, kısmet ve vakitli yollarla birlikte tepesine dikti.

"Emel'in yokluğu öyle ağırdı ki, şu hayatta inandığım ya da keyif aldığım her şey birer oyalanmaya dönüştü. İçimde kontrolsüz ve

yönsüz bir öfkeyle yalpaladım durdum. Güneşli bir 1 Mayıs günü, o öfke, beni coplayan polisin omzuna inen yarım kaldırım taşıyla yönünü buldu. Emel'in kayboluşunun beşinci günüydü. Adil bir dövüş sayılırdı. Ben onlara dişlerini tükürttüm, onlar bana kan işetti. Dengeler sonra bozuldu. Bot, cop, tekme, yumruk ne varsa üstüme çullandılar. Sonrası karanlık.

Uyandığımda, kendimi bir hücrede çırılçıplak buldum. Bağırdım, küfrettim, kimse gelmedi. Fare sesleri dışında çıt yoktu. Orada ne kadar kaldım, bilmiyorum. Bildiğim tek şey çok susadığımdı. Kapının dibindeki tasta bir parça kuru ekmek duruyordu. 'Fareler uyurken kulaklarını yer, ruhun duymaz' derdi anneannem; o lafın korkusuyla ekmeğin birazını bölüp onlara attım. Birbirinin üstüne yığılan kıtırtılar duydum.

Ardından birileri geldi. Hepsinin rugan ayakkabıları vardı. Ağzıma paçavra sokup bantladılar. Kafama küflü bir çuval geçirdiler. Sağımda solumda nefes alıp verdiler. Ter ve tütün kokuyorlardı. Salyam ağzımda toplanıp genzime aktı. Öyle susamıştım ki, hoşuma gitti. Tepemden aşağı kovalarca soğuk su döktüler. Bunu çok uzun süre tekrarladılar. Zangır zangır titredim; vücudumdan aşağı şıp... şıp... şıp... damlayan suyu duydukça susuzluktan kavruldum.

Saatler sonra, belki öğlendi ya da sabah, kafamdaki çuvalı ve ağzımdaki paçavrayı çıkartıp beni bir yangın kovasının önüne çöktürdüler.

'Susadın mı lan Moskof piçi?' dedi kır saçlı polis. Genç olanı tokat attı, 'Amirim soru sordu. Cevap ver lan! İşine gelince slogan atmayı biliyorsun!' diye bağırdı.

Yaşlı olanın yüzüne baktım, gözlerinin altı torba torbaydı. Sigarasının dumanını, dünyanın bütün sıkıntılarına yeni isimler bulmuş gibi üflüyordu. 'Sizin gibiler çok düşünüyor, değil mi?' diye sordu, 'Dağa bakıyorsunuz, taşa bakıyorsunuz, sonra da vay memleketim, vay emekçim diye yazıp çiziyorsunuz.'

Genç olan, 'O dağlarda nasıl yaşanıyor biliyon mu lan it?' derken karnıma sağlam bir tekme gömdü. Nefesim kesildi, iki büklüm kıvrıldım.

Yaşlı olan, sigarasının külünü kovaya silkeledi. 'Şimdi sen, kovanın üstünde niye Y yazıyor diye de düşünürsün' dedi. Öyle huzurluydu ki sesi, mutluluk denen haltın iyilikle alakası olmadı-

ğını o zaman anladım. 'Yangın kovası ulan bu, aldık en baştakini getirdik, desek bunun da ardında başka şey ararsın' diye devam etti. Güneşli bir bahar sabahı, torununa bahçedeki çiçeklerin adını öğretir gibi sakindi.

Yanıma yaklaştı, öne eğildi –ağzı tütün kokuyordu– kısık sesle, 'Bayılırsınız zaten komployа. Bu Y var ya, bu Y' dedi, sonra güm. Tam çenemin altına bir yumruk çıkardı. Dişlerim birbirine geçerken, 'Yarrağı yedin lan, onun Y'si bu! Anladın mı? Duydun mu?' diye gürledi. 'Var mı lan öyle polise vurmak?' İçimde korku, ağzımda pas tadı vardı. Hışımla kafamı kovaya bastırdı, diğerinin dizi sırtımdaydı. Köpükler çıkartarak bağırdım. Kanla karışık bir su doldu içime. Sudan çıkmış balık gibi çırpındım. Saçımdan tutup kafamı kaldırdılar, nefes alırken tekrar bastırdılar. Bunu hiç sıkılmadan, bir daha, bir daha ve bir daha yaptılar. Ruhuma ait bazı parçaları, o kovanın dibinde kaybettim."

Melda elini farkında olmadan orta sehpadaki cam sigaralığa uzattı, sonra geri çekti. Mektubu okumaya devam etti.

"Bir ya da iki gün sonra, beni alıp bir lambanın altına oturttular. Onlar, 'Niye vurdun lan?', 'Hangi örgüttensin?', 'Eviniz nerde?', 'Nerde toplanıyorsunuz?' dedikçe, 'Örgütüm yok! Emel nerde? Emel!' diye haykırdım. Başka lafım olmadı. Ben bağırdıkça onlar vurdu, onlar vurdukça ben bağırdım.

Sol kulağıma yumruk yediğimde anlamsız bir rahatlama hissettim. Tüm sesler uzaklaştı. 'Geberip gideceksin lan burda, it!' diye kükredi genç olan; elindeki kerpeteni suratıma doğru sallıyordu. Eğildi. Ayak baş parmağımdaki tırnağı yukarı kaldırmaya başladığında gözlerim karardı. Sandalyeden düşerken de ölmeyi kabullendim. 'Bir dilim ekmek oldu' diyeceklerdi arkamdan, biliyorum. Sorguda kaybolanlara öyle derdik. Birkaç defa midem kasıldı. Gülmeye başladım. Ağzıma safra tadı geldi. Hem, dedim kendi kendime, Emel de ölmüştür belki. Emel'in ölmüş olabileceğini sadece o gece düşündüm sanırım.

Ertesi gün Mine'nin babası Metin Bey geldi. Ellerini havada sallayarak polislerle konuştu. Ben de uzun uzun masadaki mavi dolgece baktım. Elime bir kalem tutuşturdular. Bir şeyleri imzaladım, bir savcının karşısında dikildim, bir mahkemeye çıktım. Nasıl oldu hâlâ anlamıyorum; o cehennemden bir şekilde kurtarıldım.

Kurtarıldım ama geriye kalan her şeyin tepetaklak olmasına engel olamadım. Bir kere Emel ortada yoktu. Fakültede de mimlenmiştim. Bütün polisler gözümün içine bakıyordu. Zaten çok değil, iki hafta sonra devamsızlık gerekçesiyle okuldan kaydımı da sildiler. Kemal desem, hep Mine'yle beraberdi. İşte benim üniversite yıllarım böyle sona erdi.

Yaz sonunda, Cankurtaran tarafında küçük bir yerel gazetede dizgici olarak işe başladım. Gazete haftalık çıkıyordu, iş rahattı. Gelen yazıları okuyor, kurşun harfleri kalıba diziyor, kapı önünde bol bol çay içiyordum. Altı ay sonra edebiyata ve siyasete olan ilgim ayyuka çıkınca, aynı gazetede köşe yazmaya başladım, her dört haftada bir de şiir. Aklımdaki birkaç dize dışında, o dönemden geriye bir şey kalmadı.

Bir yalancı güneş altında buz kesti içimiz.
Bu mayıslar bahar değil çocuk,
Bu mayıslar bahar değil.

Muhabirlerden biri işten ayrılınca onun yerine geçtim. Benim yerime de başka bir dizgici aldılar. Sultanahmet Adliyesi'nde haber kovaladım. Adli muhabirlerle sigara içtik, hayatın ne kadar acımasız olduğundan bahsedip durduk. Kendi kızına tecavüz eden kansızlara 'Pişman mısınız?' diye soru sormanın, 'Hayır' cevabından daha ağır olup olmadığını tartıştık. Uzun uzun sustuk sonra; sıkıntıyla, öfkeyle, üzüntüyle, sahiplenemediğimiz vicdan azaplarıyla, pişmanlıkla, duyarsızlıkla, alışkanlıkla ve hastalıkla sustuk. Koridorlarda yankılanan adımları dinledik.

Ve ben, bu tuhaf sessizliklerin ortasında, kendimi biraz daha yitirdim. Emel'in, Refik'in, bütün o karanlık gecelerin uzağında yaşayan bir başka İhsan'a dönüştüm. O İhsan'ın içinde dört yıl yaşadım. Gündelik hayatın, kaçışların en meşrusu ve düşünmemenin en karmaşık hali olduğunu böyle anladım."

Melda arkasına yaslandı; fallara inanan bir başka Melda'nın içinden, elindeki fincanın dibine baktı. Orada, birbirine karışan yollar, üst üste yığılmış insanlar, köklerinden kurtulmuş ağaçlar gördü. Bir tek kendisi yoktu. Kendisi dediği varlığın kaç yıldır ortalarda olmadığını düşündü, bir cevap bulamadı. Kimbilir nerede, hangi umudun peşinde kaybolmuştu.

Fincanı sehpaya koydu.

Mektubun diğer sayfasına geçti.

"Dördüncü yılın sonunda Figen'le tanıştım. Kısa süre içinde evlendik. Eczacılıkta öğrenciydi Figen. Son sınıftaydı. Saçları Emel'in saçları gibi kısacıktı. Neşeliydi, konuşkandı ve ne renk giyerse giysin yeşil kalan gözleri vardı.

Evliliğimiz ilk başlarda çok güzeldi. Reklamlardaki aileler gibi mutluyduk. Kahvaltılarda gülüyor, pazar günleri gazete kavgası yapıyorduk. Ama zamanla Figen'e ait her şey, Emel'i anımsatan bir başka şeye dönüştü. Figen'in elleri, gülüşleri, hatta gözleri bile değişti. İkimizin de sarhoş olduğu bir gece, Figen'e Emel diye seslendim. İşte o an sonsuzluğa doğru uzayan bir sessizliğin altında kaldık. Kolları boynumdaydı, yavaş yavaş açıldı. Emel'in kim olduğunu sordu. Saatlerce anlattım. 'Ya bir gün gelirse?' dedi, 'Gelmez' dedim, 'Gelirse ne fark eder?' diyemedim.

Bu olaydan sonra evimiz bir daha eskisi gibi olmadı. Figen her gece bekledi. Binlerce sigara içti. Emel çıkıp gelecek ve her şey sona erecek diye huzursuzca dolandı. Gelmedi Emel. Gelmediği yetmezmiş gibi Figen'i de yanında götürdü. İki yıl sonra boşandık.

'Bir başka kadın için ayrılıyoruz hâkim bey' demişti mahkemede, 'İki yıldır, Emel ile İhsan'ın arasına girmeye çalışan bir başka kadın olmaktan bıktım'.

Boşanınca evi kapadık. Aynı hayata farklı bir yerde direnmeye devam ettim. Sabahları yine erkenden kalkıp işe gittim, evi düzenli olarak havalandırmaya çalıştım, günde üç öğün yemeye özen gösterdim. Birkaç hafta sonra da dolapta küflenen bütün yemekleri bir torbaya doldurup çöpün yanına bıraktım. Bir daha asla, kendini işine adamış o İhsan olamadım.

Lafı uzatmaya gerek yok, boşanmamızın üzerinden neredeyse altı ay geçmişti ki, gazeteden de, İstanbul'dan da ayrıldım. Umudunu gerçekten yitirmiş her insan gibi doğduğum şehre geri döndüm. Annem kapıyı açtı, hiçbir şey söylemeden odama geçtim. Yorganın altına büzülüp yattım.

Üç umutsuz ayın ardından, birikmişlerimle küçük bir kırtasiye dükkanı açtım; bir köşesini de kitapçıya çevirdim. Darbe haberini aldığımda kitapları diziyordum. Dizmeye devam ettim. Kenan Paşa konuştukça, yazarları soyadlarına göre raflara yerleştirdim. Ondan sonrası bildiğiniz rutin hikâye. Evden işe, işten eve..."

Darbe olduğunda nerede olduğunu düşündü Melda: Yine bu evdeydi. Yirmi üç yaşındaydı o sıralar, evleneli bir yıl bile olmamıştı. Masada Murat Bey'le yumurta tokuşturuyordu; tutuşundan mıdır bilmez, yine kazanmıştı. Gülüşünün ortasında çalmıştı zil. Elinde yumurtayla kapıyı açmıştı.

"Kimmiş canım?" diye sormuştu Murat Bey içerden.

"Fatma Hanım" demişti, "Dün gece darbe olmuş!"

Üçü birlikte şaşkınlıkla ve korkuyla ve merakla çay içmişlerdi.

Melda mektuba odaklandı.

Son sayfanın başında, "Bugüne kadar Emel'in hayaletine defalarca yenildim, tekrar yenilmek istemiyorum" dedi İhsan. "İşte bu nedenle, mücadele ettiğim her şeyi sizinle paylaştım. Yer yer kullandığım küfürlerden ötürü beni bağışlayın, başka sözcüklerle anlatamazdım." İlerleyen satırlarda konuyu toparlayıp, "Şimdi" diye devam etti; öyle hızdan yoksun, öyle keskin hatlara sahip, öyle defalarca üstünden geçilmiş bir Şimdi'ydi ki, Melda'nın gözleri orda epeyce bekledi: "Şimdi bir başka kadın değil amacım, bir başka başlangıç. İşte bu nedenle, artık mektuplaşmaya son verelim ve bir an önce görüşelim diyorum. Eğer aramak isterseniz, telefon numaramı mektubun sonuna ekledim. Aramanızı temenni ederim; aramazsanız da kararınızı saygıyla karşılarım. Bir araya getirdiğim harfler beni anlatmaktan uzak, demiş ya Tezer Özlü, benimki de o misal. Harfler buraya kadar. Görüşmek dileğiyle."

Melda salonun köşesine yürüdü, telefonun üstündeki danteli kaldırdı. Mektuptaki numarayı çevirmeye başladı. Yüzünde, bir masanın başında yumurta tokuştururken yarım kalmış, ince bir gülümseme belirdi.

• • •

Melda nefes nefese pastaneye girdi. Havada ılık bir tarçın kokusu vardı. Buraya en son karlı bir akşamda Murat Bey'le gelmişti. Duvar kenarındaki masada profiterol yemişlerdi. O zamanlar tavan süslemeleri daha parlak, ışıklar daha loştu.

Gözleri, masada tek başına oturan birini aradı. Köşede, gözlüklü bir adam gazete okuyordu. İhsan olmak için fazla yaşlıydı. Diğeriyse cam kenarında sigara içerek dışarıyı izliyordu; birini

bekleyenlerin tekilliğinden çok, kimseyi beklemeyenlerin yalnızlığı sinmişti üzerine.

Melda tedirgin adımlarla cam kenarındaki masaya yaklaştı. Kül tablasının yanındaki kırmızı karanfili görünce adamın İhsan olduğundan emin oldu. Öyle güzel bir andı ki, hafızasının köşesini kıvırdı.

"İhsan?" dedi. Kahvaltıyı hazırladıktan sonra okula gitmesi için çocuğunu uyandıran bir anne gibiydi sesi. Uyandırmaya kıyamam ile çocuğum okusun, büyük adam olsun arası, kırılgan.

"Melda mı yoksa?" diye atıldı adam.

Gözlerinin içinden başlayarak güldü Melda, "Evet" derken. "Kusura bakma, çok beklettim. İnanır mısın, tam iki saattir asansördeyim" diye devam etti. Bir an duraksadı "Sen diyorum ama..."

"Sen de tabii, sen iyidir."

Melda sandalyeyi çekti, oturdu. "Sen iyidir, evet" diye tekrarladı. Çantasını diğer sandalyeye koydu. Atkısını boynundan çıkarırken, "Ne diyordum?" dedi, "Ha! Şansıma, tam inerken elektrikler kesildi!" Hızlı hızlı konuşuyordu. "Güç bela çıkardılar beni akşam akşam. Yoksa hiç adetim değil, bekletmek böyle."

"Sorun değil" dedi İhsan, "Gelip geçenleri izledim." Sigara tutan eliyle dışarıyı işaret etti, "Neyse ki hiç bitmiyorlar."

Eldivenlerinin parmaklarını çekiştirirken, insan en azından gözlerinden bahseder, diye düşündü Melda. Lacivert gözleri vardı İhsan'ın.

"Sigara?" diye sordu İhsan.

"Teşekkür ederim, bıraktım. Şimdi yine başlarsam..."

İhsan, Melda'nın burnunun üst dudağına, üst dudağının alt dudağına, alt dudağının çenesine yaptığı kırılgan gölgeye baktı.

"... en güzeli hiç başlamamak..."

"Anlamadım?"

"Sigaraya diyorum... En güzeli hiç başlamamak" diye tekrarladı Melda. Masadaki üçgen katlanmış kâğıt peçetelerden biriyle alnındaki teri sildi. "Kaloriferleri çok açmışlar sanırım" deyip ayağa kalktı. "Müsaadenizle, lavaboya kadar gidip geleceğim. Garson gelirse, lütfen bana bir profiterol söyler misiniz?"

"Of! Yine siz dedim" diye söylendi yürürken.

Hızla tuvalete girdi. İçerde kimse yoktu. Kazağının yakasını ileri geri çekiştirerek serinlemeye çalıştı. İçinden yükselen sıcak hava dalgası yüzüne vurdu: Karamel gibi kokuyordu. Musluğu açtı. Yanakları kıpkırmızıydı. Elini ıslatıp boynuna sürdü. İyi ki koşturmuşum, en azından heyecanım belli olmuyor, diye geçirdi içinden. Gerçi belli olsa ne olacak ki? O da benim kadar heyecanlı. Öyle mektuplarındaki gibi süslü laflar edemiyor.

Yanındaki kapı, kulakları sağır eden bir gürültüyle menteşelerinden ayrılıp omzuna çarptığında Melda bunları düşünüyordu. Önce elleri, sonra dirsekleri vurdu karşı duvara. Başını bir şekilde korumayı başardı. Fayans ve kıymık parçalarıyla birlikte yere yuvarlandı.

Tozun içinde ciğerleri sökülürcesine öksürdü. Bir eliyle duvardan destek alarak güç bela doğruldu. Kulakları uğulduyordu. Uğultunun içinde çığlıklar vardı.

Kendini tuvaletten dışarı attı. Masaların arasında elini yüzüne siper ederek yürümeye başladı. Beyaz dumanın içinde, insanı andıran gölgeler koşturuyordu.

Genç bir kadın, "Ayakkabım nerde? Yardım edin! Ayakkabımı bulun!" diye bağırdı. Melda'yla göz göze geldiler. Kadının ayağı, ayakkabısıyla birlikte birkaç metre ilerideydi.

Köşede gazetesini okuyan ihtiyar, hiç kıpırdamadan spor sayfasına bakıyordu. Tepedeki kristal avize yere inmiş, aynalı sütunun yanındaki masalar ters dönmüştü. Avizenin altında yatan adam, hırıltılı sesiyle durmadan "Anne" diyordu. Bacakları sürekli titriyordu. "Annee! Annee!" Karanlığa doğru küçülüyordu sesi. "Annee..." Melda, kelimenin bu tonunu da daha önce hiç duymamıştı.

Yerlere saçılmış bütün o cam, çivi, masa örtüsü, parmak, gözlük, metal, kıymık, kül, sandalye, cüzdan, çakmak, topuk, gazoz kapağı, bardak, çiçek, pasta, profiterol, ayakkabı, ayak, tabak, kurabiye, tuğla, bez, doğum günü mumu, et, kemik, kan, kola şişesi ve kâğıdın ortasında bağırmaya başladı. Gözleri yanıyordu.

"İhsan! İhsan! Nerdesin! Ses ver!"

Pastanenin girişine savrulmuş masaların arasında bir el kalkıp indi.

İhsan dokuz-on metre ileride, yerdeydi. Melda insanlara çarpa çarpa koşmaya başladı. Donmuş bir zamanın içinde, hiç varama-

yacağı bir noktaya ulaşmaya çalışır gibiydi. Kollar, kafalar, omuzlar, dizler, masalar, sandalyeler, duvarlar... Hepsi nezaketten uzak. Hepsi katı. Bam! Güm! Hepsi birbirine çarpıyor. Bunun adı panik. Bunun adı toz. Bunun adı ölüm. O el kalkıp indi mi? Yoksa hep havada mıydı? "İhsan!" Çekilin! Çekilin!

Cam kenarındaki perdeler dışarı uçuşuyordu. Melda, İhsan'ın ceketinin altında yayılmakta olan koyu kızıllığı işte o an gördü. Dizlerinin bağı çözüldü, ipi kesilmiş kukla gibi olduğu yere düşüverdi. Yerde emekleyerek ilerlemeye çalıştı. Dizlerine kıymık parçaları batıyordu. İhsan'a ulaştığında sağ eline bir cam parçası saplandı. Kırık camların arasından keskin bir rüzgâr esti.

Melda, İhsan'ın başını kucağına alıp bütün gücüyle bağırdı: "Doktor yok mu? Yaralı var! Ambulans! Ambulans çağırın!"

"Ben..." dedi İhsan ve gözlerini çok uzakta bir yere dikti.

İhsan'ın kanlı elini avcuna alıp ağlamaya başladı Melda. Son bir defa "İhsan, İhsan gitme!" diye yalvardı.

Dışarıdan sıra sıra tramvaylar geçiyordu, paltolar geçiyordu, insanlar geçiyordu, kuşlar geçiyordu, kediler geçiyordu, vapurlar geçiyordu, yıllar geçiyordu, hayatlar geçiyordu. Hiçbiri geri gelmiyordu.

Ve çok yukarlardan, her şeyin üstünden, varlığın ve yokluğun ötesinden, herkese ve hiç kimseye ait belli belirsiz bir düşünce geçti.

"Hikâyeler hep böyle kötü mü bitmeli?"

Düşüncenin sahibi sayfayı çevirdi.

Sayfa da geri gelmedi.

Vasati 40 Yaş

"Durmadan düşünüyorum,
ne çok öldük yaşamak için."
Onat Kutlar

Kendime vereceğim bir iyi, bir de kötü haberim var. Kötü haber: Hayatımda hiçbir şey hayal ettiğim kadar iyi olmayacak. İki artı bir evde, yalnız başıma uzun yıllar daha yaşayacağım. İyi haber: Hayatımda hiçbir şey hayal ettiğim kadar kötü de olmayacak. Tek tesellim bu. Ne harikayım, ne berbat. Kibrit kutularının sırtındaki kelimeyim ben: Vasat.

Anlatacak çocukluk hikâyelerim yok; öyle unutulmaz dostluklar, buruk ayrılıklar falan da yaşamadım. Boktan bir hayat benimkisi. Altın günlerinde şişman teyzeler yanaklarımı sıkıp, büyüyünce çok can yakacak bu çocuk, demediler. Deseler komik olurdu; bozkırın ortasındaki toplu konutlar kadar sevimliydim çünkü. Ama çok can yaktım, çok insan üzdüm, birkaçını da fena benzettim. Saçlarım sarıdan siyaha, kıvırcıktan düze dönmedi. Başladığım gibi dümdüz gittim. Bahçeli bir evde ya da şen şakrak bir mahallede büyümedim. Annem bana özel ninniler söylemedi. Ve babam, beni bir köşeye çekip de ne demek istediğini çok sonradan anlayacağım manalı laflar etmedi. Günbatımlarında onu düşünmedim. Askerde hiçbir kapıyı tekmeyle açıp içeri girmedim, albayın koltuğunda viski içmedim, tepemde mermiler vızıldamadı, kimsenin kulaklarını kesip boynuma asmadım. Fayans sildim askerde. Ellerimle çim yoldum, kantine gazoz taşıdım. Anlatılacak bir yanı olmadı.

Kısacası roman olacak bir hayat yaşamadım. Hizmette sınır tanımayan bir bankada, herkes kadar sıkılmakla meşgulüm, o kadar.

"İyi hafta sonları Taner Bey!" diyor Şefik lavuğu.

"Size de Şefik Bey."

Bazı kelimeler ve cümleler kimseye yakışmıyor, en çok da bu Şefik lavuğuna. Ne derse eğreti duruyor. Her komik lafa "İlahi!" diyor mesela, ilahi çok hoş. Bir de seni-çok-iyi-gördüm'ü ve senin-adına-çok-sevindim'i var. Sevinme lan, pezevenk! Hani hep bok

gibiydin de bugün daha az bok gibisin demenin başka hali bu laflar. Kibarcası, korkakçası, kaypakçası. Bazen sırf konuşma tarzı yüzünden, kuytu bir sokakta ağzını yüzünü dağıtasım geliyor.

"İyi tatiller Taner! İyi hafta sonları!" diyor Serap cıvıltıyla.

"Sana da Serap!"

Öyle neşeli söylüyor ki... Neşesinin sebebi hafta sonunun gelmesi değil ama. Serap hep böyle. Haftada yedi gün, yirmi dört saat fütursuzca gülüyor. Yemeklerde kıpır kıpır, sürekli bir şeyler anlatıyor, hiç durmuyor. Yavaşlamıyor bile. "Ne diyorsun?" diye soruyor arada soluk alırken, "İyi" diyorum, bazen de "Ne güzel." Anlatıyor, yıllar var önünde, onları anlatıyor. Uzak şehirlere gideceğini anlatıyor. Ege kasabaları, Akdeniz koyları varmış, onları anlatıyor. Bıkkınlık içinde geçtiğim o yolları, yerleri, hayatları, bambaşka şeylermiş gibi coşkuyla anlatıyor. Hiç yaşamamak böyle bir şey olmalı. Gençlik böyle bir şey olmalı. Heyecanını anlayamıyorum. Köhnemek böyle bir şey olmalı. Ne yani, ne olacak güneyde bir kasabaya gideceksen? Güneş müneş, deniz, kum... Arada bir yerde de öleceksin, diyemiyorum. Ne güzel Serap. İyi Serap. Evet Serap. Taş gibisin Serap.

Bankadan çıkar çıkmaz kravatımı çantaya sokuşturup dümeni İstiklal Caddesi'ne kırıyorum. Sokaklara akan, mağaza önlerinde biriken insanlar, adını bilmediğim bir kalabalığa dönüşüyor. Çarpa çarpa yürüyorum. İçlerinde tanıdık yok, hepsi aynı insan bunların, hepsinin adı *yabancı*. Pardon diyorlar, bazen de biraz dikkat eder misiniz, diye çemkiriyorlar. Ne acayip soru. Biraz dikkat ediyorum zaten, biraz da etmiyorum. Siz diğer yarısına denk geldiniz; pardon, pardon, pardon. Bir sigara yakıyorum.

Çıkırt!

Çıkırt ediyor bir fotoğraf makinesi turist grubunun önünden geçerken. Bir gözüm kısık, dudağımın ucunda sigara, ellerim ceplerimde sonsuza kadar öyle kalıyorum. Berlin'de, Amsterdam'da, Brüksel'de ya da öylesi bir şehirde, mutlu bir albüm sayfasında, kravatsız, sigaralı pozlar veriyorum. Beni iyi görüyorlar. Ya da hiç görmüyorlar. Nasıl görsünler, değirmen gibi Hertha Hala var önümde; saçları sarı, hasır şapkası kocaman. "Bak, bu Hertha Halan" diye gösteriyorlar fotoğrafı. Elleri benekli hepsinin, yıllar geçmiş... Hertha'nın gülüşünü, pembe turuncu kıyafetini, o devrin (yani bu devrin) modasını, saçını konuşuyorlar. Ve ben hep yürüyorum; sonsuza kadar o ânın içinde asılı, kimseye görünmeden...

Sigara, ter, parfüm ve pudra kokusu vuruyor yüzüme. Ayarsız çınlayan bir kahkahanın ortasından geçiyorum; tınısı içimi titretip böbreklerimin ucuna varıyor. Mesanemde dalgalanan çayları, kahveleri hissediyorum. Şubeden çıkarken işeseydim keşke. Hızlanıyorum. Nostaljik tramvay, zillerini çala çala yanımdan geçiyor; yine arkasına boyacı çocuklar asılmış. İçlerinden biri, yaşlı Japonlarla dolu turist grubuna el sallıyor, onlar da gülerek çocuğun fotoğrafını çekiyor.

Kasetçilerin önünde duruyorum biraz. Tanımadığım bir şeyler çalıyor. Hoşuma gidiyor. Çünkü artık sırf tanıdık geldiği için izleyemediğim filmler, bakamadığım fotoğraflar, dinleyemediğim şarkılar var. Eskiden yoktu. Temas ettikçe, hepsi anlamlarının ötesinde başka anlamlara bürünüyorlar. O kadar çok bölüyorlar ki beni, zamanın içine, geçmişe doğru dağılıyorum. Akıl, fikir, kafa, göz, akson, nöron, örs, çekiç, üzengi... dağılmayın. Dağılmayın!

"Taner! Taner!" diye biri sesleniyor.

Sesin geldiği tarafa bakıyorum: Eski bir arkadaş.

"Vay, Levo!" diyorum.

Kucağında kızı, yanında karısı var. Tanıştırıyor. Memnun oluyoruz. Beyoğlu her zamankinden daha kalabalık. İnsanlar akıyor yanımızdan. Biraz kenara çekiliyoruz. Kimseye engel olmadan, vitrinleri kapatmadan konuşuyoruz. O derece şehirliyiz. Sonra karısına, üniversite yıllarında benim nasıl deli olduğumu anlatıyor Levent. Galata Köprüsü'nde sabaha kadar içmişiz filan, sonra eve dönerken solcularla kavga etmişiz. Karısı, "Siz sağcı mıydınız? Ne alaka?" diye soruyor, yok diyoruz, "Biz sarhoştuk. Boyalarını devirmişiz." Gülüşüyoruz.

Gülüşmelerimiz tebessüme dönüşüp bizi terk ederken, "Ya Taner" diyor Levent, "kaç yıl oldu görüşmeyeli? Saçlar, başlar hep gitmiş."

"Hiç sorma" diyorum, "Çok oldu, çok." Soruyor.

"Var mı evlilik falan?"

"Yok yahu, ne evliliği!" diyorum, çok önemli bir şeymiş de elde edememişim gibi. "Ama falanından biraz var."

"Lan Taner!" diyor, Şefik lavuğu olsa "İlahi Taner Bey!" derdi, gülüyor, o da gülerdi ama yavşak yavşak gülerdi. "Bu Taner Amca'n hep böyle tuhaf kızım."

Kız eliyle yüzünü kapatıyor kikirderken. Kırmızı ponponlu bir beresi var. Ön dişleri eksik. Kısa parmaklarının arasından bana

bakıyor. Göz göze geliyoruz, foyası ortaya çıktı. Başını babasının boynuna gömüyor. Kikirdemeye devam ediyor.

"Amca mı?" diyorum, "Olduk mu lan o kadar Levo?"

"Amca ya!" diyor, "Olduk da kuruduk hatta."

"Ooof of!"

"Eee, iş güç? Bankada mısın hâlâ?" diye soruyor.

"Evet. Nurosmaniye'deydim, Beyoğlu'na geçtim. Gerisi aynı. Antalya'ya yeni şube açacaklarmış, fırsatını bulursam belki o tarafa kaçarım" diyorum.

"Kaç bakalım... Biz de yeni yıl alışverişine çıktık, valideye hediye alacağız. İrtibatı koparmayalım, görüşelim mutlaka" diyor mağazalara doğru ilerlerken. (Hem de mutlaka!)

Ben de birine hediye alsam mı? Serap'a mesela? Ya da Arzu'ya? Ya da Nihal'e? Nihal olabilir. İyi kız Nihal, aramadıkça aramaz. Ne sever ki Nihal? Resim mi yapıyordu o? Yok yok, almayayım. Umutlanır mumutlanır. Sonrası fena olur. Umut bu, alır gerçeğin ötesine götürür, yol kenarına atar adamı. Dön dönebilirsen. Böyle laflar edince, şiir gibi konuşuyorsun diyorlar, şiir değil ki bunlar diyorum, kafam karışık. Arada kafiyesi tutuyor farkında olmadan, o da başlangıç seviyesinde şizofreni belirtisiymiş. Doğru bir bilgi mi bilmiyorum ama kadınlar bu hikâyeyi seviyor (Beni değil, hikâyeyi). Hem de güzel kadınlar. Elleri güzel, dudakları nemli, ayakları pembe, sesleri hüzünlü, tenleri kadife... Anlatsan şiir olurlar.

Eve girince halının üstüne yatıyoruz o kadınlarla, yatağa bile gitmiyoruz. Canım, diyorum. İsimleri yok. Hepsi *canım*. Evet, diyorlar. Gözlerine bakıyorum, içlerine girip girip çıkıyorum. İnce bir iniltiyle gözlerini kapatıyorlar. Hepsi birden. Gölgem, omzumdan bacaklar çıkmış gibi görünüyor öyle zamanlarda. Tuhaf bir yaratığa dönüşüyorum. Belki de bu yüzden kapatıyorlar gözlerini. Beş on dakika sonra her şey bitiyor. Sırtımdaki bacaklar gölgemden ayrılıyor, yana devriliyor. Hayatın bir anlamı olmadığını, en çok seviştikten sonra tavana bakarken hissediyorum. Yak bir sigara. Yak, yak. Öyle sıkılıyorum ki, sevmiyorum ulan! diye haykırasım geliyor. Neyi sevmediğimden pek emin değilim ama öyle bağırmak istiyorum.

Uyanınca "canım" diyorum hepsine. Konuşuyorum. Daha önce hiç konuşmamış gibi konuşuyorum. Dinliyorum. Benzer hikâyeleri, benzer sırayla duymamış gibi dinliyorum. "Çaya kaç şeker istersin?" diye soruyorum bir cümlenin ortasında. Detaylar önemli. Çaylanı

karıştırırken annelerini anlatıyorlar ya da bir kardeşleri varsa, onu. Bazen de babalarını... Sevilmeyen babalar, sevilenlerden daha çok anlatılıyor. Ya da bana öyle geliyor; sevilmeyen babaları seviyorum, sıkıcı olmuyorlar. O sevilmeyen babalarda müstakbel bir gelecek görüyorum. Çayımı karıştırıyorum. İkinci çaya, bu sefer onlara sormadan doğru sayıda şeker atıyorum. Hoşlarına gidiyor. Evet canım diyorum, haklısın. Evet. Doğru. Hayat bu. Ya? Keşke. Hayat işte... Evet... Onları gerçekten dinlemediğimi anlamıyorlar. Neden dinleyeyim? Benim gibi milyonlarca adam var, onlar gibi milyonlarca kadın. Halıların üstünde, mutfak tezgâhlarında, kadife kanepelerde, çıtırdayan sedirlerde, gıcırdayan yataklarda deliler gibi yuvarlanıp duruyorlar. Herkes o kadar birbirinin aynısı ki, gelenler gidenleri ya da gidenler gelenleri aratmıyor. Galiba bu yüzden, kalabalığın yalnızlıktan bir farkı yok.

İstiklal'i hıncahınç doldurmuş insanlara bakıyorum, içim sıkılıyor. Sağdan, soldan, dükkânlardan, sinemalardan, her yerden taşıyorlar. Cadde boyunca, ellerinde paketlerle üstüme üstüme geliyorlar. Bu yığına mı ait olmak istiyorum, diye düşünüyorum. Yalnızlığı sevmiyorsam, evet, bu yığına ait olmalıyım. Gidip içlerinden birine merhaba falan demeliyim. Yapamam ki... Kendimle bile konuşamıyorum, delirmek büyük bir lüks.

Mesela her sabah, kahvaltıda, çaydanlıktaki yansımamı izliyorum: Suretimin kafası, gövdesine göre üç kat daha büyük; sürekli sağa sola dalgalanıp duruyor. Sevimsiz bir tip. Günaydın bile demiyor ama çaya kaç şeker attığımı biliyor. O benden sıkılıyor, ben de ondan. Ne diyebilirim; ben ile kendim arasında derin bir sessizlik var. Birlikte, bir çeşit ağırlaştırılmış yalnızlık yaşıyoruz. Aramızdaki gerilim, sadece kötü havalarda ve geç saatlerde biraz hafifleyip çekilir hale geliyor. Sırf bu nedenle, mümkün olduğunca uyumuyorum. Yani yalnızlık denen nane, öyle şarkılarda anlatıldığı gibi insanın üstüne gece vakti çökmüyor. Tam tersine gece vakti seyreliyor yalnızlık, hazmı kolaylaşıyor. Zor olan, güneşin parladığı öğle vakitleri, öğleden sonraları, pazar sabahları, cıvıl cıvıl piknik yapılan ikindiler... Geceler güzel. Bu arada hava da iyice kararır. Oh be!

Galatasaray Lisesi'nin önünden geçerken, "Çiçek vereyim abime!" diyor saçları kınalı bir kadın. Yazmasında gül desenleri var. Gözlerinin kenarı kırışmış.

"İstemez" diyorum, yüzü asılıyor. Sonra bir arkadan gelene so-

ruyor, sonra bir arkadan gelene, sonra bir arkadan gelene..."Çiçek vereyim abime!"

İnsanın bıyıklarını donduran bir rüzgâr esiyor. Ellerimi ceplerime sokuyorum. Parmaklarım, benden çok uzaklarda, kırçıllı, kaşe bir dünyanın içinde ısınmaya başlıyor. Benimse başım zonkluyor. Yok... Bugün içki miçki yok. Ağzıma sıçılmış dün gece. Ve çişimi biraz daha tutarsam altıma edeceğim.

Hemen ilerdeki pastaneye giriyorum. İçerisi tıkış tıkış. Doğruca tuvalete yürürken garson önüme çıkıyor. Hiçbir şey olmamış gibi aynalı sütunun yanındaki masaya geçiyorum. Paltomu sandalyenin arkasına asar asmaz, garsona, hemen geliyorum, minvalinde bir hareket yapıp dört nala tuvalete koşturuyorum.

İki dakika sonra rahatlamış biri olarak masaya geri dönüyorum. Cam kenarında oturan adam bir şeyler yazıyor. Arada saatine bakıyor. Kül tablasının yanında kırmızı bir karanfil var. Ya birini bekliyor ya da az önce terk edilmiş. Dalgın.

Yan masadaki çift birbirinin elini tutmak için bahane arıyor. Pastane o kadar sıcak ki, ellerim-dondu-bak-nasıl-da-soğuk numarası işe yaramıyor. En son el falında karar kılıyorlar. Kesik kesik gülüyorlar. Adamın kalın ve kıllı parmakları, kadının avcunda geziniyor.

Köşedeki ihtiyar, çay içip gazete okuyor. İpli bir gözlük takmış. Orta masadaki şişman kadın parmaklarına bulaşan kremayı yalıyor. Karşısındaki genç adam, fısıldayarak ona bir şeyler anlatıyor. Duyamıyorum. Kızgın ama belli. İnsan gibi ye, diyordur belki. İnsan gibi ye!

Cam kenarındaki adam, İstiklal'den gelip geçenlere bakarken yazdıklarını yırtıyor. Hepsini kül tablasına doldurdu. Karanfili eline alıp bir iki defa parmaklarının arasında döndürdükten sonra tekrar masaya bıraktı. Avcuna yapışmış son kâğıt parçasını da kül tablasına silkeliyor. Ne yazmıştı acaba? En çok da oradan gıdıklanıyorum, diyor yan masadaki genç kadın.

"Buradan mı? Buradan mı?" diye yılışık bir sesle soruyor adam.

Orta masadaki şişman kadın garsonu çağırıyor. Bir şeyden iki tane istedi. Karşısındaki istemem der gibi elini sallıyor. Köşedeki ihtiyar diğer sayfaya geçiyor – spor sayfası. Bu esnada cam kenarındaki adam kalemini iç cebine koydu, paltosunu giyiyor. Sallanma be adam! Atkısını da aldı. Gidiyor. Çayımı, sigaramı, çantamı, paltomu alıp boşalan masaya oturuyorum. Burdayım, diyorum garsona, oradaydım buraya geçtim. Anladım, der gibi başını sallıyor.

Dışarısı kalabalık. Dahil olamayacağım hikâyeler geçiyor önümden. Düşük omuzlu memurlar, halim selim manifaturacılar, uzun saçlı gitaristler, al yanaklı anneler, fırça bıyıklı babalar, halka küpeli teyzeler, altın dişli dedeler, kem gözlü karşı komşular, dünyalar iyisi bacanaklar, lafını esirgemeyen eltiler, içince sapıtan kocalar yürüdükçe yürüyor. Tuvalet terliği, misafir havlusu, el bezi, kırlent, hurç, davul fırın, dantel masa örtüsü ve termofor dolu evlerine gidiyorlar. Hediye paketleri var kiminin elinde. Yarın, sabaha kadar fındık, fıstık, badem ve muz yiyecekler. Televizyon karşısında tombala oynayacaklar. Feleğin gecesini bile evlerinden çalacaklar. Hiç dışarı taşmadan, duvarların arasında, perdelerin ötesinde, yorganların altında, ilk ve son defa 1995'e girecekler.

Sigara yakıyorum. Küllük kâğıt dolu. Kâğıt ya!

Az önce kalkan adamın yırttığı kâğıdı güzelce birleştiriyorum.

> Sevgili Melda,
> Pastanede saatlerce bekledim, kapıdan her gireni sen zannettim. Gelmedin. Belki de geldin ama yanıma uğramadın. Artık bir mektup daha yazmam gerekmez diyordum, yanılmışım. Seni göreceğime kendimi fazla inandırmıştım, gerçekten kırıldım. Halbuki ben,

Gerisi yok. Cümleye başlamış, yarım nefes durmuş, sonra da vazgeçmiş. Halbuki sen... hayata sitem eden mutsuz bir yavşaksın. Pastane köşelerinde ekilmekten başka bir şey bilmezsin. "Birçok insan, mutlu olduğunu bilmediği için mutsuzdur" demiş Dostoyevski. Belki haklıdır, bilmiyorlardır. Belki bu adam da bilmiyordur. Hatta ben de bilmiyorumdur. Tabii ya... Mutluluktan geberiyorum be Dosto. Mutluluktan geberiyorum anasını satayım. Böyle süslü laflara değil, bir amaca ihtiyacım var. Bütün hatalarımı ve pişmanlıklarımı silecek, başıma gelen her şeyi, sanki ona varmak için yaşamışım gibi haklı gösterecek bir amaca ihtiyacım var.

Bir kadın "İhsan?" diyor bana şüphe içinde. Gözleri simsiyah, yanakları kıpkırmızı. Hem çok iyi tanıyormuş, hem de hiç tanımıyormuş gibi bakıyor yüzüme. Sanırım İhsan denen herif, bu kadınla daha önce hiç karşılaşmamış.

"Melda mı yoksa?" diye soruyorum her şeye rağmen tereddüt ederek.

"Evet" diyor, "Kusura bakma çok beklettim. İnanır mısın tam iki saattir asansördeyim." Duraksadı. "Sen diyorum ama..."

"Sen de tabii, sen iyidir."

Oturuyor. "Sen iyidir, evet." diyor, "Ne diyordum?"

Bir şey mi diyordu?

"Ha! Şansıma, tam inerken elektrikler kesildi." Hızlı hızlı konuşuyor. "Güç bela çıkardılar beni akşam akşam. Yoksa hiç adetim değil, bekletmek böyle."

"Sorun değil. Gelip geçenleri izledim." Dışarıdaki kalabalığı gösteriyorum. "Neyse ki hiç bitmiyorlar." Yığın yığın insan...

Eldiveninin parmaklarını çekiştiriyor. Bana baktı. Gözleri simsiyah, dibi yok, ardında uzay başlıyor sanki. Bildiğim tüm anlamları aynı anda söylüyor. Duymak istediklerimi, duymak istemediklerimi, bildiklerimi, unuttuklarımı sıralıyor. Bakışında annem, anneannem, eski sevgililerim, doğmamış çocuklarım, torunlarım var. Öyle zamansız, öyle herkese ve her şeye dönüşerek bakıyor ki, içimdeki tüm sıfatlar birbirine karışıyor. Sigara. Yak bir sigara. Yak, yak.

"Sigara?" diyorum.

"Teşekkür ederim, bıraktım. Şimdi yine başlarsam..."

Korkuyorum. Elleri havada küçük daireler çiziyor. Bu elleri ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci defa da görmek isterim diye korkuyorum. Elleri üşüse... Korkudan altıma sıçıyorum lan, korkudan altıma sıçıyorum. Yine baktı. Kısacık. Korkma oğlum korkma, sana değil, İhsan denen herife bakıyor. Nasıl kandırdıysa hatunu, neler anlattıysa artık şerefsiz.

"... en güzeli hiç başlamamak" diye bitiriyor cümlesini.

"Anlamadım?" diyorum, anlamamam için her şeyi yaptın Melda.

"Sigaraya diyorum... En güzeli hiç başlamamak."

Peçeteyle terini siliyor. Sıcak. Sıcak. Çok sıcak.

"Kaloriferi çok açmışlar sanırım." diyor, "Müsaadenizle, lavaboya kadar gidip geleceğim. Garson gelirse, lütfen bana bir profiterol söyler misiniz?"

Yine siz demeye başladı. Gidiyor. Lavaboya. Lavabo. Öyle kalın bir kazak giymiş ki, beli belli olmuyor. Ama bilekleri ince, kalçaları güzel. Taş gibi karı diyeceğim, dilim varmıyor. Akıyor gibi... Sözlükte karşılığı bulunmayan bir fiille uzaklaşıyor.

Bir süre, filmlerdeki toy âşıklar gibi arkasından bakakalıyorum.

Ellerim terliyor.

Gelince ne konuşacağız? Kim olduğumu anlayacak mı? Daha doğrusu kim olmadığımı? Anlamaz, anlamaz. Konuşmazsam anlamaz. Çok konuşmadığımı hatırlayıp rahatlıyorum. Çoğu insa-

na göre kötü olan özelliklerimden iyi anlamlar çıkartmaya başlıyorum. Hem, diyorum, o konuşsun. Yürüdüğü gibi, baktığı gibi konuşsun. Biranın köpüğünü, kahvenin telvesini, çayın demini, kuşların sesini, bulutların rengini anlatsın. Elleri daireler çizerken kapıların gıcırtısından bahsetsin. Küçük parmağını çekyatın köşesine vurduğunu, kazağının kolunun kapı koluna nasıl takıldığını anlatsın. Uzun uzun... Şaşırayım. Kapı kolundaki ucu kıvrık paslı çiviyi cümle içinde kullansın. Kim, ne zaman çakmış onu oraya? Tetanoz aşısını, aşı sıralarını, pide kuyruklarını anlatsın. "Torbada kalınca hamur oluveriyor pideler" desin. Detaylar önemli. Parmaklarının ucu yanmıştır mesela, mutlaka değinsin. Değinmek. Hep böyle tuhaf fiillerle konuşsun. İrdelesin. Ekmekleri, çaydanlıkları, soba borularını, kestaneleri anlatsın. Altında su birikmiş oynak kaldırım taşlarını, ortası aşınmış mermer merdivenleri, küf kokan apartman boşluklarını, kimsenin bozmadığı yıllanmış örümcek ağlarını, buzdolabının içine koyduğu bir kaşık kahveyi, yumurtalıkta unuttuğu yarım limonu, lüks kuruyemişin arasına karışmış fındık taklidi yapan leblebiyi anlatsın. Yeter ki susmasın.

Birazdan gelecek, dili damağına değecek, nefesi dişlerinden geçecek, laf olacak. O laf, her şeyi anlatacak. İçimdeki o tuhaf soruları, çıkmazları, birbirinin aynı sokakları silip götürecek. Belki bir gece vakti, sabaha karşı, vaktin akmadığı yaz günlerinin birinde ya da iki dakika sonra söyleyecek. Ve her şey ve ben ve Melda ve boyacı çocuklar ve çiçekçi kadınlar ve bütün o yorgun insanlar ve hepimiz, bir başka olacağız, bir başka uyanacağız.

Tuz

İçindeki sıkıntıyı saklarcasına bakımlıydı elleri. Apartman kapısı ardında kapanırken torbaları yere bıraktı. Atkısının ucu toz oldu. Posta kutusundaki mektuba uzandı, zarftaki ismi görünce ağlamaya başladı: "İhsan Filizer".

Karşı kapının deliğinde beliren gözü ve merdivenin ortasında donakalan kapıcıyı fark etmedi. O serin loşlukta hepsi, hıçkırıklar su sayaçlarının arasında yitene kadar beklediler.

Melda gözlerini sildi. Eve girdi. Zarfı açtı.

Gözü mektubun gönderildiği tarihe takıldı.

15.01.1995

Güldü.

Deli deli, tuhaf tuhaf, tuzlu tuzlu, mutlu mutlu, karışık karışık, anlamaz anlamaz, çifter çifter güldü.

Sonsuz Rasim Abi'ler Diyarı

"Birçok şeyler gibi insanlar da kuyuya benzer.
İçlerinde boğulabiliriz."
A. H. Tanpınar

Fosur fosur sigara içerdi Rasim Abi. İşte o nedenle, mutsuz bir anda denk gelinen şarkılar gibi dokunaklıydı sesi. Onu gören herkes, söylediği en sıradan lafın arkasında bile derin bir anlam bulunduğunu düşünürdü. Çünkü yıllar boyunca bütün filmler, şarkılar ve diziler, bizi yağ tenekesinde ateş yakan, kesik parmaklı yün eldiven giyen, koca sakallı sokak bilgelerinin varlığına inandırdı. Bak oğul, bak evlat, diye başlayan safsataları, içi boş lakırdıları, bar filozoflarını, feleğin çemberinden geçmiş babacan dayıları izleyip durduk. Şaka maka fena aldanmışız.

Hakkını yemeyeyim; kelamı boldu, güzel konuşurdu Rasim Abi. Sonra da millet onu hep öyle güzel bir adam sanırdı. Halbuki ister karın seni aldatsın, ister arabanı çizsinler, ister umutsuz bir aşka düş, ister evin yansın, baban ölsün, uzaylılar kaçırsın, apandistin patlasın, bacaklarını kessinler ya da kanser olduğunu öğren, Rasim Abi için fark etmezdi. Dert dertti. Anlatırdın, o da dinlerdi. Ama sonra birgün bir bakardın, "Al kızını koy çuvala, salla salla vur duvara!" diye türküler söyleyerek çıkıverirdi karşına. Bir kızı çuvala koyup duvara vurmayı anlatan neşeli türküler var, ne tuhaf değil mi? Kan içinde bir çuval, içinde ölü bir kız... Gidiyor kafa yine. Rasim Abi diyordum, keyfi yerindeyse eğer, dert tasa sallamazdı. Onun için dert dinlemek, kendi dertlerinin panzehiriydi, o kadar.

Genellikle herkese aynı şeyleri söylerdi: "Takma lan. Bir geldik bir gidiyoruz, gerisi yalan." Onun sözlüğünde başın sağ olsun gibi ezbere bir teselliydi aslında, ortaya kuru sıkı atardı. Yine de sonunda üç nokta bekleyen soğuk bir hayırlısı'ndan daha samimi gelirdi

onun bu sözleri. Ha, onun dedikleri de bir halta yaramazdı ama kimin lafı neye yaramış ki şu hayatta?

Bir de ilk şişeden sonra mutlaka gelip geçen şileplere bakarak, "Dünya çoktan batmış be oğlum, vaziyet bombok" derdi. O böyle konuşunca etrafında oturanlar, hayatın sırrına ermiş gibi tuhaf pozlara girer, cigaralıklarından derin nefesler çekerlerdi. Bakma şimdi böyle üst perdeden atıp tuttuğuma, vaktiyle ben de o cigaralık tüttürenlerden biriydim.

On altı yıl önceydi. Rasim Abi'yle tanışacağımız gece de hava tıpkı bugünkü gibi serindi. Bizim evin balkonunda sigara içiyordum. Karım içeride eşyalarımı topluyor, "Yok efendim çorabım kaldı diye sonra kapılara dayanma" diye söyleniyordu. Oysa ben kendimce her şeyimi toplamıştım. Ama onu da anlıyordum, gergindi kadıncağız. Kolay değildi, hiç anlaşamadığımız konusunda anlaşmıştık; ertesi gün boşanacaktık. İnsan hayatta kaç defa boşanır ki?

"Annenin dantellerini de al!" diye bağırdı bir ara, ne yapacaksam ben danteli? Ardından mangal şişlerini, olta takımını, depozitolu bira şişelerini, oynanmamış İddaa kuponlarını, eski at yarışı bültenlerini, ta anneannemden kalma tahta saplı alüminyum cezveyi, hepsi bir bütünün parçasıymış gibi aynı naylon torbaya tıkıştırdı. Saatlerce çemkire çemkire envanter çıkardı. Sevdiğin kadından nefret edecek hale gelince, çoraplar, gömlekler, kravatlar, danteller birer kurşun ağırlığa dönüşüp adamı dibe çekiyormuş. Bana da öyle oldu, üstüme bir ağırlık çöktü. O kadar eşyayla hukukum devam ederse, içimdeki sıkıntının hiç sona ermeyeceğini hissettim. Evi de eşyası da yerin dibine batsın ulan dedim, ve "Değil çorabımı, nüfus cüzdanımı bile unutsam dönüp gelmem bu eve!" diye bağırdım.

"Değişecek o cüzdan zaten" dedi en memur sesiyle, ne zaman sinirlense böyle yapardı.

Neyse neydi. Daha fazla tartışmadım, çektim eşofmanın üstüne yağmurluğu, çarptım kapıyı çıktım. Çıkış o çıkış. Para, cüzdan, atlet, pantolon, çorap, ayakkabı, ne ararsan içerde kaldı. Ama o lafı etmiştim bir kere, dönmedim. On altı yıl oldu, dönmedim.

Eee sen şimdi, Rasim Abi bunun neresinde, diyeceksin. Aslına bakarsan her yerinde. Adım adım, parça parça oluşuyor. Çünkü mesele bir adama rastlamamdan öte, o adama hangi halimle rast-

ladığımla alakalı. Tam Rasim Abi'ye rastlamalıktım o gece; ilkokul öğretmenime, eski sevgilime, karşı komşuma ya da iş arkadaşıma rastlayacak bir ruh halinde değildim. Sanırım beni hiç tanımayan, muhtemelen benden daha beter durumda olan birine ihtiyacım vardı. Çünkü boka batınca, o boku hemen biriyle paylaşmak istersin. Başka türlü kurtulamazsın. Önemli olan, aşağı yukarı senin kadar batık birini bulmaktır. E malum: Adamın derdi seninkinden az ise dinleyesin gelmez, derdi seninkinden fazlaysa da utanır, konuşamazsın. Dert anlatacak birini bulmak da başka derttir vesselam. İşte bu çetrefilli dengenin ortasında Rasim Abi, hem her şeyini kaybetmiş birinin hüznünü, hem de her şeyi baştan keşfetmiş birinin sükûnetini aynı anda barındırıyordu. Oturuşu, kalkışı, her şeyi "Kim olursan ol, gel" der gibiydi.

Kâğıt topladığı el arabasını ağacın altına çekmiş, tam burada Dost'la oturuyordu –onun meşhur üç ayaklı köpeğiydi Dost– ben de şuradan geçiyordum. "Sigaran var mı genç?" diye sordu. Yıkılmış yuvasının enkazından az önce çıkmış her insan gibi burnumdan soluyordum. "Yok lan sigara migara!" diye tersledim. "Hiçbir şeyim yok. Hiçbir şeyim kalmadı!"

"Nasıl hiçbir şey yahu?" dedi çatallı sesiyle, "Herkesin bir şeyi vardır be. En azından derdi, tasası vardır" dedikten sonra şarabından bir yudum aldı ve aklına çok önemli bir fikir gelmiş gibi birden ayağa kalkıp "Hiç olmadı götünde donu vardır!" diye bağırdı. Matrak adamdı Rasim Abi, her lafın arasına illa bir küfür sokardı.

O laftan sonra, "Var dayı var, o dediklerinden bende çok var" diyerek geçtim yanına oturdum. İşte Rasim Abi'yle böyle tanıştık.

"Biraz neşemizi bulalım" dedi kâğıt arabasının zulasından beş litrelik şarabı çıkartırken. Güneş doğana kadar içtik. İki de elma yedik. Buradan da ağzım yüzüm kaymış vaziyette mahkemeye gittim. Yol boyunca güneş gözüme gözüme vurdu. Nasıl başım zonkluyordu, nasıl kokuyordum, anlatamam. Neyse, dedim sorun yok, zaten bir evlilik için işlerin varabileceği en kötü noktadayım.

Adliyeye girdim, nefes nefese merdivenleri çıktım. Karım duruşma salonunun önündeki bankta oturuyordu. Gözleri merdivendeydi, göz göze geldik: Bal rengi... Tanıdık birine benzettiğimiz bir yabancıya bakar gibi baktık birbirimize. Yanına varınca elini uzattı, "Al" dedi. Cüzdanımı getirmişti. Teşekkür ederim, diyecekken

mübaşir koridorda ismimizi okudu, apar topar mahkeme salonuna girdik. İki yalnız kavak gibi hâkimin karşısına dikildik. Türk filmlerindeki uzun girizgâhlardan yaparız, sonuna doğru ben de seyirciyi ağlatacak bir tirat patlatırım diye bekliyordum ama öyle olmadı. "Tek celsede, şak diye boşanırsınız" demişti bir arkadaşım, aynen öyle oldu.

"Hiç anlaşamıyoruz hâkim bey" dedik, "Bu konuda hemfikiriz." Tık tık tık, tık tık, tık tıkır... Falanca kanunun, filanca maddesinin, zıızzzzt, fişmanca bendinin, pişmanca satırına göre, tık tık tık, tık tıkır, zızzzzzzzt... Oldu bitti. Daktilo sesleriyle, kırmızı mühürlerle, ıslak imzalarla iki mutsuz insan olduğumuzu tescil ettiler.

Dava çıkışında en yorgun sesimle iş yerini arayıp hasta olduğumu söyledim, yalan da sayılmazdı, bürokrasi tarafından zehirlenmiştim. Gece yarısına kadar sağda solda sürttüm. Bir zamanlar ev dediğim yerden uzak ilk gecemi, Beyoğlu'nda küçük bir pansiyonda geçirdim. Sonraki günlerdeyse, evliyken görüştüğümüz bazı ortak arkadaşlarımızın evinde kaldım. Şık yemek masalarında sıcacık yemekler yedirdiler bana, salondaki kanepelerinin üstüne en temiz, en bembeyaz çarşaflarını serdiler benim için. İyilikten falan değil tabii, bütün dertleri "Ah ah! Vah vah!" diyerek ibret misali beni salonlarında sergilemekti. Bu sayede sıkıcı evliliklerinin nasıl güzel olduğunu anlıyor, patiska çarşafların kokusuyla ciğerlerini doldurup mutlu oluyorlardı. Kırlent kokan serin bir gece, o evleri terk ettim.

Fındıkzade tarafında kuytu bir oda tuttum. Maksat yerim belli olsun, dedim, yoksa orda da pek durmadım. Sürekli birileriyle dışarı çıktım. Arkadaşlar sağ olsun, hiç yalnız bırakmadılar. Evlerinin balkonlarında, yarı bodrum meyhanelerde, "Haydi vur gözüne!" dediler. Deliler gibi içtik. Mezeleri ağızlarına doldururken konuştular da konuştular. Uzun geceler boyu, eski karımın nasıl da ruhsuz olduğundan ve aslında bana nasıl da yakışmadığından bahsettiler. Huysuzdu Yasemin, ilgi budalasıydı. Zaten hiçbiri onu sevmemişti de bana bir türlü söyleyememişlerdi. Hem bana karı mı yoktu? Onu da geçtiler, karıyı ne yapacaktım ki? Bekârlık sultanlıktı. Bir gece, iki gece, üç gece tamam da... Bekârlığın sultanlık olduğu yüz yetmiş ikinci gece, "Bekarlık sultanlıksa boşan o zaman pezevenk!" diye gömdüm kafayı birinin suratına. Geceyi karakolda geçirdik, o muhabbetler de öyle bitti.

İşte Rasim Abi'yle asıl güzel muhabbetimiz, bütün yolların sonuna geldiğim o vakitlerde başladı. Ben de az puşt değilmişim hani, herkes gidene kadar uğramamışım herifin yanına. Bir gece vakti, iki şişe Güzel Marmara, birkaç elma, bir paket de Maltepe alıp yola koyuldum. Rasim Abi, her zamanki gibi kâğıt arabasını parktaki ağaçların altına çekmiş, Dost'la birlikte mavi brandanın altında oturuyordu. Tam sigara isteyecekti ki, tanıdı beni; "Nerdesin la keranacı!" diye gülmeye başladı. Ben de daha önce hiç gülmediğim bir biçimde gülerek karşılık verdim, daha doğrusu anırdım.

O gece tuhaf pozlara girip birbirimize manalı laflar etmedik. Derin cümleler eşliğinde uzaklara falan da bakmadık. Bildiğin geyik muhabbeti yaptık. Hatta ilk şişeden sonra "Eee," dedi Rasim Abi, "Çakar mıydın şu geçen karıya?" "Evet abi" dedim, "Güzel hatun. Kim istemez ki?" Aslında ben istemezdim de öyle diyemedim. Son zamanlarda, içmek ve işemek dışında istediğim bir şey yoktu. Sen de bilirsin, canın istemez bazen.

Gel zaman git zaman, böyle çok takılır olduk. Önceleri haftada bir, genelde cumartesileri uğradım yanına; sonra haftada ikiye çıktı ziyaretlerim, ardından üç, dört olup hafta içine sarktı. Bir zamanlar hafta içi, hafta sonu diye ayrımlarım vardı. Ben de şu amaçlar belirleyen adamlardandım. Her yeni yıl, her doğum günü, her ayın biri ya da her pazartesi yeni bir insan olmak için uyanırdım. Hele ki güneşli bir günse, bütün dünyayı değiştirebileceğimi sanırdım. Artık hepsi çok uzaklarda kaldı.

Ne diyordum?

Çok güzel günler geçirdik, çok eğlendik Rasim Abi'yle. Ne olursa olsun o hep aynı adam olarak gülmeye devam etti, bense fazlasıyla değiştim. Buralarda kahkahalar ata ata, üç dört ay içinde bambaşka bir adama dönüştüm. Sonunda öyle bir hale geldim ki, dünya beni üzemez oldu. Daha da güzeli: Hayat da anlayış gösterdi, alıştıra alıştıra terk etti beni. Karıydı, evdi, eşyalardı, arkadaşlardı derken sıra işe geldi. İş dediğim de işti hani, laciler içinde bir sigorta şirketinde çalışıyordum o sıralar. Hafta sonları bile iki dirhem bir çekirdek giyiniyordum. Muntazam kelimesinin karşılığı gibiydim. Yağmurlu bir cuma akşamı hepsi sona erdi. Ekonomik şartlar, personel fazlası, küçülme, motivasyon, vizyon ve misyon

dolu cümleler eşliğinde altı yıllık tazminatımı verip sepetlediler beni. Keşke dürüst olsalardı da "Bir tek sen mi boşandın ulan!" diye höykürselerdi. Ya da en azından, "Babanın yeri mi burası her gün onda, on birde geliyorsun?" deselerdi. Demezler.

Muhasebeden çıkışımı alırken, kalbim az önce terhis olmuş bir askerinki gibi pır pır etti. Şirketten dışarı adımımı atınca anlamsız bir huzur doldu içime ve iyice kafam karıştı. Oysa piç gibi ortada kalmıştım, yıkılmış bir hayatın ortasında yapayalnızdım. Bir insanın kendini berbat hissetmesi için gereken sekiz kusurlu hareketten çoğunu yapmıştım. Cam kapıdaki mutlu suretime bakarken gerçeği anladım: Bunca zamandır hayattan beklediğim, yaptığım ve yapacağım bütün saçmalıkları haklı gösterecek küçük çapta bir faciaymış.

Ne diyeyim, huzur tuhaf şey arkadaş, ancak kaybedecek bir şeyin kalmadığında gelip seni buluyor. Gerçi dört ay sonra ev sahibi kapıya dayanınca huzurum muzurum da kalmadı. Neyzen'in dediği gibi: Ben böyle dünyanın devr-i devranını, izzet-i nefsini sikeyim.

Gazetelerde olur ya hani aşk, para, sağlık üçgeni... Bendekinin aşkı bitti, parası gitti, geriye bir tek sağlığı kaldı. Onu da yakında tüketirim. Zaten dünya çoktan kararını vermiş, beni ufak ufak tedavülden kaldırıyor. Hadi bakalım, dünyaya biraz yardım edelim!

"Çak, çak, çak. Şerefe!"

Şerefe demişken... Burda benimle, böyle senin gibi çok şerefe yapan oldu. Zamanla hepsi değişti gitti. Arada bir uğrayıp eski günlerin hatrına selam atarlar ama nafile. Milleti o bir yere varamamışlığıyla tanıyıp sevince, mutlu hallerini sevemez oluyorum, bir türlü kanım ısınmıyor. Onlardan olmuş bu adam, diyorum. Kimse artık onlar... Yazıklar olsun onlara. Olsun ama her şeye rağmen güzeldir öyle dert ortaklığına dayanan dostluklar; eskiyip bitse de, birbirinin battığı boktan beslense de güzeldir. Sen sen ol, birgün çok mutlu olursan ya da ne bileyim voleyi falan çakarsan, yanıma uğrama. Çünkü mutlu olup da değişmeyen, bu mavi brandanın altını unutmayan görmedim. Bu bankların yanında tiril tiril dikilip de bizi bizden başka şekillere sokmaya yeltenme. Biz böyle güzeliz, elleme.

"Sen hep güzelsin be dayı" diyeceksin şimdi muhtemelen. Ama daha sen konuşmadan bu lafı ettiğim için susacaksın. İnsanları

kandırmaya çalıştığını kendinden bile gizlediğini fark edip foyası ortaya çıkmış şarlatanlar gibi utanacaksın. Çekinme söyle hadi, canın sağ olsun. Bende yalan yok, pohpohlanmak bazen hoşuma bile gidiyor. Boğazıma kadar boka battığımı hissettirse de duymak istiyorum. Gülüp geçilecek laflara bile inanasım geliyor: "Aslında en iyisini sen yapıyorsun be dayı" diyerek benimle şişe tokuşturuyorlar. Evet diyorum onlara, en iyisini ben yapıyorum. İnsanı öğüten bu düzenin amına koyuyorum böyle yaparak. "İmreniyorum sana valla" diyorlar gecenin sonunda. Siktir git lan pezevenk, maçan sıkıyorsa gel otur buraya da benim hayatımı yaşa! Hani işe giderken güneşte yatan sokak köpeğine, araba üstünde yalanan kediye imrenirsin ya, işte öyle imreniyor bana şerefsizler. Yalan olmasın, işim gücüm varken ben de sokak köpeklerine imrenirdim.

Sonra bir de "Sen burda insan sarrafı olmuşsundur dayı" diyenler var. Sokak, adamı insan sarrafı falan yapmaz, anca üşütür. Aslında betonun buz gibi soğuk değil, buzun beton gibi soğuk olduğunu düşündürecek kadar çok üşütür. Yok illa sokaklar hakkında ahkâm kes dersen, sana ne öğrendiğimi söyleyeyim: Orospuya orospu, polise polis, taksiciye taksici, kâğıtçıya kâğıtçı, imama imam deyip geçmemeyi öğrendim. Ve kendini insan sarrafı zannedenleri daha kolay tanır oldum. Sen de onlardan birisin mesela. Birine dayı, amca, baba, reis, usta demeyle onu çözdüğünü sanıyorsun ama o işler öyle olmuyor. Ne diyeyim, en azından kötü bir şey söylemiyorsun. Bak ne güzel geldin soframa oturdun, şurada iki muhabbet ediyoruz... Hem belki ben de senin için, kendini insan sarrafı sanan biriyimdir. Öyle düşündüysen, o zaman senin öyle düşündüğünü bildiğim için bir çeşit insan sarrafı bile sayılabilirim. Ooooof ne kafa siktim be. Kusuruma bakma. Boşver, yak hadi ucundan.

Rasim Abi diyordum... Çok zaman önce, birlikte çok zaman geçirdik. Son günlerde hepsi birbirine karışıyor. Çöp karıştırıyorduk Rasim Abi'yle, kâğıt, teneke ve şişe topluyorduk. Arada İstiklal'de gençlerden şarap parası istiyorduk. Üç beş, ne olursa artık. Hiç dolandırmadan "Şarap parası" dediğimiz için seviyorlardı bizi. Bazen caddede halay çeken sarhoşlara katılıyor, bazen de sokak çalgıcılarının yanına kaynıyorduk. Bizi bilen biliyordu; hırsızlığımız, gaspımız yoktu. Polisler de o yüzden pek ses etmezdi. İyiydik işte, her daim güzeldik. Halimiz itten beter, keyfimiz paşada yok, derler ya

hani; aynen öyleydik. Kaç yıl oldu saymadım ama çoğu yılı böyle yedik.

Burada o kadar çok içtik, o kadar çok konuştuk, o kadar çok ağladık ve o kadar çok anırırcasına güldük ki, gün geldi konuşmaya ihtiyaç duymaz olduk. Sessizce oturup gemileri izledik. Aha, Rasim Abi tam şurda, ağacın altında otururdu, ben de yine bankın bu köşesinde olurdum. Arada sigarasını gösterir çakmağı isterdi, tek atışta burdan kucağına yollardım. Bir süre sonra çakmak aynı şekilde tekrar bana dönerdi. Paket bitene kadar paslaşır dururduk. Sana bir şey diyeyim mi? Öyle mal gibi gemilere bakmak, konuşmaktan daha güzelmiş.

O yaz da öyle geçti. Sonra kış geldi.

Belki hatırlarsın, birkaç yıl önce acayip kar yağmıştı. İstanbul'da hayat felç olmuştu, sokaklar ıssızdı. Cebimde muz likörü, elimde bir kutu sütle yine bu lambanın altına geldim. Soğuk havalarda özellikle sağlıklı takılmaya çalışırdık. Rasim Abi yoktu ortalarda. Dost'u ve kâğıt arabasını da görmeyince, bir yerlere uğramıştır, birazdan gelir, dedim. Arada böyle kaybolduğu olurdu. Beklemeye başladım. Kardan içine göçmüş brandayı düzelttim, bankın üstüne kuru bir gazete serdim. Bekledim de bekledim, kimse gelmedi. Hava desen buz gibiydi. Donmayayım diye likörü açıp birkaç fırt çektim. Bir saat kadar içkiyle oyalandım. Derken likör de bitti. Tırnaklarım mosmor olmuştu. Rasim Abi daha gelmez, elbet soğukta bir yere sığınmıştır diye düşündüm. Kıştan kışa mesken edindiğim, Tarlabaşı tarafındaki bekâr odasına döndüm. Dört beş gün Rasim Abi'ye hiç uğramadım.

Bir zaman sonra karlar eridi, soğuk kırılır gibi oldu; kalktım tekrar buraya vardım. Rasim Abi ortalarda yoktu. Köşedeki tekel büfesine, şu arka taraftaki kokoreççiye, midye dolmacıya, çevredeki esnafa falan sordum, hiçbiri görmemişti. Hepsi tamam da, büfeci bile görmediyse... Beş litrelik şaraplardan gelirdi o büfeye, Rasim Abi hiç olmadı haftada bir-iki şişe alır zulaya atardı. Birden kafama dank etti; gitti ulan dedim, hiç ses seda etmeden çekti gitti.

Diğer kâğıtçılar söyledi, Okmeydanı'nda bir bankamatikte donarak ölmüş Rasim Abi. Hastanenin önünde, elleri kucağında kıvrılmış kalmış. Dost'u da belediyenin hayvan barınağına götürmüşler. Muz likörüyle çıkıp geldiğim gece olmuş bütün bunlar. "Tele-

vizyona bile çıktı abi, görmedin mi?" dediler bana, o saatten sonra görsem ne olacaksa?

İşte Rasim Abi böyle öldü. Ölürken de o pis sokak bilgesi numaralarından birini çekti: Koca şehirde hiç yer yokmuş gibi, gitti plazaların arasında, hastanenin önünde geberdi. Hani gelip geçenin içi burkulsun, akşam haberlerde gören dursun, düşünsün gibisinden. Olmadı Rasim Abi, bu sefer beceremedin. Kimsenin yüreğini müreğini sızlatamadın. Hatta kimse seni tanımadığı için unutanın bile olmadı. Seni ancak benim gibi aptallar unutacak. Ben gidince de benim yerime bir başka aptal gelecek, o da beni ve seni unutacak. Bu böyle sürüp gidecek.

Rasim Abi ölmüş olsa da burada hep başka bir Rasim Abi olacak anlayacağın; yaz sabahları şu bankta öncesi sonrası olmadan, ucu bucağı belirsiz uyuyacak.

Uzun lafın kısası: Benim için Rasim Abi burda var olmaya devam ediyor. Akşamları hâlâ onunla birlikte gemileri izliyorum. Eskiden hep oturduğu ağacın altına biraz şarap döküyorum önce, sonra "Az kenara kay Rasim Abi" deyip yanına oturuyorum. Başka ne denir ki... Öyle güzeldi ki bizim dostluğumuz, içinden ölüm bile geçemedi.

Bu gece de sen, tıpkı benim yıllar önce yaptığım gibi, gelip bu banka oturdun ya? Rasim Abi ben oldum, sen de ben. Bakarsın bizim de çok güzel bir dostluğumuz olur.

Ve...

"Takma lan kafana. Bir geldik bir gidiyoruz, gerisi hikâye. Ha, bir de... Bir sigara versene."

Dün Gece Ansızın

"Ah bırak güneş vursun yüzüme,
ve yıldızlar süslesin düşlerimi.
Zamanın ve uzayın yolcusuyum ben,
geldiği yere dönmeye çalışan."[1]
"Kashmir" - Led Zeppelin

Dün gece bir rüyadan ağlayarak uyandım. İçinde ölüm ya da aşk yoktu, gençlik vardı. Öyle mutlu, öyle güzel bir rüyaydı ki, uyanınca yüzüme vuran gerçekliğe dayanamadım.

Komodinin üstündeki su bardağı, sabah zırıldamayı bekleyen cep telefonu ve gözleri yarı kapalı, ağzı sonuna kadar açık uyuyan karım Sevil, daha önce beni hiç bu kadar tedirgin etmemişti. Şehre has o köşeli sessizliğin içinde bir süre dönüp durdum. Ardımda bir çelik kapı güm diye kapanmış gibi hissettim. Tık tık tık çaldım, açan olmadı. Gözlerimi yumup tekrar uyumaya çalıştım, onu da beceremedim.

Ne güzel bir rüyaydı oysa.

Uzaklardan müzik sesi geliyordu ve biz bilmediğimiz bir şehirde, tanımadığımız hatunlarla, birisi Ceren de olabilir, emin değilim, paslı bir köprünün başında şarap içiyorduk. Üstümüzde rengi atmış tişörtler vardı. Öyle aylak aylak takılabildiğimize göre, mendebur karınla henüz tanışmadığın güzel günlerden biri olmalıydı. Bana sorarsan, o günü tanıştığım ya da tanışacağım kişilere göre takvime işaretleyemem. Tarihler dikiş tutmuyor, hatıraların nerede başlayıp nerede bittiğini kestiremiyorum artık. En fazla şunu söyleyebilirim: Ölesiye parasız ama mutlu olduğumuz günlerden biriydi.

Bir görsen, nasıl genciz! Rüya gibiyiz. Kapan gibi daralan paslı evliliklerin içinde, nezih mangal partilerinin kenarında, kalın ra-

1 *"Oh let the sun beat down upon my face, stars to fill my dream I am a traveler of both time and space, to be where I have been."*

porların arasında henüz ölmeye başlamamışız. Metalik gri –ikinci eli kolay satılan– arabalarımız yok, yürüyoruz da yürüyoruz. Dalgalana dalgalana uzuyor yollar, dönüp dolaşıyor, dolaştırıyorlar. Dalga sesleri geliyor uzaklardan, rüzgârlar köpük kokuyor. Hep birlikte ağaçların arasından kumsala doğru iniyoruz.

Yanında esmer, ince bir hatun var; gülerek kulağına bir şeyler fısıldıyor. Neler diyor duyamıyorum, özel hayatınız dokunulmaz kalıyor. Falcıları ve seyyar fotoğrafçıları heveslendirecek kadar güzel gülüşüyorsunuz. Bense yanımdakinin kim olduğunu anlayamıyorum. Eşkâli kayıp, sürekli başkalaşıyor. Gözleri yeşilden maviye, maviden kahveye çalıyor. Küt parmakları uzuyor, yanakları doluyor, kaşları inceliyor, burnu önce hoş bir kavisle yukarı, sonra hafif bir kemerle aşağı bakıyor, çenesi uzuyor, dudakları kalınlaşıyor, avurtları çöküyor, çilleri çıkıyor, esmerleşiyor, solgunlaşıyor... Bir tek saçları hep aynı kalıyor. Ceren'in saçlarına benzetiyorum saçlarını. Ardından, imkânsız, diye düşünüyorum; biz o kadar gençken, Ceren daha çocuktu. İşte o anda, saçlar da sarıdan kızıla, kızıldan kahveye dönmeye başlıyor. Yüzlerce sesle, koro halinde ince, şuh, sevecen, komik, histerik, boğuk kahkahalar atıyor hatun. Bazıları gerçekten güzel. Kafam karışıyor; ona sen mi diyeyim, yoksa siz mi, bilemiyorum.

Sonra sen ilerideki kayalık burnu işaret edip "Bu taraftan" diyorsun. Masmavi göğün altında, dediğin yönde devam ediyoruz. Kum akıyor ayaklarımızdan. Korsanların hazine sandıklarını saklayacağı türden, iki tarafı kayalık bir geçitten ilerliyoruz. Belki çocukluk yıllarımızdaki kadar mutlu değiliz ama yine de keyfimiz yerinde. Zaten çocuk olsak, sırf o geçidi görmek bile havalara uçmamıza yeterdi. Bence hayata haksızlık etmemek adına, çocukluk yılları böyle durumlarda kategori dışı tutulmalı. Çünkü öyle güzel bir kafaydı ki çocukluk mereti, bugüne kadar ne içtiysem, ne denediysem, hiçbiri beni tekrar oraya götüremedi. Nasıl götürsün? Tanıdığımız herkesin hayatta olduğu, ölümsüz yıllardı o zamanlar. Herkes çivi gibi, dipdiri ayaktaydı. Teyze, amca dediğimiz insanlar dahi en fazla bizim şimdiki yaşımızdaydı. İnanmıyorsan git bak, bütün o teyzeler hâlâ en vatkalı, en permalı halleriyle ordadırlar. Rüya gibi... Sanırım bu nedenle rüyalarımda çocukluğumu görmüyorum. Bir rüyanın rüyası kolay kolay görülmüyor.

Gün olur, içinde yaşadığımız bu kalabalık yalnızlığı da bir rüyada görür müyüm, çok merak ediyorum Savaş. Gerçi çocukluk gibi rüyaların rüyası görülmüyorsa, böylesi kâbusların da kâbusu görülmez diye düşünüyorum. Zaten anasını satayım, ben artık hep hep hep düşünüyorum. Ötesi yok, düşünce bazında yaşıyorum. Gerçeklik dediğim, Q'dan Ç'ye uzanan yüz bir tuşlu bir klavyeye dönüştü. Eskiden hayatımın parçası olan çoğu şey ruhumu terk etti. Üstüme su sıçratan taksilere bile sövesim gelmiyor. Oysa bayılırdım taksilere sövmeye.

Hatırlarsın, Laylaylom'daki ilk konserimizin çıkışıydı... Erkan ve Ümit'le vedalaştıktan sonra yokuş aşağı Karaköy'e yardırmış, sahilden Beşiktaş'a yürüyorduk. Yine öyle bir taksi fooooşşş diye ıslatmıştı bizi. Arkasından ölümüne sinkaf basmıştık küfrü. Herif anında fren yapıp, "Ecdadını siktiğimin çocukları!" diye elinde sopayla arabadan inmişti. Bodoslama üstümüze koşmuştu lavuk. Okkalısından bir sopa sallamıştı sana. Neyse ki o sopa kulağını sıyırıp sırtındaki gitar çantasına gelmişti de, kafan gözün yarılmamıştı. Zaten senin asfalyalar da o zaman atmıştı. Çantayı çıkardığın gibi herifin dizine geçirmiştin. Feleği şaşmıştı şerefsizin, yüzükoyun yere kapaklanmıştı. Üstüne ben de tekmeyi karnına gömünce, ne sopası kalmıştı, ne havası. Çuvala dönmüştü göt oğlanı! Neyine güvenip de arabadan inmişti, hâlâ anlamam. Bak, hatırlayınca yine elim ayağım titredi sinirden. Demek ki o kadar da ölmemişim.

Şimdi aynı olay başımıza gelse, ne yapardın be Savaş? İki yıl para biriktirip güç bela aldığın gitarla yine herife dalar mıydın? Gerçi seni tanıyorum: O gece yüz defa yaşansa, doksan dokuzunda güzelim Jackson Warrior'ı herifin dizine, yüzüncüde de kafasına geçirirdin. Yani her halükârda o kavgaya girer, o gitarı mutlaka paramparça ederdin. Ama olsun be! Tarihte hiçbir bir gitara ve sahibine, isimleri öyle güzel yakışmamıştır.

Rüya diyordum, konu nereden nereye geldi.

Hatunlarla birlikte yürüdüğümüz geçitten, Ege ya da Akdeniz'de olduğunu tahmin ettiğim küçük bir sahil kasabasına çıkıyoruz.

Son sürat koşmaya başlıyorsun. "Gelin!" diye bağırıyorsun ileriden, "Şu ağaçlığın hemen arkasında."

Neymiş o ağaçlığın arkasındaki, diye sormadan peşine takılıyoruz.

Ağaçların seyreldiği yerde, masmavi bir koya bakan köhne bir bina görüyoruz.

"Sonunda buldum" diyorsun.

Ne demek istediğini anlayıp gülmeye başlıyorum.

Tam o sırada rüyada zaman atlaması oluyor, kendimizi üç beş ay sonrasında buluyoruz.

Az önceki köhne binaya Sünger diye bir mekân açmışız. İçeriye, rengârenk balıklarla dolu devasa bir akvaryum koymuşuz. Deep Purple'ın "Child in Time" parçası çalıyor bangır bangır. Etrafta birbirinden ilginç insanlar dolaşıyor, hepsinin anlatacak yüzlerce acayip hikâyesi var. Muhabbet dolu, koyu bir uğultunun içindeyiz. Kısa patlamalar halinde şen kahkahalar duyuluyor. Bazıları öyle gerçek gülüyor ki, yanlarında tüm dünya çirkin görünüyor. Ama dert değil, bizim mekâna yakışır gülüşler bunlar. Çünkü katıksız güzel, lüksten uzak bir yer burası: Hani eski Türk filmlerinde, genelde Kadir Savun'un işlettiği salaş balıkçı meyhaneleri olur ya; duvarlarında ağlar falan asılıdır? İşte onları andıran bir mekân. Meyhane değil ama daha bar, daha genç, daha efkârsız bir yer.

Duvar kenarlarına boy boy süngerler, köşelere insan beynini ve karnıbaharı andıran sarı, kırmızı, mor mercanlar yerleştirmişiz. Bardaki şişelerin üstüne, Hemingway'e özenip de avladığımız upuzun bir kılıç balığı asmışız. Dışarıya, sahile bakan küçük tahta masalar koymuşuz ve girişte koca bir çapa var. Çapanın ucunda paslı bir tabela sallanıyor. Paslı dediysem, tembellikten değil ama hoşumuza gittiğinden öyle bırakmışız.

Kısacası şahane bir rüyaydı. Müzik yaptığımız yıllardaki kadar güzeldi her şey. Nasıl güzel olmasın? Düşün, ben daha göbeklenmemişim, sen daha saçları dökmemişsin... Cebimizde cüzdan ya da telefon taşımadığımız, özgür olup da farkına varmadığımız yıllardayız. Günde bir paket Winston bile yetmiyor ciğerleri boğmaya, kollarımız Temel Reis'inkiler gibi, vurduk mu ses geliyor. Eskiden diye başlayan cümleler kurmaya başlamamışız. Genciz. Şu dünyayı sevmeyecek kadar genciz.

Neyse işte, dün gece ansızın uyanınca anladım: Vaktiyle bir rüyaya malzeme olacak kadar muhteşem yaşamışız. Şimdiyse bir kâbusun ortasındayız. "Medeniyet dediğin kibrit çakmayı bile unut-

turur adama" deyip dururdun ya oğlum, daha da betermiş. Bırak kibriti, kendimizi unuttuk.

Her şeyi daha da unutmadan önce, en kısa zamanda görüşelim sevgili dostum. Erkan ve Ümit'e de haber edelim, eski grubun hatrına şöyle birkaç bira yuvarlayalım. Bakarsın iki de tıngırdatırız. Ne dersin?

Beş dakika sonra toplantım var, şimdilik kaçıyorum.

Kolay gelsin, iyi çalışmalar.

DENİZ ÖZCAN
TerraNova Group A.Ş.
Ürün Yönetimi Uzman Yardımcısı

Doğa için, bu e-postayı basmadan bir kez daha düşünün. Bu e-posta'nın içerdiği bilgiler, ekleri dahil olmak üzere gizlidir. Onayımız olmaksızın üçüncü kişilere açıklanamaz. Bu mesajın gönderilmek istendiği kişi değilseniz, lütfen mesajı sisteminizden derhal siliniz. Şirketimiz, bu mesajın içerdiği bilgilerin doğruluğu veya eksiksiz olduğu konusunda bir garanti vermemektedir. Bu nedenle bilgilerin ne şekilde olursa olsun içeriğinden, iletilmesinden, alınmasından, saklanmasından sorumlu değildir. Bu mesajın içeriği yazarına ait olup şirketimizin görüşlerini içermeyebilir.

Kartela

Simli ojeler sürdüm yalnızlıktan sıkıldığımdan.
Müsveddesi gibi şimdi tırnaklarım,
Yıldızlı bir gecenin."
Didem Madak

Kül rengi bir akşam çöküyordu Bostancı'ya. Caddeden son sürat bir Maserati GranTurismo geçti. Arabanın sesi, haftada bir defa gazeteyle temizlenen camlarda uğuldadı. Uğultu bir süre dalgalandıktan sonra içeri girdi; Afrika menekşelerinin, kalorifer peteklerinin, orta sehpada yığılı duran moda dergilerinin, titreşen renkli mumların üzerinden geçerek salona yayıldı ve rengârenk üçgenlerle kaplı halıda kayboldu.

Küvetten çıkarken, "Diyorum ki Jülide, bu gece kırmızı küpelerimi takayım" diye seslendi Ceren. Öne eğildi, saçlarını narin bir çamaşır gibi iki eliyle hafifçe sıkmaya başladı. "Hem," dedi, "siyahla iyi gider kırmızı. O sırtı açık siyah elbiseyi giyeceğim. Hani şu senin de sevdiğini." Doğruldu. Başını geriye attı. Üzerinde dikenli dallar bulunan mor havluyu askıdan alıp gerçekten dikenli bir taç takarmış gibi dikkatle başına sardı. Dev aynasında kaşlarını inceledi. Düzgünlerdi. Boy aynasında sırtına baktı. Pürüzsüzdü. Bornozunu giymek üzereyken, "Sırtımı güzel bulanlar oluyor, biliyor musun Jülide?" diye, cevabını beklemediği bir soru sordu. Sorusu, caddeden geçen kırmızı Yamaha R6'nın sesine karıştı; yine camlar titredi.

Ama Jülide, Ceren'in söylediği hiçbir şeyi duymadı. Cam kenarında dalgın dalgın oturmuş, arabaların arasından akarak geçen bir motosikleti izliyordu. Sonra ilerdeki çatıdan havalanan martılara kaydı gözleri. Martılar havada birkaç defa döndükten sonra binaların arkasında kalan denize doğru pike yaptı. Jülide sıkıntıyla esnedi. Karşı binadaki adamla göz göze geldi. Adam reklamlardaki mutlu aile babaları gibi Signal beyazı dişlerini göstererek gülümsedi. Tam o

sırada, sarışın genç bir kadın kahkaha atarak adamın sırtına zıpladı. Adam daha da güldü ve göz ucuyla Jülide'ye bakarken perdeyi çekti. Perde, ardına sakladığı tatlı hayatla beraber bir süre daha dalgalandı.

Ceren koridorda ıslak ayak izleri bırakarak banyodan yatak odasına geçti, "Deniz de boynumu beğenirdi!" diye bağırdı ve hemen yanı başındaki biriyle konuşur gibi mırıldanarak devam etti: "Yani nedir anlamadım ki, vampir gibi... Bi de emer, iz bırakırdı, sinir olurdum. Fulardan tiksindim onun yüzünden."

Aynanın önündeki makyaj kutusunu karıştırmaya başladı. Ojeler tıkırdadı. Kobalt mavisi mi? Falun kırmızısı mı? Aslında siyah da olur. Şimdi annesi olsa yine her zamanki gibi vişneçürüğünü seçmesini isterdi. Zaten annesi, vişne hariç her şeyde bu renge bayılırdı; evindeki koltuklar, kışlık perdeler, halılar, yemek takımları hep vişneçürüğüydü. Arabaları, ayakkabıları, çantaları da öyleydi. Hatta saçı bile!

Ceren'in vişneçürüğü cep telefonu salonda titreşmeye başladı. Jülide merakla sehpaya kadar yürüdü, göz ucuyla telefona baktı. Bir an hamle yapacak gibi oldu, yapmadı. Telefon susunca tekrar pencerenin önüne geçti, başını cama dayadı: Aşağıdan yaşlı bir kâğıtçıyla onun üç ayaklı boz köpeği geçiyordu. Kâğıtçı, izlendiğini hissetmiş gibi birdenbire durdu, şöyle bir etrafına bakındıktan sonra kartonların kuytusunda sigarasını yaktı. İlk dumanı çekerken gökyüzüne daldı gözleri. Jülide ayıp bir şey görmüş gibi hemen kafasını başka yöne çevirdi, artık caddeden son sürat geçen çivit mavisi Subaru Impreza'ya bakıyordu. Balkonlara dizili saksılar, duvarlarda sallanan tabelalar, ışığı binlerce yıl öteden gelen solgun yıldızlar, Impreza'nın cilalı yüzeyinde kısacık parlayıp söndü. Ardından şimşek gibi iki araba daha geçti, vın vın vın, üç de motosiklet. Camlar durmadan titredi ve Ceren durmadan konuştu: "Dün Asmalı'da tanıştık. Bir görsen Jülide, kesin çok seversin. Acayip tatlı çocuk." Kobalt mavisi ojeyi çalkalarken, "Böyle konuşması falan bi' değişik" diye devam etti. "Öyle kasıntı falan da değil. Nasıl desem... Karizmatik. Sempatik de!"

Jülide, koridoru aşıp salona ulaşan cümleleri duymazlıktan gelerek kendini koltuğa bıraktı. Ceren de neredeyse aynı anda, çift kişilik ortopedik yatağına oturdu, parmaklarını açtı. Dikkatle ojesini sürmeye başladı ve "Görsel iletişimdeydi sanırım ya da

öyle bir bölüm" diye anlatmaya devam etti. Sol elini ileri uzatıp az önce boyadığı tırnaklarına bakarken, "Ayağımda o kasap fuşya ayakkabılar vardı, dönüşte çok konuşamadık, hızlı hızlı yürüdük" dedi. Bir... iki... üç... hamlede ojeyi işaret parmağına sürdü. "Bildiğin ıstırap oldular, daha da giymem onları. Ne güzel, senin öyle dertlerin yok."

Ceren son cümleyi dudaklarını bükerek öyle ağlamaklı bir tonda söylemişti ki, Jülide'nin bile dikkatini çekti. Öyle dertler... Bir de böyle dertler ve şöyle dertler olmalıydı. Derdin yokluğu bile çeşit çeşitti demek? Jülide öyle dertleri olmadığı için rehavetle gözlerini kapadı; çünkü bu evdeki bütün dertler Ceren'indi. Vişneçürüğü diye bir derdi vardı mesela, varlığı da yokluğu da dertti. Vişneçürüğü bolluk, bereket, sigara dumanı ve huzursuzlukla birlikte gelirdi. Geldi mi de bir türlü gitmezdi.

Balkon kapısından içeri patates kızartması, egzoz dumanı, balık, yosun ve iyot kokan bir rüzgâr esti. Sehpadaki mumların alevi uzadı. Ardından tüm salona keskin bir koku yayıldı. Jülide gözlerini kocaman açtı. Ceren salona girmişti. Bilekten büktüğü ojeli ellerini parkinson hastası gibi önünde sallıyordu; "Facebook'tan da ekledi, gösteririm birazdan fıstık!" dedi Jülide'nin tuhaf oturuşuna bakarak. Parmaklarını piyano çalar gibi oynatırken, "Her şeyi iyi güzel de..." deyip kısa bir es verdi, "Adı Ferruh'muş kızım! İsme bak. Dedesinin adı mıymış neymiş.."

Jülide olduğundan daha büyük görünmek ister gibi koltukta dikleşti. Tam ağzını açacaktı ki salon camındaki yansımalara daldı: Camın içinde başka bir Jülide, başka bir Ceren ve başka vişneçürüğü koltuklar vardı; aralarına yer yer sarı lambalı loş odalar, süt mavisi perdeler, is grisi duvarlar karışıyor ve bütün bu karışım, caddeden geçen arabaların sesiyle titreşerek her an kırılacakmış gibi görünüyordu.

Ceren cümlesini "... ama hoş çocuk" diye bitirirken sehpadaki cep telefonu tekrar titreşti titreşti titreşti.

Kurumaya başlayan kobalt mavisi ojelerine hızlıca bakıp mümkün olduğunca parmaklarını bükmeden telefonu eline aldı Ceren. Olabilecek en duman grisi harflerle "Annem" diye mırıldandı ve "Alo annecim!" diye telefonu açtı. Tahmin ettiği cümleleri dinlerken pencereye yanaştı.

"Diğer odadaydım, duymadım."

"..."
"Derste titreşime almıştım, öyle kalmış annecim."
"..."
"İyi gidiyor."
"..."
"Finallere daha bir ay var annecim."
"..."
"Yok, merak etme dikkat ediyorum."
"..."
"Daha yemedim. Dışarıda bir şeyler atıştırırım."
"..."
"Bir arkadaşımla buluşacağım."
"..."
"Hayır, tanımıyorsun."
"..."
"Tanıştırırım elbet. Jülide tanışır belki bu gece."
"..."
"Evet... Ya saçmalama ya!"
"..."
"Anne..."
"..."
"Geçen hafta babamla görüştük."
"..."
"Vardı evet. Aynı kadın mı, bilmiyorum."
"..."
"Güzeldi. Genç yani..."
"..."
"Yok benden genç değil, of anne ya! Senden genç."
"..."
"Sormadı."
"..."
"Tamam. Aynen öyle söylerim."
"..."
"Neyse gecikmeyeyim, arkadaşımla buluşacağım."
"..."
"Tamam annecim. Tamam, haber ederim.
"..."
"Ben de seni anne... Öpüyorum çok!"

Çok öpmek nasıl bir şeydi? Üç defa mıydı mesela? Peki uzun uzun bir kere öpmek de çok sayılır mıydı? Daha mı nemli olmalıydı çok olan öpücükler, yoksa sarsıcı mı? Hani şu film sonlarındakiler gibi... Eğer öyleyse, annesini hiçbir zaman çok öpmemiş olabilirdi. Peki ya Ferruh? O nasıl öpecekti acaba? Çok mu?

Nemli dudaklar, kaygan diller ve batan bıyıklar geçti Ceren'in aklından, hiçbiri yerinde durmadı. Dudaklarına, yanaklarına, kasıklarına, ayaklarına, sırtına çeşit çeşit öpücük yayıldı. Sonuncusu boynuna, solmaya yüz tutmuş mor bir lekenin üstüne kondu. İşte o an "Deniz" dedi Ceren, "Sever miydin Deniz'i, Jülide?", koridorda ilerlerken ekledi "O seni pek sevmezdi de!"

Jülide'nin gözbebekleri büyüyüp her şeyi yutan iki kara deliğe dönüştü. Ceren'in koridordaki yürüyüşü ve bornozunun dalgalanışı bu kara deliklerde kayboldu.

Ceren yatak odasına girdi.

Vuuuuuuuuuuuuuuuuuu!

Ev, saç kurutma makinesinin gürültüsüyle doldu.

Jülide nefret ederdi Ceren'in şu aleti saatlerce çalıştırmasından. Kulaklarından beynine aynı anda iki matkap soksalar, başı ancak bu kadar ağrıyabilirdi. İçi sıkıldı, yavaşça koltuktan kalktı. Aynı yavaşlıkla balkona çıktı. Karşı binadaki perdeleri, solgun sarı odaları, odalarda büyüyüp büyüyüp küçülen, birbirine karışan gölgeleri izledi. Yanıp yanıp söndü ışıklar, perdeler dalgalandı. Aşağıdan, camları ve televizyonun yanındaki porselen bibloları zangırdatan arabalar geçti, bir yerlerde una bulanmış balıklar kızartıldı, balkon demirlerine martılar kondu, kahkahalar atıldı, sıkışan kavanoz kapaklarına –tık tık tık– kaşıklarla vuruldu. Jülide balkon demirlerine iyice yaklaştı. Gökyüzü kıpırtısız, aşağısı ışıl ışıldı.

Saç kurutma makinesi sustu.

Kabarmış saçlarının arasından, "Gözleri de buz mavisiydi Jülide!" diye seslendi Ceren. "Solmuş kot gibi değil ama... Parlak mavi." Bornozunu yatağın üstüne attı. Sesine çocuksu bir hava vererek, "Yani bilmem" dedi, "belki de solgundu ama beni görünce parlamıştır." Pek çok kişi için pek çok anlama gelecek şekilde gülümsedi.

İç çamaşırlarının bulunduğu çekmeceyi açtı. Agent Provocateur? Fazla iddialı. La Perla? Belki. Carine Gilson? Olabilir. Belki ile

olabilir arasında gitti geldi elleri. Siyah La Perla'yı seçti. Sade iyidir. Ayağa kalktı. Ayak parmaklarından, topuklarından, diz kapaklarından ve kalçalarından sarmal desenli bir gölge geçti. Külotunu kenarlarından çekiştirirken Bu deseni gerçekten fark eden oluyor mu, diye düşündü. Muhtemelen kimse fark etmiyor ve de fark etmeyecek. Belki Jülide fark etmiştir. Evet, belki... Halbuki Ceren renkleri, desenleri, sarı lekeleri, çamaşır suyu damlamış yerleri, aşınmış köşeleri, yırtıkları, yamaları, ters giyilmiş çorapları, yanlış iliklenmiş gömlekleri, kir tutmuş manşetleri, cep diplerinde filizlenen mürekkebi ve her şeyi görür, fark ederdi.

Gözleri aynanın önündeki siyah parfüm şişesine takıldı: Bvlgari Jasmin Noir. Kokular konusunda da fena sayılmazdı. Mesela bu parfüm, annesinin inatla iddia ettiğinin aksine dişi değil, yaşlıydı. Hani bütün parfümler birgün renge dönüşse, Jasmin Noir'ın rengi kesinlikle vişneçürüğü olurdu.

Peki Prada Candy? Hayır. O şişeyi ne zaman görse, aklına Deniz'in "Yine şu şekerli şeyden sıkmışsın" demesi geliyordu. Şu şekerli şey... En azından şekerli olduğunu bilmişti. Başka bir şey de bilemezdi zaten gerizekâlı. Uzun, sıkıntı dolu bir nefes verdi dışarı. "Yaa Jülide!" diye bağırdı salona doğru, "Neden parfüm sevmiyorsun? Bak, seçemiyorum, kal geldi burda bana." Durdu. Elini şişelerden çekti. Kendisine göre birkaç, aslen on yedi dakika boyunca alt dudağını kemirerek salondan gelen araba seslerini dinledi. Sonunda en arkada duran köşeli şişeyi alıp boynuna sıkıverdi. Fıst fıst fıst. İşte bu kadar. Boynundan omzuna yaseminler, paçuli yaprakları, limon çiçekleri döküldü. Fan di Fendi. Kim ne derse desin, bu geceye en iyi bu giderdi.

Parfüm bulutu Ceren'in tenine yayılırken caddeden sert bir fren sesi yükseldi, peşinden de birkaç korna sesi uçuştu. Hepsi birlikte apartman duvarlarına çarpa çarpa gökyüzünde kayboldu.

Bundan sonrası kolay, diye düşündü Ceren, sırtı açık elbisesini giydi. Aynada sırtını kontrol etti; omzundaki solgun kelebek dövmesinin ucu görünüyordu. Annesiyle ilk defa bu kelebek yüzünden kavga etmişti. Mesele kelebek değildi tabii, Serhat'ın herkese aynı iğneyle dövme yapmasıydı. Sahi, hiç temizliyor muydu Serhat o iğneleri? Yıllar önce sırf annesinin paranoyası yüzünden, utana sıkıla çeşit çeşit HIV testine girmesi gerekmişti. On altı yaşındaydı

o zamanlar, hâlâ yaşadığına göre... birileri iğneleri temizliyormuş demek.

Saçlarını özenle, özensizce toplanmış gibi görünecek şekilde topladı.

"Dağınık topuz: Özgür, seksi, dinamik!"
Harper's Bazaar, mart sayısı.

Aynaya yaklaştı, dudaklarını gerginleştirdi. Dudak kalemiyle temiz bir çerçeve çizdi.

"Chanel Le Crayon Lèvres: Kusursuz Fransız öpücüğü!"
Marie Claire, mayıs sayısı.

Burgonya, malahit yeşili, camgöbeği, elektrik mavisi, mor, safran sarısı, galibarda, şeker pembe, gül kurusu, hardal sarısı, ateş kırmızısı, şarap kızılı, şeftali rengi, vişneçürüğü, koyu bordo, siyah diye içinden renkleri sayarken öpücüğünün ne renk olacağını düşündü. Makyaj masasının çekmecesini açtı, koyu bordo olanı iki parmağıyla nazikçe aldı. Tek nüsha verilmiş resmî bir evrağı doldurur gibi, dikkatle rujunu sürdü. Dudaklarını birbirine sürterek içine çekti, sonra da öne uzattı.

"Bobbi Brown: Her zaman özel olanlara."
Style.com

Makyajını küçük dokunuşlarla tamamladı. Annesinin deyimiyle, *ben burdayım* demeyen, otoritelerin deyimiyle *doğal* bir makyajdı.

"Doğal makyaj ile bahar kadar taze, yaz kadar güzel olun."
Elle, temmuz sayısı.

Ceren'in telefonu titredi. Kısa mesaj. THY uçuşlarında büyük yaz indirimi başlamış. Mesajı sildi. Telefonunun sesini açtı. Twitter'a göz attı, *#MineyeCanVer* etiketiyle paylaşılmış bir mesajı, 7.446 takipçisiyle paylaştı. Mesajı 312 kişi gördü. Ve görenlerden biri, beş gün sonra küçük Mine'nin hayatını kurtardı. Mine yirmi yedi yıl

daha, bir yaz günü Olimpos yolunda sevgilisiyle şarampole yuvarlanana kadar, çok mutlu yaşadı.

Pilates topunu ayağıyla yana iterken "Jülide!" diye bağırdı Ceren. Parmak uçlarında seke seke koridor boyunca koştu, kollarını yana açıp bir balerin gibi süzülerek salona girdi. "Nasıl olmuşum güzelim?" diye sordu. Cevap gelmedi. Koltuk boştu. Araba uğultusunun içinde "Jüloş?" diye seslendi. "Hadi ama çıkacağım birazdan. Bir bak nasıl olmuşum."

Aceleyle salondan çıktı, annesinin her ziyarette kaldığı odayı kontrol etti. Oda hâlâ sigara kokuyordu. "Jülide nerdesin?" diye cevabını duymak istediği bir soru sordu. Ses çıkmadı. Mutfağı, yatak odasını, banyoyu didik didik aradı. Jülide hiçbir yerde yoktu.

Ceren "Hadi ama Jülide!" diyerek tekrar salonun ortasına geldi. Kandinski tablosunu andıran halının üstünde, hardal sarısı üçgenin içinde duruverdi. Kapı eşiğinde ya da Afrika menekşelerinin önünde de durabilirdi ama aklını bulandıran rüzgâr tam oradayken esti. Balkon kapısı gıcırtıyla sallandı. Ceren'in kafasında birkaç inkâr filizlendi, üstüne paranoya yağmurları yağdı. Koca bir toprak solucanı beyninden aşağıya, iç organlarının arasına aktı. İlkokuldan beri söylerlerdi: Solucanlar dünyanın çiftçileriydi, iyilerdi yani. Onların olduğu yerde kötü bir şey olamazdı. Telaş içinde balkona çıktı. Jülide orada da yoktu. Hasır sandalyelerin önünde kalp atışları hızlanmaya başladı. Yavaş yavaş kenara yaklaştı, iki eliyle balkon demirini sımsıkı tuttu; buz gibiydi. "Ya aşağı düştüyse?" diye bir cümle geçti aklının köşesinden, duymamaya çalıştı. Balkon demiri kadar soğudu elleri, avuçları ter içinde kaldı. Boğazı düğümlendi, ağzının içi kupkuru kesildi. Karnından göğsüne doğru bir sıcaklık yayıldı. Hayır, hayır, hayır. N'olur düşmesin! Gözlerini kapatıp biraz öne eğildi ama cesaret edip onları açamadı. Hemen geri çekildi.

Ya aşağı düştüyse, ya atladıysa, diye aklı bulanırken kapı çaldı.

Kısacık.

Zırn.

Zilin sesi, kim olduğunu sorduklarında bocalayan, utangaç bir adamınki gibi kısık çıkmıştı. Yine de Ceren onca uğultunun arasından onu duymayı başardı.

İkincisi daha cesaretliydi.

Zııırrrrrnnn!

İçeride olduğunu biliyorum diyen, sessizliğin içinde insanı geren türden bir tınısı vardı. Ceren bütün o parkeleri, mermerleri, yumuşak halıları yürümüş ayaklarıyla kapıya koştu.

Üçüncü zil patavatsız ve hatta öfkeliydi.

Zıııııırrrrrrrrrrrrrrrrrnnnnnnnnn!

Zilin çınlaması antrede kaybolurken Ceren sürgüyü indirdi, kapı kolunu aşağı bastırdı. Kapının dili, içinde bulunduğu çelik yuvayı tık diye terk etti. Kapı yarısına kadar açıldığında apartmanın otomatı söndü –Öhö! Öhö!– ve karanlığın içinde bir adam öksürdü. Yaşlı, bakımsız, alkol kokan bir öksürüktü.

Düşünceler öyle karmakarışık, öyle tozu dumana katarak geçti ki aklından... Ceren hiçbirini anlayamadı. Hiçbir tedirginlik duymadan ya da duyduğunu bile fark etmeden, kapıyı sonuna kadar açtı. İçinde bir yerlerde, "Kim o demeden kapıyı açma!" diye bağırdı annesi, zaten hiçbir zaman, hiçbir şeyi bağırmadan söyleyemezdi.

Kokuları hemen tanırdı Ceren: Midye dolma, kokoreç, sigara, şarap, ter diye saydı hemen. Yüzünü ekşiterek, karşısında dikilen silüete baktı. Adamın yüz hatları loş ışıkta kırık dökük seçiliyordu. Sakalları kirli, gözleri zift karasıydı. Ceren son bir çabayla, adamının yüzünde tanıdık bir ifade aradı. Kapıcı Muharrem Efendi'ye ya da renkli gözlü sucuya bakar gibi bakmaya çalıştı, olmadı. Dizleri titrerken gözleri korkuyla büyüdü.

İndirimden aldığı Bobbi Brown rujun, adamın sararmış bıyıklarına nasıl bulaşacağını düşündü. O keskin sigara kokusu, Fan di Fendi'yi boğacaktı birazdan. Adamın kirli sakalı, boynuna, yanağına, kasıklarına sürtünecekti. İç çamaşırındaki sarmal desenler parça parça olacak, üstünde yeşil tırnaklı eller gezinecekti. Sonra o açmadığı kapılar, telefonlar, yanlışlıkla sildiği mesajlar gelecekti aklına. Dur ama, dur bir bekle! Böyle olmayacaktı. Adam onu içeri itecekti. Sırtı duvara çarparken akıllı telefonu elinden düşecekti. Önce köşesi yere çarpacaktı telefonun, sonra da ekranı. Ekran, alt köşesinden ortasına kadar çatlayacaktı. Annesi, babası, Jüliide, Ferruh, Deniz, Serhat... Hepsi çok mu geride kalacaktı şimdi? Duvardan yere yığılacaktı belki ve yüzü antredeki pop art tabloya dönük şekilde, her sabah ayakkabılarını giydiği yerde, tecavüze uğrayacaktı. "Sus lan! Sesini çıkarma!" diye bağıracaktı adam su-

ratına yumruk atarken. Ön dişleri geriye esneyecek, ağzının içi kanla dolacaktı. Bayılmak üzereyken adamın yumruğunda kanla karışık koyu bordo bir öpücük izi bırakacaktı. Ardından nasırlı eller, platin sarısı saçlarından kavrayıp –Küt!– diye başını yere vuracaktı. Başının arkasından yere reçel kıvamında koyu kırmızı, belki de vişneçürüğü, hafif köpüklü bir sıvı yayılacaktı. İkinci darbede kızıla çalacaktı akan kan, ve her şey bitti artık dercesine antreden salona doğru ince bir yay çizecekti. Üçüncü darbeden sonra Ceren'in yine açmadığı telefonlar ve kapılar olacaktı. Belki bir hafta sonra, az önce sonuna kadar açtığı kapıyı uzun uzun çalacaklardı, "Koku varmış hanımefendi!" diye bağıracaktı bir adam. Yine açmayacaktı. Sonra bir çilingir, birkaç polis ve belki de Muharrem Efendi, elleri ağızlarında içeri dalacaktı. Hayır! Neden antrede olsun ki her şey? Adam onu saçlarından tutup yatak odasına sürükleyecekti. Belki herkes gibi bu adam da rahatına düşkündü. Makyaj masasının aynası kırılacak, çekmeceler dökülecek, mavi, yeşil, sarı, mor, pembe, sokak karası, safra sarısı, darp moru, kemik beyazı, cinayet kırmızısı ojeler etrafa saçılacaktı. Koyu makyajlı, şuh kadınlar gülecekti adamın kafasında. Kızacaktı adam. Hem de çok...

Anti-alerjik yastığının altında boğuluşunu düşündü Ceren. Yastıktan bir karanlığın içinde gözlerini açmaya çalıştığını, ağzında büyüyen ıslak elyafı, salyalarının gırtlağına aktığını, ellerini yukarı doğru yönsüzce savurduğunu, boğuk çığlıklarla çırpındığını gördü; kobalt mavisi tırnaklarına takılan saçları ve deri parçalarını hissetti. Hayır işte, biliyordu: Az sonra zaman, en çarpık haliyle yüzünde donacaktı. Gözleri pörtleyecek, yüzü moraracak, dili dışarı sarkacaktı.

"Genç ama çirkin öleceğim!" diye çığlık attı kafasının içinde. Hangi ölü güzeldi ki zaten? Ama hep güzel hatırlıyorlar. İyi de beni kim hatırlayacak? Bir annem. Belki babam? Belki bir de Jülide? Sahi o nerde? Ya Ferruh hatırlar mı? Bir damla gözyaşı dökerse şanslıyım, daha doğru düzgün tanışmadık bile. Peki ya Deniz? Deniz... Evet, "Geberdi gitti kaltak!" demeden önce bir an için üzülür belki. Ardımdan gazeteler, üçüncü sayfadaki haber için Facebook'tan güzel bir resmimi alır. Şofben zehirlenmesinden ölen çift ile kamyon tarafından biçilen ailenin arasına, en mutlu gülüşümle koyarlar.

Hangi resmimi seçerler acaba? Türkbükü'nde, iskelede çektirdiğim olabilir mesela.

Ölürken ne görür insan? Her şey amaçsız, sonsuz bir karanlığa sürüklenirken, aklına sorular gelir mi? "Çok hoş çocuk Jülide!" derken kendimi görür müyüm mesela? Tek kelime eder miyim? O adam yosun tutmuş sarı dişlerinin arasından "Yavrum, anam, amına koduğumun orospusu" derken, "Yapma! Dur!" diyebi...

Kapıdaki adamın kucağında tüylü bir şey kıpırdandı ve Ceren'in aklından geçen düşünceler ortasından bölünüverdi.

"Ya kusura bakma abla, akşam akşam" dedi adam mahçup bir ifadeyle.

"Nasıl?" Ceren yutkundu.

"Kedi balkondan aşağı düşmüş. Büfeci tanıdı, seninmiş bu abla" deyip duraksadı, "Apartmanı söyledi de katı bilemedi. Ben de bütün zillere bastım."

"Jülide?"

"Adını bilmem ki. Jülide... Jülide mi senin adın kızım? Bak ne güzel baktı abla."

"Ya..."

"Bu pat diye aşağı bi' düştü ama dört ayak indi, bi' şey olmadı yani. Bi' panik bi' şok, bastı fırladı caddeye!" diye nefes bile almadan anlattı adam, "Zor tuttum valla abla, araba altına alıyordu. Çok korkmuş gariban. Biraz da su verdim."

"Korkmuş. Evet."

"Jülide, kızım." diyerek kedinin başını okşadı adam. "Nasıl düştüyse artık, kuşa falan atladı herhalde. Kedi olmasa on defa ölürdü abla, ta kaçıncı kat."

"Ölürdü."

"Neyse abla, aman dikkat et bir daha ki sefere."

"Eee... Ederim. Teşekkür ederim."

"Bi' şey değil abla" dedi adam gülümseyerek. Gözleri kömür karası, dişleri bembeyazdı.

Saraylı'nın Üç Ölümü

O odada beş sene kaldı. Beş sene dinledim sesini. Önceleri hiç sesi çıkmazdı. Dün gibi hatırlarım: Geldiği ilk gece onu sağlık kontrolüne götürürken koridorda ayağı kaydı, omzu duvardaki cam panoya girdi. "Ah!" bile demedi. Müdahale etmek için hemen yanına koştum. Sivri bir parça, koltuk altına diklemesine saplanmıştı. Cam parçasını çıkarıp gazlı bezle yaraya tampon yaptım. Bir ara gözüme bakar gibi yaptı ama bakmadı. Zaten on iki numaralı hastanın, sonradan taktığımız adıyla Saraylı'nın her hareketi, gibi yapmaktan ibaretti. Yemek yer gibi, uyur gibi, yürür gibi, yaşar gibi yapıyordu. Odasındaki tek ses duvar saatinin tıkırtısıydı. Bazen bir hemşire içerdeki yoğun cerahat kokusundan dolayı öğürür, bu kemikleşmiş sessizliği bozardı.

Üç ay sonra, soğuk bir ocak gecesi, hastanenin arkasındaki ağaçlık alana yıldırım düştü, araba alarmları aynı anda deli gibi ötmeye başladı. Son nefesini vermekte olan bir nükleer reaktör de muhtemelen böyle tuhaf sesler çıkarırdı. Neler olup bittiğini görebilmek için Saraylı'nın odasına girdim. Pencereyi açıp aşağıdaki park etmiş arabalara baktım. Hepsinin ışığı, alarmların ritmine uygun şekilde yanıp yanıp sönüyordu. Alt katlardaki pencerelerde, bu önemsiz olayı benim gibi hava almak ya da sigara tüttürmek için bahane eden birkaç kişi daha vardı. Evhamlı bir araç sahibi, şakır şakır yağmurun altında arabasına doğru koşarken arkamda birisi, "Aman ha! Peri var lan!" diye bağırdı.

En büyük eğlencesi, tikli hademeyle dalga geçmek olan o yeni yetme hasta bakıcının kendince bana şaka yaptığını düşündüm. Hiç duymamış gibi davrandım. Ağırlığımı biraz öne verdim. Annemin, "Aman balkondan aşağı sarkma, şeytan çeker" deyişi geldi aklıma. Yedi sekiz yaşlarındayken balkon demirine sımsıkı tutunur, ayaklarım havaya kalkana kadar öne eğilirdim. Dengem bozulmaya başlayınca da kendimi aniden balkona çeker, bundan tarifi imkânsız bir haz alırdım. Tehlikeli oyunum, gittiğimiz misa-

firliklerde daha da zevkli hale gelirdi. Salondaki çay kaşıklarının şıngırtısı arttığında kimsenin beni görmediğini anlar, hemen balkondan sarkmaca oynardım. Ardından nefes nefese içeri girer, çok büyük bir tehlikeyi atlatmanın coşkusuyla, evdeki diğer çocuklarla birlikte elmalı pasta yerdim.

Evhamlı araç sahibi, yüzlerce alarmın ötmesine hiç aldırmadan, metalik gri arabasının sağını solunu kontrol ediyordu. Adamın salaklığına gülmeye başladım. Ayaklarım, tıpkı çocukluğumdaki gibi hafifçe yerden havalandı. Başım öne doğru giderken dengemi sağlayabilmek için tüm gücümle ağırlığımı geriye verdim. Bir işe yaramadı. Bazı oyunların çocuklukta kalması gerektiğini bu şekilde anladım. İşte dedim kendime, anacığımın hep bahsettiği şeytan, birazdan beni evhamlı adamın arabasına yapıştıracak. Başıma gelecekleri kabullenip gözlerimi kapadım.

Rüzgâr yüzüme vururken güçlü bir el ayak bileğimi kavradı ve beni hızla içeri çekti. Savruldum. Çenem önce pencerenin kanadına, oradan da yere çarptı. Beynim, kafatasımın içinde yaşayan ayrı bir canlı gibi yüzüyordu. Dünya bulanır gibi oldu. Hiç kıpırdamadan yerde yatıyordum. Oda, beni merkez almış çevremde dönüyordu. Dünya... beyaz fayans, beyaz tavan, sarı ampül, Saraylı, beyaz fayans, beyaz tavan, sarı ampül ve tekrar "Aman ha! Peri var lan!" diye bağıran Saraylı'dan ibaretti. Gözlerimin içine bakar gibi yaptı. Saçsız kafasının yan tarafındaki kabuklar soyulmuştu, yanaklarındaki yaralardan koyu sarı bir cerahat akıyordu. Derisi kahverengi ile bordo arasıydı. Yüzü, sarı sivilceler ve pembe kabarcıklarla doluydu. Ter içindeydi. Tavandaki lambanın ışığı, alnının tam ortasında üçüncü bir göz gibi parlıyordu. Acaba bu adam, beni yanlış tarafa çekmiş beceriksiz bir balkon şeytanı mı, diye düşündüm ama düşüncemle hiç alakası olmayan bir cümle sarf ettim: "Ne perisi lan?"

O yağmurlu geceden sonra Saraylı hiç susmadı. Uyanık olduğu zamanlarda ileri geri sallanarak, neredeyse her dakika başı, "Aman ha! Peri var lan!" deyip durdu. Önce onu yanık koğuşundan psikiyatri bölümüne sevk ettiler. Saldırgan tavırları olabileceğinden korkuyorlardı. Sonra da en çok iletişime geçebildiği kişi olduğumdan, beni bu özel hastanın başına özel hastabakıcı olarak diktiler.

Birkaç hafta sonra, hayatımı kurtaran gizemli adamı haber yapmak için iki gazeteci geldi. Saraylı'nın yanında ben gülerken, ona yemek verirken, onunla el sıkışırken ve Saraylı elinde bir demet karanfil tutarken fotoğraflarımızı çektiler. İsminin nereden geldiğini sordular. Sarayburnu sahiline yarı çıplak halde vurduğunu, vücudu yanıklarla kaplı olduğu için bulanların onu önce ölü zannettiklerini, Saraylı deniz suyu kusmaya başlayınca da hemen onu hastaneye getirdiklerini anlattım. "Kimlik bilgisi yoktu" dedim, "Önce Sarayburnulu dedik ona. Söylemesi zor olunca Saraylı diye kısalttık." Uzun uzun not aldılar, elimi onun omuzuna atmamı istediler. Flaşlar patladı. Saraylı'nın gözleri kapalıydı. Ben de yine istemsizce nefesimi içime çekmiş, düğün resimlerindeki eğreti pozumu vermiştim. Hiç sevmiyordum o duruşumu, Orhan Gencebay'ın mikrofon başında hazırola geçmiş haline benziyordum. Keşke daha doğal bir pozumuzu çekselerdi.

Haberi görebilmek için ertesi gün bütün gazeteleri aldım. Büyük gazetelerin hiçbirinde yoktuk. Sonunda, sadece erlerin ve izmarit içen sarı bıyıklı adamların okuduğu şu renkli gazetelerden birinde bizim habere denk geldim. "İşte Hayat" sayfasının en baş köşesindeydik. Elimi Saraylı'nın omuzuna atmış, yüzümdeki tuhaf ifadeyle donup kalmıştım. Saraylı da güler gibi yapmıştı, gözleri açıktı. (Gözlerini flaştan sonra kapatmış demek.) Başlıkta "Akıl Hastasının Vefası" yazıyordu. Başka da bir yere çıkmadık.

"Aman ha! Peri var lan!" Aslında tam olarak böyle demiyordu. Biz, söylediği anlamsız kelimelerin bu cümleyi oluşturduğunu düşünüyorduk. Başka ne olabilirdi ki? Kimisine göre, "Ama naber ulan?" diye başı sonu belli olmayan bir cümlenin parçasıydı. Birkaç çok bilmiş doktorsa zırvaladığının Latince ya da Yunanca olabileceğini söylüyordu. Bence saçmaydı, Saraylı bildiğimiz Türk'tü, Türkçe konuşuyordu.

Saraylı'nın temel ihtiyaçlarını karşılamak dışında bir hayatı yoktu. Hep aynı zaman dilimini yaşar gibi sürekli aynı cümleyi tekrarlıyordu. Çok kötü bir anın içine, sonsuz bir işkence çekmesi için hapsedilmiş olmalıydı. Bu hale gelmeden önce şerefsizin tekiydi belki ya da çoluğu çocuğu vardı ve çok iyi bir babaydı, kimbilir?

Elleri o derece yanmıştı ki, polis parmak izi falan alamadı. Saraylı'nın kim olduğunu onlar bile çözemedi. Birinci yılın sonun-

da, Saraylı herkes için sıradan bir deliye dönüştü. Unutuluyordu. Unutuluyorduk. Bu adamın kim olduğunu neden kimse merak etmiyordu, anlayamıyordum. Belki de hayatımı kurtardığına inandığım için Saraylı'yı bu kadar kafamda büyütüyor, başkaları gibi yanından geçip gidemiyordum. Bazen yemekhanede boş boş önümdeki tabağa bakarken buluyordum kendimi. Güya "Amanha perivarlan" diye dudaklarımı oynatıyormuşum. Öyle dediler. Deliyle deli oluyormuşum. Hatta yaşadığım ölüm tehlikesi beni çok sarsmış da travmaya sokmuş. Profesyonel destek alsam iyi olabilirmiş. Neymiş, doktor birkaç ilaç yazarmış. Hani o ilaçları bilmesem... Benim ilacım belliydi: Saraylı'nın kim olduğunu öğrenecektim, olay bitecekti.

Yemekhanede yeşil mercimek ve pilav çıktığı gün, perşembeydi sanırım, merakıma son vermek için harekete geçtim. Küçük bir ses kayıt cihazı aldım. Sürekli tekrarladığı cümleyi dinlersem ve başkalarına dinletirsem, gerçekten ne söylediğini bulabileceğime inanıyordum. Hademelerden İsmail Abi'ye dinlettim önce, "Aman ya pehlivan!" diye bana el ense çekti. Sonra doktorlara sormaya karar verdim. Gülüp geçtiler, birkaçı da Psikiyatrist Ferruh Bey'e dinletmemi önerdi. Hemşireler desem, oralı bile olmadılar. Sadece başhemşire, gözlerini devire devire, "Bırak hadi bu saçmalığı" dedi, sonra bir saniye duraksadı ve gülümseyerek, "Ama haberi var, diyor galiba" diye fısıldadı. Eğer Saraylı'nın dediği gerçekten buysa bir yere varamayacaktım.

Amanhaperivarlan. Aman hap eri varlan. Amana. Peri. Lan. A man hap er ivarlan. Aman ha peri var lan. Aylarca dinledim bu cümleyi, geceler boyu rüyalarımda gördüm. Yüzlerce versiyonda duydum, harf harf evde odamın duvarına yazdım. Her kelimesini onlarca defa böldüm, fazla olduğunu düşündüğüm harfleri attım, yanlış duymuşumdur dediklerimi değiştirdim, aralara yeni heceler ekledim ama bir yere varamadım. Karım başka bir derdim olduğunu düşünmeye başladı. Başka biri mi vardı? İşten mi atılmıştım? Hap mı kullanıyordum? Hem bir anlamı yokmuş bütün bu cümlelerin. "Cümle" dedim, "Cümleler değil Meryem, cümle." Avcuyla ağzını kapadı, bir süre işaret parmağının iç kısmını kemirdi. Ağlamaya başladı. "Tek cümle, bir onu çözsem tamam" diye devam ettim en yumuşak sesimle. Ta derinlerden bir hıçkırık geldi takıldı boğazına. Yutkunmaya çalıştı, hıçkıra hıçkıra salondan çıktı.

Sehpanın üstündeki gümüş şekerliği kenara çektim. Kâğıt havlunun yırtılma sesi duyuldu mutfaktan. Ağlaması boğuklaştı. Çekyata oturup bilgisayarı sehpaya yerleştirdim. Mutfakta birkaç tabak birbirine sürttü, su açıldı. Saraylı'nın cümlesini aklıma gelen her biçimiyle internette aradım. Hindistan'daki küçük bir köyden İzlanda'daki şarkıcılara kadar pek çok alakasız bilgiye ulaştım. Büyük bir şangırtı koptu içerde. Karım, "Ne tamam lan! Ne tamam!" diye çığlık attı. Yüzlerce çatal, kaşık, bıçak ve kırmızı uçlu cam çay kaşığı çekmeceden yere aktı. "Çözsen n'olacak?" Kenarı yaldızlı plastik çay tabakları yuvarlandı.

Meryem, "Ne tamam, ha! Daha ne kadar gidecek böyle?" diye yeri göğü inletirken, tabaklardan biri koridora kadar gelip karonun üzerinde daireler çizmeye başladı. İşte o an, kendimi o çay tabağı gibi hissettim: Olduğum yerde dönüp duruyordum. Saraylı'yla aynı cümlenin içine hapsolmuştum. Ürperdim. Balkondan aşağı sarkmış, kafa üstü gidiyordum sanki.

Bilgisayarı kapattım. Mutfaktan gelen su sesi tüm evi doldurdu. Koridora çıktım, yerdeki tabak hâlâ dönüyordu; ılık bir yaraya dokunur gibi ayağımı usulca üstüne bastırdım. Duruverdi. Keşke birisi de beni böyle tırrrıp diye durduruverseydi. Zorla değil ama nazikçe. Bak deseydi, senin bu cümlen var ya, aslında bu demekmiş. Elimizde çaylar, ayakta dursaydık. En çok da ben dursaydım. Sonra gülseydik, yüzümüze güneş vursaydı. Tuz dağlarının içinden sivri porselen parçaları yükselmeseydi. Ve sen Meryem, kireçli su sesinin arkasında ağlamasaydın. Ne deseydim ki sana? O cümleyi çözecektim. Sonrası, öncesi gibi olmayacaktı. Her şey gıpta edilecek kadar iyi olacaktı.

"Çıkıyorum ben" dedim.

Su sesi kesildi.

"Gece esiyor dışarısı, üstüne bi' şey al" dedi.

Üstüme aldığım bi' şeyle, gece esen dışarısına çıktım. Babamdan kalma paltonun içinde naftalin kokuyordum. Cebimdeki son sigarayı yaktım, naftalin kokusuna duman karıştı. Yokuş aşağı kaptırıp sokağın köşesindeki büfeye uğradım.

"Salih Abi, altı bira versene" dedim. "İkisi kırmızı olsun."

Hayırdır bu vakitte dedi gözleriyle, devamını getirmedi. Hep böyle gözleriyle konuşur ve yine hep böyle yarım bırakırdı Salih

Abi. Buzdolabının kapağını açarken "Hepsi kutu mu olsun?" diye sordu.

"Kutu olsun Abi. Bi' de 216 at" dedim.

Atmadı. Sigarayı da itinayla poşete yerleştirdi. Kimseye saygıda kusur etmeyen, o mahrem siyah poşeti elime tutuşturdu. Kiremit çatılı evlerin, çöp karıştıran kedilerin arasından sahile doğru inmeye başladım. Sağlamından bir rüzgâr esti. Yerdeki yapraklar başka bahçelere, ait olmadıkları ağaçların altına savruldu. Saraylı'nın geldiği gün de böyle rüzgârlıydı. Boynumu omuzlarımın içine gömdüm. Ter, sigara ve naftalin kokuyordum.

Deniz bütün kirli sırları yutmuş gibi kapkaraydı. Sahildeki banklar boştu, birine oturdum. Bir Ali'nin Bir Cansu'yu sevdiği, en kral devrenin 94'e 1 olduğu banktı. Uzaklardan pancar motorlu tekneler geçiyordu istavrit sürülerine doğru. Paltomun iç cebindeki çakmağı alırken elime kâğıda sarılı bir şey geldi. Ta geçen sene tikli hademeden alıp da kaybettiğim cigaralıktı. Elimi siper edip hemen oracıkta yaktım. Puf puf puf. Birkaç duman vurdum. Altı bira, bir cigaralık ve sekiz sigara boyu dalgaları izledim. Denizin karanlığına baktım. O da bana baktı. "Amanha" dedi, "perulam perulam." Sustu. Biramı içtim perulam perulam. Evdeki kırık tabaklar geldi aklıma. Çay tabağınının amana diye yuvarlanışını, sonra pe... ru... lam... peru... lam... perulam, perulam, perulam diye dönüşünü düşündüm. Ardından evden çıkışımı, banka oturuşumu, çay tabağını düşünüşümü düşündüm. Karşı karşıya kalmış iki aynanın sonsuz çıkmazına girmiştim.

Birden bankın üstüne çıktım. Rüzgara karşı "Amanha!" diye bağırdım. "Amanha perullam! Amanha perullam! Tüm tabaklar adına, hastabakıcılar ve siyah torbalar adına cevap ver!"

Deniz etrafımda dönmeye başladı. İçi banklar, çöp tenekeleri, kediler ve sokak lambalarıyla doluydu. Karşı yakadaki ışıklar, zift rengi suyun içine batıp batıp çıkıyordu. Kül rengi martı gölgeleri uçuşuyordu sağımda solumda. Yosunlu kayalara ağzı köpüklü dalgalar vuruyordu deliler gibi. Kabardıkça kabarıyordu deniz, gökyüzünü içine çekiyordu. Ve dünya... İnadına dönüyordu. Dünyayla birlikte ben de dönüyordum. "Cevap ver!" diye hınçla bağırdım. Dünya daha hızlı dönmeye başladı. Mutfak musluğunun sesini duydum, Meryem'in ağlayışını gördüm. Nemli tuz tepeleri çığ gibi

üstlerine devrildi, kayboldular. Gökyüzü tepemde uğursuzca homurdandı. Başımı yukarı kaldırdım. Bulutlar toplanıyordu. Tavşan kulaklı, fil burunlu, koca ayaklı bulutlar küçük gözleriyle bana bakıyorlardı. "Ne duruyorsun, cevap ver!" diye haykırırken daha da hızlandık. Artık gökyüzü de dönüyordu. Bulutların kulakları burunlarına karıştı. Kara bulutlar grilerin içine aktı, iki karanlık göze ve koca bir ağza dönüştü. Gözlerin altında torba torba başka bulutlar birikti, yukarılarda ince telli, yana doğru taranmış şimşekler çaktı. Gürleyen bulutlardan oluşmuş devasa suretime baktım. Suretimin ağzı kocaman açıldı, içinde mavi şimşekler çakıyordu, "Cevap..." diye fısıldadı ve yavaşça üstüme bastırdı. Tırrrıp diye durdum.

Vücudum buz kesti. Sesler boğuklaşarak uzaklaştı. Her yer simsiyahtı. "Cevabı söyle!" diye bağırdım. Ağzımdan dışarı hava kabarcıkları saçıldı. Ciğerlerime tuzlu su doldu. Köpükler çıkararak öksürdüm. Denizin dibinde boğulmak üzereydim! Midye kabuklarının ve taşların sivri köşelerini sırtımda hissediyordum. Tabandan destek alarak bacaklarımın tüm kuvvetiyle kendimi yukarı ittim. Kafamı çıkarır çıkarmaz derin bir nefes aldım. İçimde bir hırıltı köpürdü. Gözlerimde benekler uçuşana kadar öksürdüm. Nefes nefeseydim, aksıra tıksıra kendimi yukarı çektim.

Su çivi gibiydi ve rüzgâr bıçak gibi kesiyordu. Delik deşik olmuştum. Paçalarımdan aşağı ince iplikler halinde su sızıyordu. Gecenin o vaktinde, öyle sırılsıklam eve dönemezdim. Paltomu çıkartıp suyunu sıktım, tekrar giydim. Sahil boyunda dişlerim birbirine vura vura dolandım. Sigara, bira, mazot ve deniz kokuyordum. Naftalin kokusu gitmişti.

Tabanlarım ağrıyana kadar yürüdüm, deniz siyahtan kurşun rengine dönüyordu. İlerideki çay ocağında titreyen lüks lambasını gördüm. Lambanın sarı ışığı, metrelerce uzaktan içimi ısıtmaya başladı. Hızlı adımlarla el arabasından bozma çay ocağına yaklaştım. Tezgâhın yanında ince kırmızı harflerle "Papo Baba" yazıyordu. Lüks lambasının az ötesindeki yaşlı adam, hasır tabureleri kaldırıma dizmeye öyle dalmıştı ki, arkasında durduğumu fark etmedi.

"Çayın var mı dayı?" diye zangırdayarak sordum.

Elindeki şekerliği masaya koyarken "On dakikaya demini alır" dedi, "Gel, otur istersen."

Taburelerden birine geçtim. Bakır çay ocağında parıldayan mavi alevi izledim. İçime, nereden geldiğini bilmediğim bir huzur doldu. Salonda kahvaltı sofrası kurulurken yatağıma gelen tabak çanak sesleri de böyle iyi hissetmemi sağlardı. Anacığım çalar saat çalmadan az evvel yanıma gelir, "Hadi kalk yavrum, çayı demledim" diye fısıldardı yumuşacık sesiyle. Huzuru içinde saklı bir cümleydi bu, başka sözlerle süslenmesine gerek yoktu. Bazen de Meryem, "Hadi gel, çayı demledim" derdi akşamüstleri, o halini de severdim bu cümlenin. Sadece cümleyi değil tabii, annemi de severdim, karımı da.

İnce belli bardağı demliğin buharına tutarken "N'oldu sana?" diye neşeli bir merakla sordu çaycı.

"Denize düştüm" dedim, tam lafıma devam edecekken araya birbirine vuran dişlerimin takırtısı girdi, "Ayağım kaydı birden."

"Olur öyle. Biz eskiden buralardan denize atlardık" dedi gülerek. "Ha böyle senin gibi kıyafetle atlardık. Gençtik, deliydik, çok içerdik o zamanlar."

"Ben de deliyim belki, bilemedim be dayı" diye mırıldandım.

"Deli deli olduğunu bilir mi yahu, bilse deli olmaz" dedi önüme bir bardak çay bırakırken. Bardağın altında bizim evdeki tabağın aynısından vardı. Buz kesmiş ellerimle bardağı kavradım. Morarmış tırnaklarım, tekrar normal rengine dönmeye başlamıştı. Bir süre öyle hiç kıpırdamadan bekledim.

Güneş tepelerin ardından ağır ağır, mahallenin eli hafif iğnecisi gibi, kimseye hissettirmeden çıktı. Sessizdi. Ilık ılık yükseldi, kan çanağı gözlerimin içine doğdu. Uzaklardan bakan, ötelerden dinleyen herkese çengelli soru işaretleri getirdi. Gülümsedim. Caddenin karşısındaki yalının bahçesinde kargalar gakladı. Sesleri çok uzaklardan geliyor gibiydi. Sıcak bir su aktı kulağımdan ve anlamlandırmaya çalıştığım tüm boğuk sesler aynı anda yükseliverdi.

Çaycı ocağın arka tarafına geçti "Güneş doğdu Hulusi!" dedi birisine. Bulutların arasından parlayan güneşe baktım, bugün bir başka güzel doğmuştu. Çaycı tekrar ocağın önüne geldi, elindeki siyah örtüyü katlayıp alttaki çekmeceye koydu. El ettim, bir çay daha söyledim. Bardağımı doldurduğu sırada, ocağın diğer tarafındaki "Baba!" diye ciyakladı.

"Sonunda kalktı bizimkisi" dedi çaycı eliyle diğer tarafı işaret ederek ve yine ocağın arkasında kayboldu.

"Baba! Pappo! Pappo!" Patır patır bir kanat sesi geldi.

"Affferim Hulusi'me. Al bakalım" dedi çaycı, hemen ardından "Tek tek ye, tek tek!" diye kahkaha attı. Her zaman yüzü gülen, şu samimi adamlardan biri olmalıydı, böyleydi bazı insanlar. Alaysız, tasasız ve iyi gülerlerdi. Hastanedekiler böyle gülmezdi mesela; yüzleri uzardı, dişleri sivrilirdi gülerlerken. Saraylı'ya gülerlerdi. Takma dişleri düşenlere, devrilen sedyelere, sidik dolu ördeklere... En çok da bana gülerlerdi.

Çaycı bir kahkaha daha atarken, ne oldu şimdi, diye düşündüm. Ne çözdüm? Allah'ın çarşamba günü dışarda sabahladım. Sırılsıklam oldum ve nerdeyse geberiyordum. Acaba eve varınca, Meryem yine "Çözsen n'olacak!" diyecek mi? Diyecek tabii, niye demesin? Bağıra çağıra diyecek hem de. Ben de ona "Bağırmak bir şeyi çözmüyor Meryem, bu gece çok bağırdım" diyeceğim. Sonra o da bana...

"Ammanha Perrrullam! Pappo! Babacım!" diye bir şey ciyakladı.

Bunu duyunca ensemdeki tüyler kabardı. Sanırım balatayı sıyırıyordum. Uykusuzluktandır yahu, diye kendimi avutuyordum ki, aynı ciyaklamayı tekrar duydum.

"Babacım! Ammanha Perrrullam! Saicarrrg! Babacım!"

Midemden yukarıya fokurdayan bir alev yükseldi. Kalbimin sesi kulaklarıma doldu. "Dayı, baksana!" diye seslendim.

"Buyur gözüm, tazeleyim mi?" dedi.

"Yok. Şey soracaktım sana... Papağan mı ordaki?"

"He ya!"

"Ne diyor dayı o?"

"Ben de anlamıyom bazısını. Arada sapıtıyor aman ha aman, diye delleniyor."

"Amanha Perullam" dedim.

"He işte öyle bi' şey."

"Nerden aldın o papağanı?" diye sordum.

"Bir yerden almadım, deniz getirdi" dedi, ocağın arkasına yürüdü. "Üç yıl önce filandı, sabah geldim, yine tezgâhı açıyorum, bir baktım bizimki suda pırpır ediyor. Atladım suya aldım." Kucağında kafesle ön tarafa geldi, kafesi dikkatle ocağın üstündeki

tenteye astı. Papağan kanatlarından birini kaldırıp altındaki tüyleri gagasıyla temizlemeye başladı. Kafes hafifçe sallandı.

"Bak işte," dedi çaycı, "bu kanadı kırıktı bulduğumda."

Sallanmasını engellemek için kafesi tutarken, "Mahallede kuşçular vardı, onlara sordum, sardık sarmaladık adam ettik Hulusi'yi. Bir ara Eminönü'ne götürüp satayım dedim, öyle alışmışım ki garibana, kıyamadım. Ondan sonra Apo Baba gitti, Papo Baba geldi" dedi.

Papağan, "Pappo! Pappo!" diyerek başını ileri geri oynattı. Papo Baba bir kahkaha daha patlattı. "İşte böyle" diye eliyle kafesi işaret etti, "her sabah bu deliyle açıyoruz dükkânı."

"Valla çok iyiymiş!" diye biriktirdiğim gerginliği şaşkınlık kılığında dışarı attım. "Şanslıymış kerata. Daha önce kimindi acaba?"

"Bizim Balıkçı Musa var, o dediydi: Boğaz'dan geçen yabancı gemilerin birinden vaktiyle hayvanlar düşmüş" dedi Papo Baba, ellerini iki yana açarak, "Hayvan dediysem hani öyle koyun keçi değil, koca koca maymunlar, atlar falan düşmüş" diye devam etti, "Hulusi de ordan geldi belki... Neyse ne artık. Olan olmuş, giden gitmiş."

Kalbim hızlandı. Ellerimin içi terliyordu. En sakin sesimle, "Aynen öyle Papo Baba. Olan olmuş, giden gitmiş" dedim, Saraylı'nın lafını bile etmedim.

Sonunda kader yüzüme gülmüştü. Çözüme çok yakındım, biliyordum. Vapurda gazete okurken piyangodan büyük ikramiyeyi kazandığını öğrenen biri gibi sevincimi içimde yaşadım. Bir süre daha denizi izledim. Masmaviydi. İki çay daha yuvarladım. Çayların parasını ıslak bir onlukla ödeyip eve döndüm.

Ben daha apartman boşluğunda cebimden anahtarlarımı çıkartmaya çalışırken Meryem kapıyı açtı. Gözlerinde öfkeden çok şaşkınlık vardı. "N'oldu sana böyle?" diye sordu.

"Ayağım kaydı, denize düştüm."

"Denize mi düştün? Ne işin vardı denizde? Hem niye eve gelmedin?"

"Gelemedim, zamanı değildi."

"Şimdi zamanı, öyle mi?" diye çıkıştı.

"Neyse" dedi sonra, "bekleme hadi. Geç içeri, hastalanacaksın."

Omuzlarından tutup sarstım.

"Anlamıyorsun Meryem!" diye coşkuyla bağırdım, "Hiç olmadığım kadar iyiyim bu sabah. Hem de çok iyiyim."

Banyoya koştum, üstümdekileri çıkarırken, "Bak göreceksin, her şey çok güzel olacak!" dedim. Sesim yankı yaptı. Hızlıca duş aldım, üstüme kuru bir şeyler giyip bilgisayarın başına kuruldum. Hayatta pek büyük işler başaramıyordum belki ama bunu başaracaktım.

Gemiydi, papağandı derken kafamdaki taşlar tek tek yerine oturuyordu.

Saraylı'yı da tıpkı papağan gibi neredeyse üç yıl önce deniz kenarında bulmuşlardı. Ekim sonuydu hatta. Hem papağanın da "Amanha Perullam" demesi tesadüf olamazdı. Demek ki, bir zamanlar aynı gemideydiler. Ne yapıp edip o gemiyi bulmam gerekiyordu.

Ekim, 2003, İstanbul Boğazı, gemi, hayvan, maymun, kaza diye sıraladım ipuçlarını, gözlerimi kapadım, "ara" tuşuna tıkladım. Ben öyle ekrana kilitlenmişken salonun kapısı açıldı; karım, "Ne yapıyorsun sen böyle? İş ne oldu?" diye sordu tedirgince. Duyacağı cevaptan korkar gibiydi. "Bugün gitmiyorum. Ararım, çok hastayım derim" dedim. Yine o suskunluk... Dün gecekinin aynısı. Yine mutfağa gitti. Duyduğum tek şey buzdolabının radyatör sesi.

Korkuyla bekledim.

Bir kere öksürdü.

Biraz daha sessizlik.

Beş dakika sonra elinde bir tepsi taze fasulyeyle tekrar salona geldi ve karşımdaki kanepeye oturdu. Televizyonu açtı. İşte, dedim kendi kendime, her şey iyiye gidiyor. Ekrandaki sonuçlara bakmaya başladım. Aradığım cevap altıncı sırada karşıma çıktı.

> BOĞAZ'DA PROTESTO
>
> Panama bandıralı canlı hayvan nakliye gemisi *Malure* hayvanseverlerce protesto edildi.
>
> İstanbul Boğazı dün yine ilginç bir protestoya sahne oldu. Dünyaca ünlü Meksika Sirki El Fuerte'nin hayvanlarını taşıyan gemide, hayvanlara işkence yapıldığını iddia eden protestocular, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla havai fişeklerin atıldığı esnada Zodiac botlarla gemiye yanaşarak SAS komandolarını aratmaya-

> cak şekilde güverteye çıkıp "Sirklere gitmeyin! Hayvanların acısı eğlenceniz olmasın!" yazılı bir pankart astılar ve hemen ardından gemideki konteyner kapaklarını açtılar. Gemide yaşanan arbede sırasında pek çok hayvan güvertede panik içinde koşarken denize düştü. Denizdeki hayvanların büyük bölümü kısa süre içinde sahil güvenlik ekiplerince yakalanıp Kadıköy Limanı'ndan tekrar gemiye yüklendi. Vatandaşlardan gelen bilgiye göre Cankurtaran sahilinden karaya çıkan bir at, Ahırkapı dolaylarında izini kaybettirdi. Kıç taraftaki konteynerden atlayan üç orangutandan ikisi, bir saat sonra balıkçılar tarafından bulunurken üçüncüsünün akıntıya kapılarak boğulduğundan şüphe ediliyor. Eylem sonunda kolluk kuvvetlerince gözaltına alınan göstericiler "O biletlerde kan var!" ve "Sirkler zulmün sahnesidir!" diye sloganlar attı. Olayla ilgili soruşturma devam ediyor.
>
> A.A. 30.10.2003

Haberi okuyunca tuhaf olsa da bir çözüme ulaştım: Akıntıya kapılan üçüncü "orangutan" bizim Saraylı olmalıydı. Sonra sirkin adından yola çıkarak bir araştırma daha yaptım. Sirkin internet sitesini buldum, arka fonda neşeli bir Meksika müziği çalıyordu. Menüde birkaç yere tıkladım ama bütün bilgiler İngilizce ve İspanyolca olduğu için pek bir şey anlamadım. İngiliz ve Meksika bayraklarının dalgalandığı ana ekrana geri döndüm. Hemen komşunun oğlu geldi aklıma.

"Samet okuldan dönmüş müdür?" diye sordum Meryem'e.

"N'apacaksın Samet'i?"

"Her şeyi çözdüm Meryem" dedim, "İngilizce bilen biri lazım."

• • •

Samet eve geldiğinde, monitörde hâlâ Meksika ve İngiltere bayrakları dalgalanıyordu. İngiliz bayrağına tıklayıp bekledik. Afiş galerisi, turneler, efsaneler, bilet fiyatları... Menüler arasında dolaşmaya başladık. Efsaneler bölümünde Saraylı'nın solgun bir fotoğrafını gördük. Elinde koca bir et kancası tutuyordu, yüzünde vahşi bir ifade vardı. Tepesinde alevli harflerle "La Carne" yazıyordu. İspanyolca "et" demekmiş... Resmin yanına kısa bir özgeçmişini koyup,

altına da birkaç gösteri videosu eklemişlerdi. Carlos Casiano'ymuş bizim Saraylı'nın gerçek adı. Dokuz yaşındayken evlerinde bilinmeyen bir nedenle yangın çıkmış. Bu yangında annesi, babası ve kardeşi ölmüş. Carlos'un da vücudunun dörtte üçü kavrulmuş ama mucize eseri hayatta kalmış. Hayatının bundan sonrası, on sekiz yaşına girene kadar Veracruz yakınlarında bir yetimhanede geçmiş. Yetimhane günlerinin ardından Carlos, garip karşılanmadığı ve hatta para kazanabildiği yegâne yer olan El Fuerte Sirki'ne katılmış. Yüzü dahil vücudunun pek çok yerindeki sinirler tahrip olduğu için bir şey hissetmezmiş bizimkisi. Yanaklarına taktığı küçük kancalarla sirkte ağırlık kaldırırmış. Gösterinin sonunda, bir halatın ucuna bağladığı et kancasını sırtına geçirip, halatı salonun ortasındaki barfiks demirinden diğer tarafa atar ve aşağı doğru çekermiş. Böylece asansör gibi yukarı kalkarmış. Barfiksin tepe noktasına varıp da sırt derisi iyice esnediğinde seyirciler "La Carne!" diye tezahürat eder, o da "Saicarg!" diye bağırırmış.

Saicarg... İspanyolca "teşekkürler" anlamına gelen "gracias"ın tersten okunuşu.

Yangından sonra tepetaklak olmuş Saraylı'nın hayatı ve her şeyi tersten söylemeye başlamış. Düzgün söyleyebildiği tek kelimeyse "ambulans" olmuş. Sirk deniz aşırı turnelere başladığındaysa susmuş, bir daha konuşmamış.

Belki de,

Ailesi, dumanları tüten kömür parçaları halinde ceset torbalarına doldurulurken, Carlos yarı açık göz kapaklarının arasından, ışıldayan ters bir "Ambulans" yazısı gördü. Sonra onu aklında düzeltti. Her şeyi tersine çevirmek pahasına, o yazıyı içeri alıp bütün hayatı dışarda bıraktı.

Ve belki de,

Her şeyi tersine dönmüş hayatıyla Carlos, annemin hep o bahsettiği balkon şeytanının ta kendisiydi. Dışarı iteceğine beni, içeri çekti.

Onun hakkında öğrendiklerimi Meryem dışında kimseye anlatamadım. Saraylı'yı hayvan muamelesi gördüğü sirke geri gönderemezdim.

Etrafta kimse yokken Carlos derdim ona, "La Carne!" diye tezahürat yapardım. Hatırlar gibi bakardı, hatırlamazdı. Bazen göz-

lerinden dokuz yaşında bir çocuk geçerdi; ama bilirdim: Carlos'un çocukluğu ambulans yazısına bakarken çoktan ölmüştü.

Kimi zamansa bakışları vahşileşirdi, "La Carne" derdim, "Merhaba!" Bu adı duyar duymaz, gemiden atlarken öldü o, dercesine hırıltıyla kafasını çevirirdi.

Dediğim gibi, Saraylı o odada beş sene kaldı. Beş sene dinledim sesini. Beşinci senenin sonunda, kaçtığı geminin adını tersten söyleye söyleye öldü. Bu, onun üçüncü ve son ölümü oldu.

İki Oda, Bir Salon, Yarım Hayat

Mutfak penceresinden dışarıyı izliyorum. Yağmur çiseliyor. İnsanlar geçiyor ellerinde torbalarla. Sert adımlarla, hızlı hızlı yürüyorlar. Hepsinin yüzü asık, hepsi yorgun. Tam Berber Ali'nin önünde, mavi başörtülü kadının torbası yırtılıveriyor. Çamura yuvarlanıyor aldığı patatesler, birkaç tanesi de berberden içeri giriyor. Bir elinde makas, bir elinde patatesle kapıya çıkıyor Ali Abi. Gülüyorum. Ali Abi de gülüyor.

"Gülüp durma" diye azarlıyor annem, "Gir içeri, bak yine çocukları korkutacaksın."

Girmiyorum.

Başörtülü kadın sokağın ortasında eğilmiş, bir yandan yere dökülmüş patatesleri topluyor, bir yandan da Ali Abi'yle konuşuyor. Konuştukça, paltosunun kuşağı çamura batıp batıp çıkıyor. Vücudu incecik ama bir türlü yüzünü göremiyorum. Genç mi acaba, yüzü güzel mi?

"Oğlum tülü çek, öyle bak en azından" diye bıkmadan söyleniyor annem.

Duymuyorum seni anne, hayatla meşgulüm.

Ali Abi dükkâna giriyor, siyah bir naylon torbayla hemen geri dönüyor. Kadınla birlikte patatesleri bu yeni torbaya dolduruyor. Gülümseyerek bir şeyler söylüyor kadına. Ne dedi acaba?

Annem yanıma gelip elime bir yumurta tutuşturuyor. Göz ucuyla dışarıyı süzerken, "Halangile çık" diyor, "Annem üç yumurta istedi, de."

Verdiği yumurtaya bakıyorum. Tavukları ve kuşları ve kurtları ve tırtılları ve kuşların konup konup uçtuğu, kurtların içlerini kemirdiği nemli ağaçları düşünüyorum.

"Hadi" diyor annem, "bir koşu git gel." Bir eli omzumda, beni hafifçe evin içine çekiyor. "Hadi güzel yavrum" derken, eli omzumdan belime iniyor. Gözden ırak bir yere itmek istiyor sanki beni. İçerilere, kuytulara, buradan başka bir yere git der gibi konuşuyor: "Hadi güzel yavrum, bir koşu git."

Elimde yumurtayla ağır ağır üst kata çıkıyorum. Merdivenin ortasındayken otomat sönüyor. Bir adım... İki adım... Üç adım... El yordamıyla ilerliyorum. Karanlık her şeyi örtüyor. Annemin gitmemi istediği yer de böyle karanlık mı acaba? Kapıyı tıklatıyorum, halam açıyor. Yumurtayı halama uzatıp elimle üç yapıyorum. O da yüzüme bile bakmadan, "Bir bakayım" diyor. Terliklerini şaplata şaplata mutfağa gidiyor.

"Varmış, varmış!" diye sesleniyor koridordan. Yanıma geliyor. Yumurtaları verirken, "Çay koymuştum" diyor yarım ağızla, "Geç otur istersen." Geçmem, oturmam, istemem. Hayır anlamında başımı sallıyorum.

Tık.

Otomat sönüyor.

Karanlığın bir parçası gibi dikiliyorum eşikte.

"Tamam in sen, ben ışığı açık tutarım" diyor, kavga çıkartmaya çalışan bir sarhoşu yatıştırır gibi.

İniyorum. Halam kapıyı aralamış, bir eli otomatın düğmesinde beni izliyor. Yine merdivenin ortasındayken her yer kararıyor ama hemen tekrar aydınlanıyor. "Tamam, açtım ben!" diye bağırıyor yukardan. Kapının kapanışını duyuyorum. Sessizlik her şeyi yutuyor. Annemin gitmemi istediği yer de böyle sessiz mi acaba? Öylece duruyorum. Yumurtalar parmaklarımın arasından taşıyor. Etten bir kuş yuvasına benziyor elim. Bekliyorum. Yeterince beklersem yumurtalar civcivlere, kuşlara dönüşecekmiş gibi bekliyorum. Sessizliğin çıtı çıkmıyor.

Tık.

Yine otomat sönüyor, karanlık yine her şeyi yutuyor. Apartmanın serin duvarlarına tutunarak, el yordamıyla eve iniyorum. Annem yumurtaları elimden alıyor.

• • •

Kendimi kızıl bir karanlıkta buluyorum. Gözlerim kapalı, güneşe bakar gibiyim. Boğuk sesler geliyor dışardan. Daha önce tatmadığım, belki de henüz var olmamış bir yalnızlığın içindeyim. Duvarı yumrukluyorum. Çıt ediyor. Güçsüz bir duvar bu. Bir daha vuruyorum. Çatırdıyor. Çatlaktan içeri, gözlerimi acıtan ince bir ışık

sızıyor. Dışarda bulutlar var. Bütün gücümle abanıyorum duvara: Kâğıt helva gibi etrafa dağılıyor. Kafamı dışarı çıkarıp bağırıyorum. Sesim bir acayip.

Kanat sesleri duyuyorum uzaklardan. Yaklaşıyor: flap Flap FLAP! Yüzüme bir rüzgâr vuruyor, kara bir gölgenin altında kalıyorum. Bir kuş bu ama cinsini anlayamıyorum. Öyle büyük ki, pençeleri dışında başka yerini göremiyorum. Kanatlarını açarak birkaç adım geriye çekiliyor. İncecik, pembe bir solucan sarkıtıyor önüme. "Hayır anne!" diye bağırıyorum, "Artık solucan yemiyorum!" Sivri gagasıyla gırtlağımın içine bastırıyor solucanı, "Ye! Ye! Ye!" diye ciyaklıyor, "Onuncu yıl çekilişini kaçırma." Her elli liralık alışverişe bir çekiliş hakkı, diye gökler inliyor. Uyanıyorum.

"Yıldız AVM! Alışverişin yıldızı!" Yıldızların Muharrem olmalı; bu çatlak ses onun.

Kalkıp bakıyorum.

Tekerleri çamura bulanmış kırmızı bir kamyonet geçiyor sokaktan. Tepesine küçük bir megafon yerleştirilmiş. "Yıldız AVM onuncu yıl çekilişini kaçırmayın. Her elli liralık alışverişe, bir çekiliş hakkı. Yıldız AVM! Alışverişin yıldızı!" diye bağırıyor Muharrem çarşıya doğru inerken.

On yıl, diye geçiriyorum içimden. Olmuş mu o kadar yahu? Olmuş demek. Daha da olmuştur hatta, çünkü o alışveriş merkezinin ta arsa halini bilirim. Okul dönüşleri, üstümüzü bile değişmeden Yıldızların arsaya top oynamaya giderdik. Ben, Muharrem, Musti, Apo ve İsmail. Bir de yukarmaaleden gelenler olurdu. Hava kararana kadar top peşinde koşar dururduk. O zamanlar maç yapmak, terli terli su içmek ve bahçelerden erik çalmak gibi eğlencelerimiz vardı. Hiç sıkılmazdık.

Her şey daha sonra tatsızlaştı. Top oynadığımız arsayı inşaat için dikenli tellerle çevirdiler; Musti'nin sigaraya başladığı, benimse hem sigaraya başlayıp hem Ayşen'e âşık olduğum yıldı. Önce tuğlalar ve tahtalar ve keresteler ve demirler yığıldı öbek öbek. Kale kurduğumuz taşlar, kum tepelerinin altında kaldı. Kazmalar, kürekler, elekler yayıldı sağa sola. Sonra da en irisinden iki kangal bağladılar çantalarımızı bıraktığımız ağacın altına. Daha da kimse giremez oldu Yıldızların oraya. Bizim maçlar kömür deposunun ardına, yukarmaaledeki küçük arsaya taşındı. Herkes o tarafa gitti. Tek ben gitmedim. Gidemedim.

Daha doğrusu canım istemedi. Gerçekten tuhaf bir dönem geçiriyordum. Babamın deyimiyle bülûğ çağına girmiştim. Bıyıklarım yeni yeni terliyordu. Sesim çatallanmıştı ve sürekli içim sıkılıyordu. Hem uzaktı yukarmaale, her gün her gün gitmesi dertti. Hepsinden önemlisi: Ayşenlerin evi, eski arsanın tam karşısındaydı.

İkindi vakitleri balkonda çamaşır asıyordu Ayşen. Bazı günler mandalın teki elinden kayıp aşağı düşüyordu; işte o bazı günlerde gidip onunla konuşacak oluyordum, gidip konuşacaktım. Elbet o çamaşırlar tekrar kirlenecek, tekrar asılacak ve o tahta mandallar Ayşen'in ince parmaklarından tekrar aşağı düşecekti. Biliyordum. Birgün mutlaka, yerçekimine yenik düşmüş o mandalla cesaretim aynı düzlemde buluşacaktı.

İnşaattan sonra arsaya girmek zorlaşmıştı. Amelelere ve bekçiye görünmemek için çoğunlukla tuğlaların, kerestelerin ve demirlerin yığılı olduğu arka tarafı kullanıyordum. Gündüzleri herkes binada çalışıyordu, akşamüstüyse yaşlı bekçi dışında etrafta kimse kalmıyordu. O da hava kararmaya yakın gelip arkaya bakıyor, köpeklerin yemeğini verdikten sonra tekrar cadde tarafındaki barakasına geçiyordu. Köpekler karnını doyurunca, yanlarına varıp onlarla oynuyordum. Bazen onlara evden kemik getirdiğim de oluyordu. İnsanları bilmem ama hayvanlar beni hep çok sevmiştir.

Yığılı kerestelerin arasında, Ayşenlerin evini gören sote bir yerim vardı; dışarıdan fark edilmesi neredeyse imkânsızdı. Birinin beni bulabilmesi için dikenli telin üstünden atlayıp yığının merdiven gibi basamaklandığı yerden tırmanması, kıymık dolu dar geçitten geçmesi ve sıra sıra dizili kerestelerin arasındanki boşluğa ulaştıktan sonra iki metre daha yukarı tırmanması gerekiyordu. Zordu yani. Hava kuruyken iyi kötü çıkılıyordu da yağmurlu havalarda, özellikle son kısım, bana bile dert oluyordu. Onun dışında her şey güzeldi.

Ayşenlerin balkonunda kimse yoksa, zamanımı kerestelerin üstüne konan kuşları ve kuytulara sigara içmeye gelen çocukları izleyerek geçiriyordum. Akşama doğru, kasabanın uğultulu sessizliği çöküyordu sokaklara. Tepelerde çalılar hışırdıyor, ötelerden solgun ışıklı şehirlerarası otobüsler geçiyordu.

Güzel havalarda Ayşen'in babası balkonda mangal yapıyordu. Mangalın yanına genellikle Yeni Rakı, misafiri varsa Tekirdağ, açı-

yordu. Günün birinde belki ben de bu atletli adamla o balkonda oturup Tekirdağ –hatta aileden biri sayılacağım için Yeni Rakı– içerim diye hayallere dalıyordum.

Yağmur yağdığındaysa, Ayşen nefes nefese balkona çıkıp çamaşırları topluyordu. İki nefeste yanakları al al oluveriyordu. Şeytan karışıyordu ellerine, mandalları aşağı düşürüyordu bir bir. Ardından gelip beni dürtüyordu aynı şeytan, "Kalk hadi!" diyordu, "Git konuş!" Kalkamıyordum. Yağmur damlaları saçlarımdan süzülüp ağzıma girerken, gözlerimi kapatıp ıslak ağaç ve toprak kokusunu içime çekiyordum. Bir eşya gibi yerimi yadırgamadan, sessiz, kıpırtısız, öylece bekliyordum.

Önceleri heyecandan kaynaklanan bu hareketsizliğim, zamanla bir alışkanlığa dönüştü; kendimi kereste yığınının parçası gibi hissetmeye başladım. Birkaç hafta içinde kuşlar bile bana alıştı. Islak bir akşamüstü, köpeklerin bağlı olduğu ağacın ötesine küçük bir serçe geldi. Otların ve paslı çivilerin arasında zıp zıp gezinerek yeri didikledi. Boğum boğum bir solucanı topraktan çekip çıkartıverdi, pençesiyle ortasından kavrayıp yarısına kadar yedi. Sonra gagasında solucanla uçup az ilerime kondu. Tuhaf ciklemelerle bir şeyler anlattıktan sonra yemeğini bana bırakıp gitti.

Yarım solucana baktım; körlemesine hareketlerle, parçalanmış ucuna doğru kıvrılıp oynuyordu. "Hediye gelmiş, beğenmedim demek olmaz" derdi annem. Beğenmedim demedim. Elimi uzatıp solucana dokundum, nemli ve soğuktu. Tek seferde ağzıma attım. Yutkunurken ayağım kayar gibi oldu ama düşmedim. Tam o sırada, kereste yığınının aşağısında sigara içen çocuk beni fark etti "Kusura kalma, görmedim birader" dedi, paketi uzatıp "Sigara içen mi?" diye sordu. Önceden kimse bana böyle şeyler sormazdı.

Kendimi, kereste yığınının kralı gibi hissettim. Heyecanla bir alttaki keresteye, oradan da en aşağıdakine atladım. Çocuğun bana uzattığı sigarayı aldım. Arkamızda yükselen yığın, hafif bir eğim yaparak bizi yağmurdan ve kasabalıların meraklı gözlerinden koruyordu.

"Sağ olasın" dedim "kibritin var mı?" Bu sorunun cevabını hiçbir zaman öğrenemedim. O güne ait hatırladığım son şey de bu oldu.

Annem anlattı: Mal indirmeye gelen kamyonlardan biri çamurda kayıp arkamızdaki yığına çarpmış. En üstteki keresteler üzeri-

mize devrilmiş. Bana sigarayı uzatan, annemden öğrendiğim kadarıyla Hatcanımların oğlu Mehmet, oracıkta ölmüş. Ben şanslıymışım, verilmiş sadakam varmış da kafam kerestelerle Mehmet'in cesedinin arasında kalmış. İşte kendimi kral gibi hissettiğim o gün, koca bir kereste kafamın sol tarafını ezip sağ kolumu dirsekten parçalayarak beni de böyle sessiz ve yarım bırakmış.

• • •

Aynadaki korkunç görüntüm yetmiyormuş gibi, haftada en az bir defa o kerestelerin altında kalıyorum. Yarım solucanı yemeseydim Mehmet beni fark etmeyecekti ve belki de bütün bunlar hiç yaşanmayacaktı diye saatlerce düşünüyorum.

Yine öyle oldu. Ter içinde uyandım. Tavandaki koyu rutubet lekesi, az önceki kâbustan sızmış sanki. Gözlerini kocaman açmış, bana bakıyor. Ne görüyor benim içimde, merak ediyorum. Yoksa ben de onun için, rutubet dünyasında güneşe bulanmış kuru bir leke miyim?

Odamın kapısı açılıyor.

Annem.

"Zülfiye Teyzenler geldi" diyor, "Yüzüne su çarp, gel bir görün." Kapıyı kapatırken "Taze çay da var" diye ekliyor. Başımı evet anlamında sallıyorum. Çayı önemsiz bir şeymiş gibi en sonda söyledi ama... aslında o tamam'ı çay için dediğimi çok iyi biliyor.

Banyoya geçip yüzümü yıkıyorum. Salonda çay kaşıkları şıngırdıyor. Kadınlar gülüşüyor. Pembe güllü havluyu alırken Zülfiye Teyze'nin tiz sesini duyuyorum: "Pazar dönüşü görmüşler anacım" diyor, "kirazcıların Ayşen var ya hani?"

"Hee var" diyor annem.

"Berber Ali'yle kırıştırıyormuş."

Annem, "Deme yahu!" diyor.

Parmak uçlarıma basarak mutfağa gidiyorum. Dışarda güneş parlıyor. İnsanlar geçiyor ellerinde torbalarla. Hızlı hızlı, sert adımlarla, ter içinde yürüyorlar.

Uzun Uzun Çalan Ziller ve Bir Mutfak Kapısı Hakkında

11:00

"Halbuki" demişti adam, "böyle olmasını hiç istemezdim", "Film kaçtaymış?" demişti bir başkası, "Birazdan ordayım, şarjım bitiyor, kapatıyorum" demişti sonuncusu. Sonra birlikte yürümeye başlamışlardı. "Ah be, ışığı kaçırdık!" diye üzülmüştü arkadan gelen çocuk, "Dur fırlama elimden, araba ezer!" diye bağırmıştı yanındaki kadın. Beklemişlerdi.

Ne güzel bir köpektim ben. Öyle demişti çocuk giderken. Kafamı kaldırıp çocuğun arkasından baktım, hâlâ heyecanlı heyecanlı konuşuyordu. Esnedim, ayağa kalktım. Bir süre ensemi kaşıdım.

Açtım. Yiyecek bir şeyler bulmalıydım. Sıra sıra kasapların olduğu sokaktan geçtim. Kimse yemek vermedi. Dönercilerin önünde bekledim, kimse görmedi. Yağlı kedilerin mesken tuttuğu mahallede turladım, beni görünce bir kısmı kaçıştı. Tek gözlü olanı tıslayarak diklendi, arkasında birkaç kedi daha vardı. İçlerinden birini altıma alıp öldüresiye silkelemek istedim. Hırlayarak dişlerimi gösterdiğimde kaçtılar. En irisinin üstüne atladım. O an yanımda tiz bir ses duydum.

Zırrrrrrn! Zırrrrrrn! Zırrrrrrn!

11:05

Zııııırrrrrrrrrrrrrnnn!

Didem kapı zilinin çalmasıyla yataktan fırladı. Bu kadar erken saatte kimseyi beklemiyordu. Ters dönmüş terliğinin sol tekini giydi, diğeri ortalıkta yoktu. Yatak odasından salona doğru koştu. Terlikli ayağı kapı girişinde toplanmış peluş halıya takıldı. Halı, yeşil kürklü fantastik bir hayvan gibi ayağına dolanıverdi. Öne doğru

sendeledi, yere kapaklanmak üzereyken yemek masasına tutundu. Masanın üstündeki boş şarap şişeleri devrildi. Sabah sabah beyninin ortasında şişeler tangırdıyordu. On saniye sonra camdan aşağıya sarkıp "Kimooo?" diye bağıracağını, aşağıdaki adamın da küfreder gibi "İskiii!" diye karşılık vereceğini çok iyi biliyordu.

Zıııııııııırrrrrrrrrrrrrrrrrrnnnnnnnnn!

Olması gerektiği gibi önce perdeyi, sonra da pencereyi açmak istedi. Aceleyle stor perdenin ipini çekti. İp elinde kaldı. Hani bunlar hiç bozulmazdı? Bu perdelerin bir halta benzemediği daha ilk günden belliydi, diye geçirdi içinden. Okan elinde matkap, dört dübel için yedi delik açmamış mıydı o gün? Sonra saatlerce, birbirine dolanmış iplerle uğraşmışlardı. Üstüne üstlük bir de alt kattaki asabi kadın eve gelip matkap gürültüsünden rahatsız olduğunu söylemişti.

Zıııııııııııııııırrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrnnnnnnn!

Zil canhıraş çığlıklar atarken, Didem elinin tersiyle perdeyi kaldırıp pencereyi açtı ve "Kimoooo?" diye seslendi.

Aşağıdaki nefes nefese, "Benim!" dedi.

"Okan, o köpek de ne kucağında?"

"Aç kapıyı, ölüyor hayvan!" diye bağırdı Okan. Sesi sokakta yankılandı. Karşı binadaki pencerelerin tül perdeleri kıpırdandı, arkalarında karanlık gölgeler belirdi. Gizlice gözler, gizlice dinler, gizlice konuşur ve gizlice ağlardı bu gölgeler. Olağan hayatın dışında bir ses duyduklarında, ağustos böcekleri gibi susar, odalarının sarı ışıklarını bir bir kapatırlardı.

Okan kucağında köpekle eve girdi. Onu büyük bir dikkatle, antrede yavaşça yere yatırdı; bir eli köpeğin karnındaydı. Hayvan, içine çektiği hava yeterli değilmiş gibi hırıltılı sesler çıkartıyordu. Gözleri kapalıydı, salyası ağzının kenarında beyaz bir tabaka halinde kurumuştu.

Didem üzerinde ördek desenleri bulunan mavi havluyla köpeğe eğilirken, gerçekten bir cevap almayı umuyormuş gibi, "Ah be canım, n'oldu sana böyle?" diye sordu. Bir yandan da hayvanın başını okşuyordu.

"Hava güzel diye bisikleti almıştım, yokuş aşağı inerken birden önüme çıktı" diye lafa girdi Okan, hâlâ nefes nefeseydi.

"Kıyamam ben bu garibime."

Elini köpeğin karnındaki yaraya biraz daha bastırıp kendince yardım etmeye çalışırken, "Öyle deme Didem, zaten bok gibiyim" dedi Okan.

"Çek elini ordan, enfeksiyon kapacak" diye küçük bir çocuğu azarlar gibi uyardı Didem, "Bu yaraya hemen tampon yapmam lazım."

Okan yüzünü buruşturarak elini yaranın üstünden çekti. Hafif bir inilti duyuldu. Köpeğin karnı yırtılmıştı, iç organları mor solucanlar gibi kanın içinde boğum boğum dalgalanıyordu.

Okan o an kendini suçlu ve yetersiz hissetti. "Vites dişlisi ya da zincir kesti sanırım" dedi en emin ses tonuyla. Sonra, cümlenin sonunda söylediği "sanırım" ile arada kullandığı "ya da"nın altında kaldı bütün o güveni. Midesi ağzına gelir gibi oldu, yüzü kireç gibi bembeyaz kesilmişti. Biraz rahatlamak için Didem'e baktı: Onun medikal bandı kesişini, siyah saçlarının yüzüne dökülüşünü izledi. Tırnaklarındaki siyah ojeler yer yer soyulmuştu, parmakları incecikti. Okan, üzerinde komik sarı ördekler bulunan havlunun kan içinde kaldığını fark edince, düşündüklerinden biraz utandı.

Didem gazlı bez ve medikal bantla derme çatma bir tampon yapmaya çalışıyordu. Alnında birkaç damla ter birikmişti.

Okan, Didem'i izlerken kendini daha iyi hissetti ve sakince ama utanarak "Keşke ben de anlasaydım bu işlerden" dedi.

"Aslında ben de pek anlamıyorum" diye karşılık verdi Didem, "Uygulamalıdan kaldım bu dönem."

"Olsun kızım, veterinerlikte okuyan sensin. Benden daha çok anlıyorsundur."

"Anladığım falan yok" dedi Didem, sesi gergin çıkmıştı. Her saniye daha da kanlanan uyduruk tampona bakıyordu; aniden "Ya... Ya bu böyle olmayacak" diye ayağa kalktı, "Yarayı dikmem lazım ama evde malzemem yok!"

"Tamam. Tamam dur, sakin ol" dedi Okan, Didem'i böyle çaresiz görmek, gizliden gizliye hoşuna gitmişti.

"Olamam!" diye bağırdı Didem, sonra bir olurunu bulmak isteyen mantıklı insanlar gibi "Bak, en iyisi" diye ekledi.

"Evet?"

"Senem'in yanına gidelim. Geçen hafta veterinerde işe başlamıştı."

Köpeği geyikli bir battaniyeye sarıp kucağına aldı Okan. Apar topar evden çıktılar.

10:55

Silindir yeni dökülmüş asfaltın üstünde ilerlerken işçiler, üçgen trafik levhalarının içindeki kürekli siyah adamlar, yerden yükselen ve gökten yağan sıcağın ortasında tempolu şekilde çalışıyordu. İçlerinden birisi diğerlerine göre daha yavaş hareket ediyordu. Adı Rahmi'ydi.

Bir kürek mıcır attı Rahmi, sonra bir kürek daha. Derken durdu. Güneş terli alnının ortasında cayır cayır parlıyordu. Cebinden bir Maltepe çıkarıp yaktı, hafif bir duman çekti sigarasından. Karşıdaki yolda pas içinde otobüsler ağır aksak ilerlemeye çalışıyordu. İçleri balık istifi gibi insan doluydu. O otobüslerin içinde bulunmamanın, en azından şimdilik, verdiği keyifle gülümsedi. Ciğerlerindeki dumanı üflerken, "Yok ağam yok" diye mırıldandı kendi kendine, "bu devran böyle dönmez."

Sigarasından ikinci fırtı çekiyordu ki, arkadaşlarının zabıta telsizi diye dalga geçtiği cep telefonu çalmaya başladı. Yeşil ekranda, köşeli siyah harflerle "Bekir Bey" yazıyordu. İçi sıkıldı. Yol çalışmasının uzağına yürüdü hiç acele etmeden. Kırmızı beyaz kukaların arkasında kalan ıssız caddeye geçti. Caddenin o tarafındaki trafik levhaları çamur içindeydi. Yıpranmış asfaltın üstü, irili ufaklı yamalarla kaplıydı. Cadde bu haliyle, savaş sonrası terkedilmiş viran bir şehri andırıyordu.

Telefon altı... yedi... sekiz defa çaldı. Dokuzuncu da açıp "Alo" dedi Rahmi.

Bekir Bey hal hatır bile sormadan, "Rahmi Bey, beş aydır ev kiranı ödemiyorsun. Sesimi çıkarmıyorum, yaşlı başlı adamdır, yazıktır diyorum ama bir değil, iki değil. Vallaha bıktım ya! Vallaha bıktım!" diye doğrudan konuya girdi.

"Doğrudur Bekir Bey, haklısınız" dedi Rahmi, geçmişteki arabaların birbirini kesen lastik izlerine bakarken, "Ama söz, ödeyeceğim borcumu. Bu hafta belediyede işe başladım" diye bir umutla devam etti. Ardından, yeni bir işe girmiş olmanın verdiği

güvenle, "Hem kaçmıyorum ya, yerim yurdum belli" diye hafifçe çıkıştı.

"Yok kardeşim artık yerin yurdun!" diye gürledi Bekir Bey, "Kalktık kaç kere ödeme emri yolladık sana, fayda etmedi. Nasıl adamsın sen yahu?"

"Ama Bekir Bey..."

"Aması maması yok! Bir sus dinle be adam! Avukatım az önce aradı, icra memurlarıyla kapıdaymış. Tahliye ediyorlar şimdi evi. Onu söyleyeyim diye aradım. Hani akşama kalacak bir yer falan ayarlarsın artık."

"Ama" dedi Rahmi, gerisi gelmedi.

"Halbuki," dedi Bekir Bey, "böyle olmasını hiç istemezdim."

"Ben de..."

Göz bebekleri büyüdü Rahmi'nin, telefonu elinden düştü. Terlemeye başladı. Nefes alıp verişi hızlandı. Hafifler gibi oldu sonra, üfleseler tüy misali döne döne yükselecekti sanki. Serin bir rüzgâr alnındaki teri okşarcasına esti. Uçmadı ama Rahmi öyle düşündüğü gibi, kurşun misali dibe çöktü. Asfaltın üstüne oturdu, sırtını refüjdeki soğuk metal bariyere dayadı. Parmaklarının arasındaki sigara usulca yere yuvarlandı. Kalbinin sesini –Güp! Güp! Güp!– artık kulaklarında duyuyordu. Elini bütün gücüyle göğsüne bastırdı.

Bekir Bey'in "Böyle olmasını hiç istemezdim" deyişi defalarca kulaklarında yankılandı. Neydi ki hem Bekir Bey'in istemediği? Rahmi'nin asfalta yığılmasını mı istemiyordu mesela? Yoksa buzdolabını taşıyan hamalların, mavi baharat takımını yanlışlıkla kırmasını mı? Serin bir ikindi vakti, ucuz bir züccaciyecinin vitrininden karısıyla seçtikleri o baharat takımının kırılmasına, Rahmi gerçekten üzülür müydü? Aslına bakacak olursanız pek sevmezdi o tuzlukları, biberlikleri. Onlara baktıkça yalnızlığını hatırlardı.

Rüzgâr, Fatma'nın kınalı saçlarını tül perde gibi Rahmi'nin yüzüne uçuştururken, "Hem ne yaparız ki bu kadar baharatı?" diye sormamış mıydı? Bir tuzu vardı Rahmi'nin, bir de pul biberi. Ara sıra canının kimyon çektiği olurdu, o zaman da bakkala gidip bir fişek kimyon alıverirdi. Ama bu baharatlıklar öyle miydi? "Biberiye" yazıyordu birinin üstünde, diğerinde yaldızlı bir "Kişniş" yazısı parıldıyordu. Kebabiye, safran, kakule, anason, köri, köfte baharı, muskat diye uzuyordu liste.

Uzayan listenin aksine, Fatma tek kelime dahi etmemişti ama vitrine öyle çocuk gibi bakmıştı ki... Rahmi'nin içi cız etmişti. "Fatma" demişti, "hepsini kullanırım diyorsan, alalım o zaman." Gözlerinin içine bakıp gülümsemişti Fatma.

Hayatına ilişkin en net anısı buydu Rahmi'nin. Neden bu andı, diye sorsalar kendisi de bilmezdi. Hoş, kimse "Neden?" diye de sormazdı. Zaten pek konuşmaz, pek anlatmazdı Rahmi böylesi küçük şeyleri.

O günden sonra en tuhaf baharatlarla dolu pek çok yemek yedi Rahmi; bazen sevdi, bazen sevmedi bu yediklerini. Gülümsediği, yüzünü ekşittiği, hapşırdığı, gözlerini kocaman açıp su istediği, tekrar gülümsediği, hapşırdığı ve tekrar gülümsediği oldu. Ve bir gün... mutfaktan kokusu yükselen bütün baharatlar, Rahmi'nin hayatından çıkıverdi. Fatma öldü. Geriye bomboş bir baharat takımı bıraktı.

Elini iyice kalbine bastırdı Rahmi. Ağzı kurumuştu, gözleri yuvalarının içine çekilir gibi oldu. Son bir gayretle refüjdeki bariyerden destek alarak ayağa kalktı. Önündeki ahşap kapıyı daha önce nasıl görmediğine şaşırdı. Kapı aralıktı; içeriden çeşit çeşit baharat kokusu geliyordu. Kapıyı sonuna kadar itti. Evinin mutfağını gördü. Fatma ocağın başında, tıpkı yıllar önce o vitrinin önünde gülümsediği gibi gülümseyerek et sote yapıyordu.

11:12

Ne güzel bir köpektim ben. Gözlerimi araladım. Bir kadın vardı, bir de adam. Kucaklarındaydım. Kadın başımı okşuyordu, üstüme kalın bir battaniye örtmüşlerdi. Havlamak istedim, olmadı. Çenem kilitlenmişti, ağzımı açamadım.

"Ne trafiği bu böyle şoför bey?" dedi kadın.

"Yandaki ana yolu asfaltlıyorlar, tüm trafiği bu tarafa verdiler" dedi öndeki adam.

"O zaman başka yoldan falan gidelim. Hayvanın durumu hiç iyi değil" dedi kadın.

"Gidelim de ablacım bu yol açılmaz. Ne ileri ne geri, sıkıştık kaldık burda" dedi öndeki.

Nereye sıkışmıştık, anlamadım. Kafamı kaldırmaya çalıştım, canım yandı. Canımın daha fazla yandığı da olmuştu, sorun değildi. Bütün gücümle doğrulup dışarı baktım. Bacaklarım titriyordu.

"Didem bir şeyler oluyor, ayaklandı sanki bu!" diye heyecanlandı adam.

Dışarısı sakindi. Hemen ilerideki boş yolun kenarında yaşlı bir adam oturuyordu. Turuncu giyinmişti. Belediyeci dediklerimize benziyordu. Görünce kaçmak gerekir belediyecilerden ama nedense sevdim bunu. Dostça havlamak istedim ona. Zorla çenemi açtım, ağzımdan dışarı bir şey aktı.

"Okan, üstüme simsiyah kustu bu!" diye ciyakladı kız.

"Abi, döşemeyi mahvetti it!" dedi öndeki adam.

"Bir sus ölüyor hayvan! Başlatma döşemene!" diye bağırdı yanımdaki adam.

Daha önce hiç hissetmediğim kadar hafifledim. Tüm sesler uzaklaştı, ardından etrafımdaki kan ve ter kokusu yok oldu. Sonra kız gitti, adam gitti, kucak gitti, üstüme örttükleri battaniye gitti. Bir boşluğun ortasında tek başıma kaldım. Kafamı kaldırıp ileri baktım, hiç canım yanmadı. Belediyeci yolun kenarında ayakta duruyordu. Burdayım diye seslendim. Hav! Hav! Hav! Ona doğru koşmaya başladım. Bir kapıdan içeri girdi, peşinden gittim. Burnuma tekrar kokular geldi. Baharatlı et kokuyordu. Belediyecinin yanında, yemek yapan güzel bir kadın vardı. Gülümseyerek bana baktılar, "Evimize hoş geldin" dediler.

Sessizliği Öldüren Tuzluk

Biliyorsun, bizim her türlü yalnızlığımız
Yeni bir dil olacak yarın.
Edip Cansever

Apartman bahçesindeki ağacın gölgesi salonun ortasında sallanırken, geçmişten arta kalan tozlar, pencereden giren ışığın önünde küçük bir kâinat gibi dönüyordu.

Bu kâinatın merkezinde kırk yaşlarında bir adam ve annesi vardı. İkisi de zamanın havada asılı kaldığı küçük bir evde, sararmış dantellerin, çıtırdayan mobilyaların, boyası soyulmuş bibloların, yaprakları sararmış kitapların, ortasından çatlamış mermer sehpaların, bir ayağı kısa sandalyelerin, gıcırdayan kapıların, naftalin kokan halıların, kapı arkasında bekleyen pazar arabalarının, boyası kavlamış ahşap doğramaların ve yeşil köpükler çıkartarak çürüyen anıların ortasında ağır ağır ölmekle meşguldü.

Keskin rüzgârlar esiyordu macunu sıyrılmış camların arasından. Gece vakti salon buz kesiyordu. Kanı çekilmişti evin. Bütün odalara, kullanılmayan bir misafir odasının gümüş şekerlik ve kadife kokan loş ıssızlığı sinmişti. Evin en gürültülü yeri, şatafatlı günlerini yitirmiş tozlu mobilyaların bulunduğu salondu. Gece vakti şehrin uğultusu azaldığında, buradaki aslan pençeli koltuklar, kanaviçe işlemeli sandalyeler ve en çok da aynalı ceviz büfe, fısıltıyı andıran belli belirsiz çıtırtılar çıkartırdı. Kökleri çok eskiye dayanan, salona özgü bir sessizlikti bu.

Selim ne zaman salondaki eşyaların çıtırdadığını duysa, aklına annesiyle babasının on yıllar önce çıt çıkarmadan ettiği soğuk kavgalar gelirdi. İşte bu sebeple Selim'in çocukluğu, çatal bıçak sesinden ibaret akşam yemekleri, gazete hışırtısı dolu pazar kahvaltıları ve kırılmasın diye özenle korunan pek çok porselen sessizlikle doluydu.

Annesiyle babasının kavgaları bazen haftalarca, ta ki biri diğerinden tuzluğu isteyene kadar, devam ederdi. "Tuzu uzatır mısın?" cümlesi, normal hayata dönüş biletleriydi. Tuz uzatıldığında, Vahap Bey'le Suzan Hanım arasında gizli bir anlaşma varmışçasına evdeki bütün gerilim sona ererdi. Ve haftalara yayılmış o büyük sessizlik, "Televizyonda ne var?", "Yarına nohut ıslayayım mı?" gibi gündelik hayata dair sorularla tuz buz olurdu.

Selim salondaki halıda dalgalanan ağaç gölgesi boyunca yürüyüp camdan dışarı baktı. Karşı balkon ortanca saksılarıyla doluydu. Yaşlı bir kadın, kucağındaki küçük çocukla batan güneşi izliyordu. Duyduklarına inanamıyormuş gibi, "Yaa!?" diyordu çocuğa, "Kuşlar uçuyor muymuş? Nereye gidiyormuş kuşlar?" Çocuk gülüyordu. Onları izlerken, "Acaba oğlumla da böyle konuşan birileri var mıdır?" diye düşündü Selim.

"Ne düşünüyorsun oğlum?" diye sordu Suzan. Her zamanki gibi Selim'in tam arkasında durmuştu, elinde gümüş çerçeveli bir fotoğraf tutuyordu.

"Öyle çok şey var ki aklımda, düşünemiyorum anne."

"Seninki düşünmek değil, dertlenmek o zaman yavrum" dedi Suzan bir elini Selim'in omzuna koyarken. "Dertlenme, tamam mı? Bak, çöker gidersin, dertlenme."

"Dertlenmem" dedi, gözü hâlâ karşı balkondaydı.

"Selim..."

"Efendim anne?"

Elindeki fotoğrafı işaret etti Suzan, "Bil bakalım, hangisi benim?" diye sordu.

Selim fotoğraftaki siyah önlüklü küçük kızlara baktı. İkisi de çok güzel gülmüştü. Çünkü yetmiş yıl önce, kızların babası Muharrem Bey, "Suzan, hayatım gül biraz. Çok güzel, kıpırdama canım. Sezen, sen de kardeşine yaklaş" demişti ve hemen ardından kafasını siyah örtünün altına sokmuştu. Üçten geriye doğru sayarken, "Çocuklar buraya bakın, kuş çıkacak!" diye dikkatlerini çekmişti.

Bakmışlardı. Kuş çıkmamıştı. Onun yerine flaş patlamıştı. Flaştan sonra çocukları siyah beyaz bir fotoğrafın, fotoğrafı gümüş bir çerçevenin, gümüş çerçeveyi de tozlu bir büfenin içine koymuşlardı. Ve fotoğraftaki çocuklar, uzun yıllar boyunca oradan salonu seyredip durmuştu.

"Ne yani, tanıyamadın mı şimdi anneni?" diye sitem etti Suzan.

"Soldaki misin?"

"Hayır, sağdakiyim."

O günkü konuşma, bu kadarla sınırlı kalsa ve bir daha tekrarlanmasaydı, Selim her şeyin normal olduğunu düşünebilirdi. Fakat öyle olmadı.

Üç ay sonra bir sabah vakti, Suzan salondaki büfenin karşısında durup mahçup bir sesle tekrar, "Selim..." dedi.

"Efendim anne?" dedi Selim; o sırada salonun diğer ucundaki masada kahvaltı yapıyordu.

"Gel bak, gel" dedi Suzan büfenin camını tıklatırken.

"Neye bakayım anne?"

"Sezen'e bak. Bak, ne tatlıymış çocukken."

"Biliyorum anne." Ağzındaki zeytin çekirdeğini çay bardağının yanına bıraktı, "Kendimi bildim bileli orda o resim."

Suzan büfenin kapağını açtı. Fotoğrafların içinde bekleyen siyah-beyaz insanları inceledi; her birinin üstünde son hatırlayanın parmak izleri vardı. Gümüş çerçeveyi eline alırken, "İlla ayağına kadar getireceğim" diye söylendi.

"Yani anne, bilmiyorum sanki."

"Bilmiyorsun!" diye çıkıştı Suzan. Her geçen gün daha da ağırlaşan adımlarıyla yürümeye başladı. Büfeden masaya varması yirmi bir saniye sürdü. O süre zarfında Selim çayının son yudumunu içti ve iki zeytin daha yedi.

Suzan çerçeveyi masaya, tam Selim'in önüne koyarken, "Madem o kadar biliyorsun, söyle o zaman" dedi, "bunlardan hangisi benim?"

Ceset teşhisine çağrılmış bir adamın tedirginliğiyle fotoğraftaki çocuklara baktı Selim: Tek tip saç, tek tip siyah önlük, aynı burun, aynı kulak, aynı göz, aynı ağız, aynı gülüş... Çatalının yanıyla beyaz peyniri bölerken, "İkiniz de aynısınız anne, ama biliyorum sağdaki sensin" diye cevap verdi.

"Sağdaki teyzen!" diye bağırdı Suzan, ardından kemikli parmağıyla soldaki küçük kızı işaret etti: "Ben, şu donuk bakanım."

"Anne daha geçen sefer sağdaki benim demiştin."

"Delinin söylediğine bak! Ne zaman öyle demişim, uydurma."

Annesinin gün geçtikçe yavaşlayan hareketleri bile Selim'i bu

son cümle kadar hüzünlendirmemişti. Ellerini koyacak bir yer, gözlerini kaçıracak bir nokta aramıştı o an; bir zeytin daha yemiş, duvardaki saate bakmıştı: Dokuza geliyordu.

"Haklısın anneciğim" dedi Selim, "dalgınım son günlerde." Masadan kalkarken, "Neyse, ben şimdi dükkâna gidiyorum, akşama istediğin bir şey olursa arar söylersin" diye ekledi. Gündelik hayattan kopardığı böylesi bir cümleyle rahatladığını fark edince, gizli bir mahcubiyet duydu; evdeki sessizlikleri bozan o acayip tuzluk geldi aklına.

Yarım saat sonra, yüzlerce tuzluğun raflarda beklediği dükkânına girdi. Çırağı Nihat, onu kapıda görünce elindeki *FotoMaç*'ı plastik taburenin üstüne bırakıp ayağa kalktı; "Hoş geldin Selim Abi" dedi.

"Hoş bulduk. Bana bir çay söylesene abim."

"Hemen abi" deyip dışarı fırladı Nihat.

Apo'ya, Saddam'a veya İbrahim Tatlıses'e benzeyen bıyıklı tuzluklardan birinin rafta ters yöne baktığını görünce düzeltti Selim. Tuzluklar, düzenli bir ordu gibi dirsek temas aralığında hizaya gelmiş, karşı raftaki tabaklara bakarken, kızıl saçlı bir kadın geldi; dükkândaki tüm porselen çaydanlıkların fiyatını sorduktan sonra plastik bir yumurtalık satın alıp gitti. Kadının yürüyüşü, parmaklarının ucunda yaylanarak yürüyordu, Zerrin'in yürüyüşünü andırıyordu.

Nihat çayı getirdiğinde Selim, az önceki kadının da muhtemelen eski karısı Zerrin gibi maymun iştahlı, görgüsüz ve içten pazarlıklı olduğunu düşünüyordu. Çayından bir yudum alıp *FotoMaç*'ın başına oturdu. Ön sayfada koca bir mezar taşı fotoğrafı vardı. Manşette "Lazio'yu Roma'ya Böyle Gömdük" yazıyordu. İçi sıkıldı, çünkü nerede olursa olsun mezar görmeyi sevmezdi.

Diğer sayfaya geçtiğinde kasanın yanındaki telefon çaldı. "Nihat, müşteriye bak abim" dedi "Alo" demeden önce ahizeyi kulağına götürdü. "Alo" deyip duraksadı, sabaha karşı kapısına polis gelmiş birinin mesafeli sesiyle, "Evet, benim" dedi ve uzun süre sesini çıkarmadan telefondaki adamın anlattıklarını dinledi. Dinlerken birkaç defa, evet, tabii, anlıyorum, haklısınız minvalinde laflar etti.

"Ama borcumuz borç avukat bey" dedi en sonunda. Önündeki kâğıda iç içe kareler ve yuvarlaklar çiziyordu. Rahmetli babası

da böyle şekiller çizerdi canı sıkıldığında. Avukatın dedikleri mi, yoksa babasına benziyor olmak mı daha çok canını sıkmıştı, kestiremedi.

Avukat, Selim'in ruhunu buruşturup çöpe atan kuru bir tavırla konuşmaya devam etti; Selim de elinden geldiğince cevap vermeye çalıştı.

Birisi, bıyıklı tuzlukların dizildiği rafın yanında durup kasaya doğru baksaydı, önündeki kâğıdı karalayarak konuşan, saçları dökülmeye başlamış zayıf bir adam görürdü ve tam olarak şunları duyardı:

"Malum, piyasa sıkışık."

Yuvarlak,

"Hayır yahu, olur mu hiç öyle şey?"

kare,

"Yirmi yıldır burdayız biz."

yuvarlak,

"Gerçekten yanlış düşünüyorsunuz."

kare,

"Size de iyi günler."

yuvarlak, kare, yuvarlak, kare, yuvarlak çizdi Selim.

Telefonu kapattı.

Gerçekten-yanlış-düşünüyorsunuz-muş, hay ben o nezaketime sokayım, diye geçirdi içinden ve ben ne zaman böyle ezik bir adama dönüştüm, diye sordu kendine. Aklına bir cevap gelmedi.

"Nihat mal gibi bekleme, topla şu ortalığı yahu!" dedi sertçe, elinin tersiyle boş çay bardağını iterken, "Her yer her yerde!" diye söylendi tıpkı annesi gibi.

Nihat tek kelime etmeden masadaki bardağı alıp devrilmiş kalemliği düzeltti. Vitrindeki tencereleri düzenledi, çaydanlıkları boy sırasına göre dizdi, ekmek kutularının tozunu aldı, yerlere paspas attı ve kapının önünde yarım paket sigara içti.

Selim, kendini annesiyle babasının özenle tesis ettiği sessizliğin uyduruk bir kopyasıyla baş başa kalmış gibi hissetti. Öğlene doğru, "Birer Adana söyleyelim mi Nihat?" diye sordu dükkânın içinden.

"Nasıl istersen Selim Abi."

"Karı gibi trip yapma be oğlum. Yer miyiz, sen onu söyle."

"Yeriz abi" dedi Nihat bu lafı bekliyormuş gibi gülerek.

"Bir mi, bir buçuk mu?"

"Bir abi."

"Genç adamsın, bir buçuk söylüyorum sana" dedi Selim babacan bir hisle.

Kasanın arkasındaki küçük odada kebabını yedikten sonra, çoğu zaman olduğu gibi, dükkânı Nihat'a emanet edip arka sokaktaki ganyan bayisine uğradı. Beşinci ayakta kuponu yatınca, şansına ve banko yazdığı Kaçar Fevzi'ye küfrederek evin yolunu tuttu. Eve çıkmadan önce apartmanın altındaki bakkaldan kaymaklı yoğurt ve annesinin sevdiği gazozdan aldı.

Kapı açılınca, "Geldin mi Vahap Bey?" diye seslendi Suzan. Bu Suzan'ın, Selim'e ilk Vahap Bey deyişiydi. Bir daha tekrarlanmasaydı, Selim az önceki isim karışıklığını hiç önemsemeyebilirdi. Fakat öyle olmadı. Önceleri ayda birkaç defa genelde akşam yemekleri öncesinde yaşanan olay, altı ay sonra haftada dört-beş defa tekrarlanır oldu.

Annesi, sürekli elinde gezdirdiği gümüş çerçeveli fotoğrafla birlikte, gözlerinin önünde böyle yok oldukça, Selim nereye yönlendireceğini bilmediği bir öfkeyle: Atlara, jokeylere, futbolculara, maça kızlarına, kupa valelerine, kendisine, babasına, teyzesine ve ödeme emirlerine sövüp durdu.

Selim'in dördüncü ayaktaki atlara küfrederek eve geldiği bir akşamüstü, Suzan çoğu zaman olduğu gibi yine kareli battaniyesini bacaklarına örtmüş, televizyonda Türk filmi izliyordu. Selim, koyu yeşil koltuklardan birine oturup annesiyle filmi izlemeye başladı; daha önce hiç denk gelmediği, siyah-beyaz bir filmdi.

Filmdeki adam kadına, "Resminle benim aramdaki durum seni ilgilendirmez. Ben senin resmine âşığım" dediğinde, "Oğlum" dedi Suzan, o an Selim kendini ister istemez bu-resimdekilerden-hangisi-benim sorusuna hazırlamıştı ki, cümle, "babana seslen de yemeğe gelsin" diye tamamlandı.

Selim, beklediği yerden soru çıkmamış bir öğrencinin kırık sesiyle, "Babam yemeğe gelmeyecek anne" dedi.

"Nedenmiş evladım?"

"Çünkü otuz yıl önce denize uçtu!" diye koltuğun yanına sertçe vurdu. Babası Vahap Bey de sinirlenince, tıpkı Selim'in az önce yaptığı gibi, burun deliklerini şişirerek bir yerlere vururdu.

"Nasıl uçtu oğlum?"

"Yazlıkta teyzemle kırıştırdı, sonra da o dana gibi İmpala'sına binip yine teyzemle birlikte Ege'ye uçtu. Dalgıçlar cesetlerini çıkardığında, ikisinin de karnı balon gibi şişmişti. Ama teyzemin karnı daha fazla şişmişti çünkü babamın piçini taşıyordu" diye yaşananları arka arkaya sıralamak istedi Selim, ama bunun yerine sadece "Arabayla uçtu" demekle yetindi.

"Gelmeyecek yani" diye sonuç odaklı bir çıkarımda bulundu Suzan, baş parmağıyla alyansının içini ovuşturuyordu. Oğlunun yanına yürüdü, kulağına eğilip, "Gelmezse gelmesin be. Biz de ana oğul baş başa yeriz o zaman" diye fısıldadı. Ve birden, çok ayıp bir küfür duymuş küçük çocuklar gibi eliyle ağzını kapatıp kıkırdamaya başladı.

"Hem ilahi deli oğlan" dedi iki soluğunun arasında, "hiç arabalar uçar mı?"

"Uçmaz, değil mi?"

"Katiyen uçmaz."

İkisinin de önüne baktığı kısa bir sessizlik oldu.

"Yemekte ne var anne?" diye sordu Selim.

"Fasulye var, zeytinyağlı."

Siyah-beyaz bir filmin karşısında zeytinyağlı fasulye yedikleri o akşam, aynı zamanda Suzan'ın Vahap Bey'i hâlâ sağ sandığı ilk akşamdı. Bir daha tekrarlanmasaydı, Selim bu meseleyi de pek fark etmeyebilirdi. Fakat öyle olmadı. Sonraki aylarda, Suzan masaya üç tabak koymaya ve banyoya Vahap Bey'in eski bornozunu asmaya başladı.

Aylar geçtikçe Selim'in bünyesi, evdeki tuhaflığı peyderpey özümsedi. Sonunda Selim, kendisinin Vahap Bey'e dönüşmesine ya da Vahap Bey'in akşam yemeklerinde dirilmesine ve büfedeki fotoğrafın içinde sürekli benlik değiştiren ikiz kız kardeşlere o kadar alıştı ki, birgün sarhoşken, kimbilir, belki de babam hâlâ yaşıyordur ya da ben bazı geceler gerçekten babama dönüşüyorumdur, diye düşündü.

Kafasından simsiyah ve yağlı bir düşünce balonu çıkardı. Balonun içinde, belki de annem bile yoktur, evde yalnızımdır; gece vakti o filmdeki sapık gibi annemin geceliğiyle salonun ortasında dolanıyorumdur ya da ne bileyim, o fotoğrafta gördüklerim benim

kızlarımdır ama öldüklerini kabul edemiyorumdur; annemle babam bir trafik kazasında denize uçmuş da olabilir, ben de bunak teyzemle, kendimi onun oğlu olduğuma inandırarak yaşıyorumdur, teyzemin kafası bu yüzden sürekli karışıktır; hatta bir tuzluğun içine hapsolmuş lanetli bir ruh bile olabilirim, sessiz bir masanın ortasında hikâyeler uydurup duruyorumdur ya da sadece dedem Muharrem Bey'in, o fotoğrafı çektikten sonra gördüğü berbat bir kâbusun parçasıyımdır ve dedem uyandığında sonsuza kadar yok olacağımdır, gibi zehirli cümleler vardı.

Henüz farkında değildi ama Selim'in aklındaki ölüm fikri, ilk bu düşüncelerin arasında filizlendi. Aynı düşünce balonu, dedesi Muharrem Bey'in zihninde olgunlaşmaya bırakılabilseydi, Fransız edebiyatına meraklı olan Muharrem Bey, ölüm fikrine ulaşmadan önce mutlaka Rimbaud'nun "Ben, bir başkasıdır" sözüne atıfta bulunur ve ancak aylar sonra varlığının hiçbir anlamı olmadığı vehametine kapılabilirdi. Muharrem Bey, elli yıl önce tam olarak böyle mi düşünmüştü, bilinmez ama düşündüğü şey her ne ise bir pazar akşamı, av tüfeğini ağzına sokup ateş etmesine yetmişti.

Selim'in aklına doluşan acayip cümleler defalarca ortaya çıksaydı, Selim aklını kaçırmış olacağından, içinde bulunduğu tuhaf ruh halini yine hiç önemsemeyebilirdi. Neyse ki öyle olmadı ve ürktü Selim. Hatta o kadar ürktü ki, annesinin dünyasından elinden geldiğince uzak durmaya çalıştı. Elinden geldiğince...

Artık akşam yemeklerinde annesiyle biraz televizyon izledikten sonra halı, toz ve rutubet kokan odasına çekiliyordu. Bazen de sıkıntıdan, salondaki kitaplıkta yıllardır dizili duran, yaprakları sararmış kitaplara göz atıyordu. Kitaplığın yarısı gazetelerin kuponla verdiği altın yaldızlı ansiklopedilerle, diğer yarısıysa ta dedesi Muharrem Bey'den kalma kitaplarla doluydu. Birkaçını okumaya çalışmıştı Selim ama hiçbiri ilgisini çekmemişti. Sartre'ın *Varlık ve Hiçlik*'ini aldığı yere koyması, iki dakika on beş saniye sürmüştü.

Ceviz büfenin belli belirsiz çıtırdadığı bir akşam vakti, yine ilgisizce kitaplara göz atarken, "Anam ölmüş bugün. Belki de dün, bilmiyorum" diye başlayan ince kitaba kilitlenip kaldı. İlk beş sayfayı kitaplığın başında ayakta dururken okudu.

Annesinin kanepede ölü gibi uyuduğunu görünce, yatak odasından aldığı kalın battaniyeyi onun üstüne örttü (Suzan bir kere

uyanınca tekrar kolay kolay uyuyamıyordu). Ayhan Işık, Belgin Doruk'a ilan-ı aşkta bulunurken televizyonu kapattı ve odasına geçti. Dokuz on sayfa daha okudu. İkinci bölümün ortalarında, kitabı komodinin üstüne bırakıp uykuya daldı.

Oğlu Vahap'ı salıncakta salladığı rahatsız edici bir rüya gördü. Rüyasında, salıncak ileri geri gittikçe oğlu büyüyor ve en sonunda Vahap Bey'e dönüşüyordu. "Anan ölmüş bugün. Belki de dün, bilmiyorum" diyordu Vahap Bey gülerek. Birden Selim kendini bir morgda buluyordu. Birbirinin aynı iki ceset getiriyordu görevli: "Evet Selim Bey" diyordu "bu cesetlerden hangisi anneniz."

Cesetler konuşmaya başlayınca çığlık atarak uyandı Selim. Salona gidip annesinin nefes alıp almadığını kontrol etti. Yaşıyordu. Hayal kırıklığıyla sevinç arası, henüz adı konulmamış bir duygu hissetti. Odasına geri döndü. Gardırobun ahşap işlemeli kapağını açıp tütün kesesini aldı. Gençlik yıllarından kalma bir alışkanlıkla, tütünü ve çarşafı orada tutuyordu. Yatağın üstünde bir sigara sarıp balkona çıktı.

Rüzgârlı bir geceydi. Çamaşır ipindeki tahta mandallar, oltanın ucunda can çekişen balıklar gibi sallanıyordu. Avcunun içinde titrek bir ateş yaktı Selim. Tütün çıtırtısını duyana kadar nefesini içine çekti. Uzaktan bakan biri için karanlık balkonda parlayan kırmızı bir noktadan ibaretti. Cep telefonu içerde çalmaya başladı, elinde sigarayla odaya girip telefonu aldı, telefonun mavi ışığı yüzüne vurdu. Ekrandaki ismi –Zerrin– görünce suratı düştü. "Efendim?" dedi tekrar dışarı çıkarken. Balkon kapısını arkasından kapattı.

"Ne var Zerrin?" diye sordu fısıldayan birinin kesik öfkesiyle.

"..."

"Saat gecenin ikisi."

"..."

"Başka..."

"..."

"Başka s..."

"..."

"Lafı..."

"..."

"Lafımı kesme. Başka saat mi bulamadın arayacak?" diye sesini yükseltti.

"..."

"Tamam... Tamam, Vahap benim de oğlum" dedi sakince.

"..."

"Ama sen benim karım değilsin. Boşandık, bitti. Sana para falan yollamak istemiyorum."

"..."

"Zaten param yok. Olsa da vermem."

"..."

"Annemin üç aylığıyla çeviriyorum senetleri."

"..."

"Hayır. İşler bok gibi."

"..."

"İnanmazsan inanma be!" diye bağırdı ve fısıldayarak ekledi: "Dükkânı devredecek birini arıyorum."

İçeriden bakan biri için, sigarasını sallaya sallaya balkonda konuşan, mavimsi bir surattan ibaretti Selim. Mesela o anda elinde siyah-beyaz bir fotoğrafla karanlıkta dikilen Suzan için öyleydi.

Terliklerini sürüye sürüye yürüdü Suzan, balkon kapısını açtı. "Hangimiz?" dedi, "Hangimiz güzeliz Vahap Bey?"

"Teyzem güzel anne! Çünkü senin gibi sarkıp buruşmadan erkenden geberdi gitti!"

Suzan'ın parmakları geriliverdi. Çerçeve yüzükoyun yere düştü. Küçük cam parçaları karonun üstüne saçıldı. Karşı binada birkaç ışık yandı. Alt katın penceresi, tahtaya sürtüne sürtüne açıldı. "Uyuyoruz burda be kardeşim!" diye homurdandı bir kadın en mahmur sesiyle.

"Ne yapıyorsan yap, bana ne lan!" diye kadına patladı Selim.

"Hiç saygı kalmamış" dedi kadın penceresini kapatırken.

Zerrin telefonun diğer ucunda bağıra çağıra konuşmaya devam ediyordu:

"..."

"Bağırmıyorum! Zerrin kapa çeneni, bağırmıyorum."

"..."

"Annemle nasıl konuştuğumdan sana ne?"

"Oğlum" diye fısıldadı Suzan; kapının eşiğinde durmuş, kederle yerdeki cam kırıklarına bakıyordu.

"Anne tamam, sen git ben süpürürüm onları" dedi Selim eliyle süpürme hareketi yaparken.

Suzan hiçbir şey duymamış gibi eğilip çerçeveyi yerden aldı. Çerçeveden birkaç parça daha cam döküldü.

"Anneciğim gir içeri, bir yerine batacak" dedi Selim elini annesininin omzuna koyup onu içeri doğru yönlendirirken, balkon kapısını arkasından hafifçe kapattı ve "Adamın asabını bozma Zerrin" diye telefonla konuşmaya devam etti, "Bilmeden etmeden konuşma."

"..."

Sigarasının külünü saksıya silkti.

"Yok kumar falan oynadığım."

"..."

"Neye inanırsan inan."

"..."

"Hem sen..."

Balkon demirini sıktı.

"Ne hakla nafaka istiyorsun?"

"..."

"Sevgilin baksın, ondan iste parayı."

"..."

"Yalan söyleme Zerrin, sizi yemekte gördüm."

"..."

"Lacivert'te."

"..."

"Uydurma."

"..."

"İş arkadaşın falan değil, uydurma."

"..."

"Uydurma lan, kaltak!" diye yeri göğü inletirken telefonu yere çarptı. Etrafa cam, plastik ve metal karışımı bir sessizlik yayıldı.

Köşedeki tek ayağı kısa demir sandalyeye oturdu Selim. Tık. Sonsuz bir bataklığın dibine gidiyormuş gibi hissetti. Geriye yaslandı. Tık. Dudağının kenarındaki izmariti balkondan aşağı yolladı. Tık. Şehrin çukur ve havasız mahallelerine baktı bir süre, loş sokak lambalarının altında, rutubetli duvarların arasında devinen binlerce insanı görmeye çalıştı. Onların da fahiş borçları, kaltak

karıları, bunak anaları var mı, diye düşünürken aklındakiler ince bir gıcırtıyla bölündü. Şu kapıyı yağlasam iyi olacak, dedi yaptığı hayat muhasebesinin orta yerinde. Kapıyı o kadar düşündü ki, kapı eşiğindeki kambur gölgeyi fark edemedi.

"Oğlum" dedi Suzan, "Taze çay koydum, gel."

"Daha yatmadın mı anne?" diye amaçsız bir soru sordu Selim.

"Yatmadım."

Birlikte salona yürüdüler. Kristal avizenin loş ışığı altında bir demlik çay içtiler. Selim'in son yıllarda içtiği en güzel çaydı. Televizyonda, akşamki filmin tekrarı vardı ve Ayhan Işık kaldığı yerden Belgin Doruk'a ilan-ı aşk ediyordu. İşte o an, Selim ölmeyi isteyecek kadar mutlu hissetti kendini. Hafifçe gülümsedi.

Bir öykünün içinde olsaydı, hikâyenin tam bu noktada bitmesini çok isterdi Selim. Fakat öyle olmadı. İki saat içinde salondaki illüzyon sona erdi; çünkü mutlu son diye bir şey yoktu, uzun vadede bütün hikâyeler mutsuz biterdi.

Selim'in iç sıkıntısı kaldığı yerden devam etti. Hayatını düşündükçe ruhu sıkıldı. Ay sonu nasıl gelecek diye uğulduyordu hayat. Kola kanser yapar mı, diye soruyordu yerli yersiz. Mevduat hesabın eriyor Selim, diyordu. Ve yumurtada kolestrol var. Ve kalbin yağ bağlıyor. Ve annenin üç aylığını at yarışında kaybettin. Ve Nihat'ı hâlâ sigortasız çalıştırıyorsun. Şerefin Selim, iki paralık olur mu böyle yaparsan? Hem kaç para ki senin şerefin? Nefes al. Açılsınlar, açılsınlar, nefes al Selim.

Derin bir nefes aldı Selim, bardağın dibindeki soğuk çayı tepesine dikti ve aslında ölümden değil de yaşamdan korktuğunu ilk o zaman anladı.

İki hafta sonra bir çilingir sofrasında, "Ölmek istiyorum abi. Kendimi bırakıp gitmek istiyorum" dedi bir arkadaşına. Arkadaşı da, "Lan oğlum saçmalama" dedi çatalını köpoğluna daldırırken. "Ölecen de ne olacak?"

İşte o sırada, "Ömürden öte dert yok" dedi içindeki ses. "Bu masa, bu haydari, bu adam, bu birbirine yapışmış buzlar, bu anason kokusu, hepsi ölümden korkman için. Korkma Selim. Dert dediğin her şeyin ötesindeki yerdeyim, gel" diye fısıldadı.

Selim arkasına baktı, Orhan Gencebay posteri dışında kimsenin olmadığını görünce güldü.

"Ha şöyle ya!" dedi arkadaşı, "Gül lan, neşelen."

Omuzlarını düşüre düşüre, haydarisini yiye yiye güldü Selim.

"Dişin ağrıyorsa çekersin, yıllarca içinde çürümesine izin vermezsin" dedi bu sefer içindeki ses, "Hayat artık içinde çürüyor Selim. Çek gitsin."

"Hadi çek, çek, çek!" dedi arkadaşı, bardağını Selim'in bardağına vururken, "Yenisini koyalım."

Selim gece eve varıp da odasına girdiğinde, çizgili bir kâğıda sırasıyla "Sevgili anneciğim", "Muhterem anneciğim" ve "Canım oğlum" yazıp sildi. En sonunda sadece "Zerrin" yazdı.

"Kelimeler beynimi yiyor, içimi kemiriyor kelimeler" diye başladı mektubuna, cümlenin sonunda Zerrin'in küçümser gibi yukarı kalkan kaşları geldi aklına. Bir yuvarlak çizdi, içine de bir kare, bir yuvarlak, bir kare daha... Kâğıdı buruşturup komodinin üstüne koydu.

Yatağına yattı. Karanlıkta bir süre tavanı izledi. Birkaç defa yastığını düzeltti. Yazması gerekenleri, kime nasıl veda edeceğini, cenaze törenini, hatta mezar taşında neler yazacağını düşünerek yorganın altında dönüp durdu ve uykuya dalmadan önce bir karar aldı.

• • •

Kararından on yedi gün sonra sakal traşı olup ütü masasını salona kurdu. Aylar sonra ilk defa şık giyinecekti.

"Anne, hadi hazırlan" diye seslendi gömleğini ütülerken.

"Nereye oğlum?"

"Tatile gidiyoruz Suzan Sultan" dedi, sesi biraz tiz çıkmıştı. Boğazını temizledi: "Anlattım o kadar."

"Olsun. Bir daha anlat" dedi Suzan hayran hayran, uzaklarda bir yerde gök gürledi.

Karşı apartmanın tepesine yığılmış, kül rengi bulutlara baktı Selim. "Söyledim ya anacığım" dedi, "Hilton'da bize oda tuttum. Kötü mü ettim?"

"Çok iyi ettin."

Ütünün buhar tuşuna bastı Selim.

Tosss!

"Oğlum..."

"Söyle annem."

"Baban da gelecek mi?"

Suzan'ın sorusuyla, Selim kendini yine ucu bucağı olmayan, muhtemel tüm anlamlarını yitirmiş, zamandan ve mekândan soyutlanmış bir konuşmanın ortasında buldu.

"Elbette gelecek anneciğim" diye cevap verdi.

Belki salonun kasvetini azaltır umuduyla lambayı yaktı. Avizeden sarkan koyu ışık, mobilyaları bir müzede sergilenen eşyalar gibi gölgeledi. Ceviz büfedeki burnu kırık küçük kız biblosu, fotoğrafların içindeki diğer insanlarla birlikte Selim'e baktı.

Ezberini unutmuş çocuklara has bir tavırla gözlerini tavana dikip "Hatta..." dedi Selim,

Tosss!

"Hatta babam, sakın gecikmeyin, diye tembih etti."

"Gecikmeyelim yavrum."

Gömleğin yakasına tüm gücüyle bastırdı Selim. İleri, geri, ileri, geri, ileri, geri, ileri, geri, ileri, geri...

"Bak o babanın aldığı şey vardı... Onu giyeyim."

"Onu giy anne."

Suzan, atabileceği en hızlı adımlarla yatak odasına yürürken, "Geliyoruz Vahap Bey!" diye bağırdı. Yatak odasına girdi. Gölgesi, kapının buzlu camında sağa sola dalgalandı. "Vahap Bey" diye mırıldandı, "Vahap Bey çok beğenecek beni Sezen. Beni beğenecek. Çok beğenecek."

Zerrin, Selim'in yanında olsaydı kaşlarını kaldırır, "Bu evde kaç ölü yaşıyorsunuz kuzum?" diye kahkaha atardı. Hiç fırsatını kaçırmazdı, bayılırdı iğnelemeye.

"Mavi lizözümü alayım mı?" diye sordu Suzan kapının ardından.

"Al anne, al" dedi Selim saatine bakarken. Takımını giydi. Ceviz büfenin aynasında kravatını düzeltti. En son ne zaman anne-siyle mantıklı bir şeyler konuştuğunu hatırlamaya çalıştı. Dört ya da beş yıl önce olmalıydı. Ayvalık tarafında küçük bir restoranda balık yiyorlardı. Zerrin'le evliydi o zamanlar.

"Babamı özlüyor musun anne?" diye sormuştu Selim.

"Özlüyorum ama tam olarak onu değil" demişti annesi.

"O nasıl oluyormuş Suzan Sultan?"

"Babanın gençliğini özlüyorum. Teyzenle hiçbir halt yememiş halini yani" deyip susmuştu Suzan. Ardından uzun uzun, tüm hayatını yutan denizi izlemişti.

Sonrasında neler konuşmuşlardı hatırlayamadı Selim. Dün ne konuşmuşlardı peki? Ya da az önce? Suzan mı daha güzeldi yoksa Sezen mi? İkisi de aynı değil miydi? Hiç teyzesine anne demiş miydi ya da annesine teyze? Galiba her ikisine de birkaç defa. Hangisi diğerini yalnız bırakmıştı? Yalnızlar mıydı? Aynı çatı altında iki kişi değiller miydi, hatta daha fazla? Saçmalıyordu, yalnızlığın sayılarla alakası yoktu. Belki tek başına değildi ama yapayalnızdı, bunu biliyordu. Ve hepsinden önemlisi: Annesinin gerçekten mavi bir lizözü var mıydı? Lizöz... O unutulan hayatın içinde, akılda kalmak için ne tuhaf bir kelime.

"Hazırım oğlum" dedi Suzan. Yüzünde, yerini yadırgamış bir mutluluğun izleri vardı. Rujunu dudağından yanaklarına taşırmış, boynuna inci kolyesiyle birlikte sarı taneli bir tesbih takmıştı. "Baban beğenir mi beni böyle?" diye sordu. Pijamasının üstüne giydiği mavi lizözü çekiştirdi bunu sorarken, üstünde toz varmış gibi eliyle omzunu silkeledi.

"Beğenir anne" dedi Selim.

"Hakikaten mi?"

"Hakikaten."

"Güzelim, değil mi?"

"Güzelsin anne. Gördüğüm en güzel kadınsın."

Da-daat!

Korna sesini duyunca, Selim tül perdenin ardından aşağı baktı. Taksi gelmişti.

"Haydi bakalım Suzan Sultan" dedi, "iniyoruz."

Portmantonun önünde durdular. Suzan cılız kollarını geriye doğru açtı, her an yere yıkılacakmış gibi görünüyordu.

"Paltonu da giydirelim" dedi Selim oğlu Vahap'la konuşur gibi yumuşak bir tonla. Eğilip annesinin ayakkabılarını giymesine yardım etti. Çıkmadan önce kapının arkasındaki bastonu aldı ve salonun ışığını kapattı. Kapıyı çekerken, salondaki halının kıvrılmış köşesini gördü son olarak. Son... demek böyle bir şeymiş.

Yandı söndü, yandı söndü, yandı söndü, yandı söndü aşağıdaki taksinin dörtlüleri. Apartmanın parke yolu boyunca tı-

kır tıkır tıkır etti küçük bavulun tekerleri. Üç yüz elli kilometre yukarıda bir astronot, havada yüzen acı kahveyi hüp diye içine çekti, Sergei yine şeker atmayı unutmuştu. Tık tık tık etti parkeler. Kenarlarından dün gecenin yağmuru taştı. Hepsi apartman yöneticisine sövdü sulusepken. Savanalarda aslanlar koştu, derelerin üstünden ceylanlar atladı. Batıp batıp çıktılar. Zaman aktı, akmaya çalıştı. Tık... Tık... Tık... etti Suzan'ın bastonu. Ağır aksak ilerlediler.

Neler görmedi ki Suzan o parke yolda yürürken ve de neler duymadı ki Selim. Her sonda olduğu gibi, neler yaşamadılar ki ta en baştan, nelerin içinden bütün hastalıklarıyla, kokarak ve çürüyerek ama birlikte geçmediler ki...

Kocalarını ya da babalarını gömüp torunlarını ya da çocuklarını özlediler. Kalpleri sıkıştı, içleri buruldu. Camları çerçeveleri, tabakları çanakları yerlere indirdiler. Gece vakitleri kapıya gelen polislerle konuştular kafalarının içinde. Yok. Yok bir şey. Komşular yanlış duymuş. Aile içi mesele... didiştik işte... yok yoksa.. olur mu? Olmaz. Olmaz memur bey, bir daha olmaz.

Bir daha olmadı.

Taksiye bindiler.

Sıvaları dökülmüş nemli binaların arasında ilerlerken, "Gecikmeyelim şoför bey evladım" dedi Suzan.

Taksici konuşmak için fırsat kolluyormuş gibi kestirmeden gittiğini, diğer yolların sıkışık olduğunu, geçen gün aldığı müşterinin inat edip o yollara girmesini istediğini, saatlerce trafikte kaldıklarını, radyoda Arif Şentürk çalmaya başlayınca da Makedon göçmeni olduklarını, annesinin çok güzel börek yaptığını, taksiyi abisiyle dönüşümlü sürdüklerini, araç sahibinin çok iyi bir adam olduğunu anlattı uzun uzun, Suzan dikkatle onu dinledi. Selim ömrü boyunca, annesine hiç uzun uzun bir şeyler anlatmadığını o taksideyken fark etti. Kafasını, arabanın yanından hızla akan çamurlu mahalleye çevirdi. Lastik çizme giymiş üç çocuk su birikintisinin içinde zıplıyordu, hepsinin kafası üç numaraydı. Aşağı yukarı oğluyla aynı yaşta olan çocukla göz göze geldi, çocuk gülerek nah işareti yapıp elini bilekten sallamaya başladı. Taksi sokağın sonundan dönerken hâlâ aynı şekilde elini sallıyordu.

Selim ve Suzan, yirmi beş dakika sonra kuytu bir sokakta indiler. Tepelerinde gök gürledi. Ayaklarına çamur bulaştı. Bir başka parke döşeli yoldan geçip bir başka kapıdan içeri girdiler.

Suzan lobideki gazete yığılı cam sehpanın önüne oturdu. Bastonunu yanındaki koltuğa dayamış, örümcek fosiline benzeyen ellerini kucağına koymuştu.

Selim, "Burda bekle anneciğim, hemen geliyorum" deyip resepsiyona yöneldi.

"Hoş geldiniz Selim Bey" dedi resepsiyondaki şişman adam.

"Hoş bulduk Ahmet Bey" dedi Selim, "Her şey hazır mı?"

"Evet hazır, size çok güzel bir oda ayarladık" dedi Ahmet önündeki dosyaya bakarken, "Heyet raporu da geçen hafta elimize ulaştı. Ufak tefek şeyler kaldı o kadar."

"Tamam, güzel. Ne gerekiyor?"

"Atılacak birkaç imza var, onun dışında işlem kalmadı."

"Olur, atalım. Ücret konusunu konuşmuştuk geçen sefer, yani" deyip duraksadı Selim, "yani durumumu biliyorsunuz."

"Siz hiç merak etmeyin" dedi Ahmet, "Daha önce de konuştuğumuz üzere, Ferruh Bey, anneniz gibi özel durumdaki hastalardan kesinlikle ücret talep etmiyor." Resepsiyon bankosundaki dosyayı Selim'e çevirip, "Sözleşmede de yazıyor zaten" diye gösterdi, "Bakın burada... Madde 7: Simultane Aksiyon Anlatım Tedavisi, biz kısaca S.A.A.T. diyoruz. Uzman sunucularımız, hastanın her hareketini eş zamanlı şekilde mikrofondan anlatarak, yapılan eylemlerin duyma yoluyla da pekiştirilmesini ve böylece daha az unutulmasını sağlıyor. Henüz deneme aşamasında bir yöntem olduğu için..."

"Anladım Ahmet Bey, ne gerekiyorsa yapalım."

Yaptılar.

Selim imzaları attıktan sonra annesinin yanına oturdu, sehpadan bir gazete aldı: Çevreciler kendilerini bir zincir fabrikasının kapısına zincirlemiş, bir gazeteci yazmayı düşündüğü anıları yüzünden tutuklanmış, bir adam oğlunun ölüm yıldönümünde kendini asmış, bir araba yol kenarında bekleyen travestiye çarpmış, bir kadın gittiği iş görüşmesinde tecavüze uğramış ve Nicole gelecek sene de tatilini Bodrum'da geçirecekmiş. Bir yıl sonra Nicole, Bodrum sahillerinde sarı bikinisiyle tekrar güneşlenirken, Selim nerede olacağını düşündü. Olacak mıydı?

"Oğlum, baban gelmeyecek mi?" diye sordu Suzan.

"Yoldaymış anne."

"Aman, kazasız belasız gelsin de..."

"Gelir gelir, merak etme."

Merak ettiğinin ne olduğunu unuttu Suzan ve "Şu turuncular ne güzelmiş" dedi; koltuklarla resepsiyonu duvar gibi ayıran akvaryuma bakıyordu.

"Evet." dedi Selim, "Ben bir..." diyordu ki, "Maşallah her yer tiril tiril" diye araya girdi Suzan parmağının ucunu sehpaya sürterek. Selim'e mi söylemişti, bir başkasıyla mı konuşuyordu, belli değildi.

"Evet anneciğim, tertemiz" dedi Selim. Ayağa kalktı: "Ben bir sigara alıp geleceğim. Var mı istediğin bir şey?"

"Gazoz al yavrum."

"Alırım" dedi, resepsiyondaki Ahmet'e ben gidiyorum diye eliyle işaret etti. Ahmet, tamam, gerisini biz hallederiz, der gibi başını salladı.

"Oğlum."

"Annem..."

"Sade al."

"Ne?"

"Gazozu sade al."

"Tamam" dedi Selim, Suzan'a son bir kez sarıldı, "sade alacağım." Boğazına bir yumruk düğümlendi, burnu sızlamaya başladı. Işıklar kırılmaya, eşyalar bulanmaya başladığında kafasını başka tarafa çevirdi, lobide bakacak bir şeyler aradı (Nicole'un göğüsleri, kül tablası, aspirin tableti şeklinde duvar saati, akvaryum, lepistes, Japon balığı, hava kabarcığı, boş kahve fincanı, sehpa, bir sehpa daha, sandalye, koltuk, sürekli aynı noktaya kafasını vuran kara sinek, camdaki lekeler, izekreM ınaT ev ralkılatsaH lesnihiZ avilbO, kalorifer peteği, plastik palmiye ağacı, telefon, plastik palmiye ağacı, plastik palmiye ağacı). Cam kenarındaki plastik palmiye ağacına takıldı gözleri, hayatında hiç ağaç görmemiş gibi onu inceledi. Nicole'ün seneye, böyle bir ağacın altında güneşlenip güneşlenmeyeceğini düşündü. Annesine daha da sarıldı.

Dışarı çıktığında hava kararmıştı ve dramatik ortamın altını çizmeye çalışan, beceriksiz bir yağmur çiseliyordu. Boktan herifin tekiyim, diye geçirdi içinden Selim. Lobiden beri bekleyen iki

damla yaş aktı gözünden. Biraz daha ağlamak istedi, beceremedi. Hapşırmayı isteyip de hapşıramamak gibi bir şeydi.

Taksiyle geldikleri yönün tersine yürüdü. Ne için yola çıktığını unutana kadar, hiç tanımadığı sokaklarda saatlerce turladı. İşlerinden evlerine dönen insanların, televizyon ışığıyla aydınlanıp kararan salonların, çöp torbalarını parçalayan ıslak kedilerin, kepenkleri inmiş ganyan bayilerinin yanından geçti. Mimoza adında küçük bir birahaneye girdi.

Gece yarısına doğru, kendini bir apartman kapısının karşısında dikilirken buldu. Elinde koca bir kaldırım taşı vardı. Apartman kapısının alt camını da, altıncı katta dalaştığı adamın burnunu da, çatıya açılan kapının asma kilidini de bu taşla kırdı.

"Sikmişim lan bu hayatı!" diye bağırdı apartmanın tepesinde.

Işıklar yandı, camlar açıldı yine. Sokaktan geçen birkaç kişi apartmanın önünde beklemeye başladı. İçlerinden biri cep telefonunu çıkarıp kayıt düğmesine bastı.

İç cebindeki kabartıyı fark etti Selim: Boş bir gazoz şişesiydi. Güldü. Gülerken dengesi bozulur gibi oldu, aşağıdan bir "Ay!" sesi yükseldi, toparlandı. Şişeyi aşağı fırlattı.

"Çekme lan, yavşak!"

"Sakın atlama!" diye bağırdı tam arkasında biri, az önce burnunu kırdığı herifti. Islak kiremitlerin üstünde, dengesini sağlamaya çalışarak ona yaklaşıyordu.

Cebindeki kâğıdı top gibi buruşturup adama fırlattı Selim: "Bunu anneme ver."

Adam kanlı elleriyle kağıdı açtı.

Anneciğim,

Hayatımı müsrifçe harcamama izin verdiğin için sana kızmalı mıyım, yoksa teşekkür mü etmeliyim, bilemedim. Hoşçakal.

Sonra yere bir kartvizit koydu Selim, "Bak" dedi, "burada kalıyor annem."

Ve kendini boşluğa bıraktı.

Kaldırıma çarptığında boş boş etrafına baktı. Gözleri ağrıdı. Olanlara anlam vermeye çalıştı ama veremedi. Başı çatlamak üzereydi ve nefesi rakı kokuyordu. Gözlerini ovuşturdu: Odasındaydı.

Yatmadan önce buruşturup komodinin üstüne bıraktığı kâğıt, kötü bir hatıra gibi baş ucunda bekliyordu. Az önce gördükleri-

nin bir kâbus mu yoksa bir rüya mı olduğunu anlamaya çalıştı. Apartmandan aşağı atladığında kendini öyle rahatlamış ve huzura ermiş hissetmişti ki, bunun bir kâbus olmasına imkân yok, dedi içinden. Yine de güzel bir rüyanın orta yerinde uyandırılmış gibi hayal kırıklığına uğramadı, en azından annesini manyakça bir deneye gerçekten kobay olarak bırakmamıştı. O rüyaya kâbus demesi gerekirse eğer, sırf bu vicdan azabı yüzünden diyebilirdi.

Kâbus ya da rüya, hepsi geçti gitti, diye düşündü. Dilindeki paslı tabakayı dişleriyle sıyırırken yüzünü buruşturdu. Yatakta doğruldu. Mutfağa gidip iki bardak su içti.

Odasına dönerken, salondaki ışığın açık olduğunu fark etti. Annesi kanepede tuhaf bir şekilde oturuyordu.

"N'oldu anne, niye uyumadın?" diye sordu Selim. Ses gelmedi. "Anne" dedi tekrar tedirginlikle. Salondaki mobilyaların çıtırtısından başka bir ses duymadı.

Ağır adımlarla gidip annesinin nefesini kontrol etti: Ölmüştü. Tüm vicdan azaplarından azat edilmiş gibi gülümsedi Selim.

Ve sabahın kör bir saatinde, ceviz büfedeki siyah-beyaz fotoğrafların karşısında, mutlulukla astı kendini.

İşte mobilyaların çıtırtısı böyle sona erdi.

"Ne diyeyim, huzur tuhaf şey arkadaş, ancak kaybedecek bir şeyin kalmadığında gelip seni buluyor."

Ömür İklim Demir, kalbini yalnızlıkla terbiye eden insanları, birbirini ıskalayan hayatları, eskidikçe güzelleşen, güzelleştikçe insanı dibe çeken anıları koyuyor önümüze. İs bağlamış sokakları, naftalin kokan paltoları, dördüncü ayakta yatan kuponları, hizada bekleyen bıyıklı tuzlukları, intihara meyilli tahta mandalları, hikâyesi hiç bitmeyen sokak bilgelerini, mesai mesai deliren beyaz yakalıları ve günlük yaşamın lime lime ettiği bütün evhamlı ruhları anlatıyor.

Muhtelif Evhamlar Kitabı'nda, öykünün sunduğu imkânları ve incelikleri, alçakgönüllü ama yetkin bir dille birleştiriyor. Sakin sakin, tane tane sıralıyor kelimelerini ve "anlatsan şiir olacak" o anların tablosunu çiziyor.

Kapak fotoğrafı: Ömür İklim Demir

ISBN 978-975-08-3353-3
11 TL
KDV'den muaftır.
9 789750 833533